

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Ἡ γρηά ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ	έτων	68
ΒΑΓΓΕΛΗΣ	»	36
ΚΩΣΤΑΣ	»	45
ΜΑΘΗΟΣ	»	49
ΜΑΤΙΝΑ	»	32
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΕΡΑΚΗΣ, ἄνδρας τῆς Ματίνας	»	52
ΓΙΟΥΛΑ, κόρη τοῦ Περάκη ἀπ' τὴν πρώτη γυναίκα	»	26
ΤΑΣΣΩ, ἔμπιστη τῆς Ἀστέρινας	»	55
ΜΑΡΟΥΣΑ, ὑπηρετρία ἀνηψιά τῆς Τασσῶς	»	23
ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ, φίλος τοῦ Βαγγέλη	»	35
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ὑπάλληλος γραφείου	»	60

Ἐποχή σύγχρονος. Ἡ σκηνή σὲ κάποια κωμόπολη τῆς Ἑλλάδος.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ. Τραπεζαρία σὲ παλιὸ ἐπαρχιώτικο, ἀρχοντικό. Στὸ βάθος ἄνοιγμα ποῦ δίνει σὲ χαγιάτι στολισμένο μὲ γλάστρες: γαρουφαλιές, βασιλικοί, μπιγκόνιες. Πίσω ἀπ' τὸ χαγιάτι, φανιάζει ὠραῖο κυπαρίσσι, φυτεμένο στὴν ἀδλὴ τοῦ παλιοῦ ἀρχοντικοῦ. Δεξιά, ἀριστερὰ πόρτες. Ἐπιπλα παλιὰ, καὶ βαρειά. Στὸν ἀριστερὸ τοῖχο, ἓνας μεγάλος καναπές, ντυμένος. Μερικὲς προσωπογραφίες, ὄχι ἐξαιρετικῆς τέχνης. Πάνω ἀπὸ τὸν καναπέ, κρέμεται μία μεγάλη φωτογραφία νέου ἀξιωματικοῦ. Σὲ μιὰ γωνιά, παλιὸ μεγάλο ἔκκρεμὲς ρολόϊ.

Καλοκαιριάτικο πρωί. Τὸ βαρὸν κάπως σκηνικό, ξαλαφρώνει ἀπὸ τὸ χαρούμενο χαγιάτι. Ὅταν ἀνοίγῃ ἡ ἀδλαία, στὸ τραπέζι κάθεται ὁ Μαθηὸς μὲ τὴν Ματίνα. Ὁ Μαθηὸς ὀμιλεῖ ἤρεμα, φορεῖ μαῦρο καλογηρικό σκούφο καὶ γενικὰ ὄλο του τὸ ντύσιμο ἔχει κάτι τὸ ἐκκλησιαστικὸ σὰν ἱεροψάλτη τοῦ παλιοῦ καιροῦ. Ἡ Ματίνα δὲν ἔχει τίποτε τὸ ἐξαιρετικὸ. Εἶναι τύπος ἀκομψῆς ἐπαρχιώτισσας, ποῦ ἔχει ντυθῆ σύμφωνα μὲ τὴν μόδα στὴν πρωτεύουσα, ἀλλὰ τὰ ρούχα δὲν τῆς στέκονται καλά.

Σ Κ Η Ν Η 1η

(Ματίνα, Μαθηός).

ΜΑΤΙΝΑ. Τὸ ξέρω Μαθηέ... Τάχει μὲ ὄλους μας, καὶ ἴσως περισσότερο μὲ μένα, γιατί παντρέφτηκα τὸν Περάκη... Κάνε ὅμως ὅτι κι' ἐγώ: μὴ τῆς ἀντιμιλάς.

ΜΑΘΗΟΣ. Δὲν τῆς ἀντιμιλάω. Τὸ ξέρεις, τῆς ἔχω πάντα σεβασμό. Μητέρα μας εἶναι. Μὰ ἔχει καὶ ἡ ὑπομονὴ τὰ ὄριά της... Παραδέχομαι κι' ἐγώ, πὼς ὁ ἀδελφός μας... (δείχνει τὴ φωτογραφία τοῦ νέου ἀξιωματικοῦ)... ὁ Γιώργης, ἦταν ξεχωριστὸς ἄνθρωπος... Αὐτὸ ὅμως δὲν θά πῃ, πὼς τ' ἄλλα της παιδιὰ εἴμαστε γιὰ τὰ σκουπίδια...

ΜΑΤΙΝΑ. Σωστά!

ΜΑΘΗΟΣ. Ὅλοι δὲν εἶναι τὸ ἴδιο πλασμένοι! Δὲν μποροῦν ὄλοι νὰ σκαρφαλώνουν ψηλά... Ὁ Κώστας γίνηκε ἔμπορος... Ὁ Βαγγέλης ἔ, πέρνει τὴν ζωὴ ὅπως θέλει αὐτός... Ἐγὼ γεννήθηκα, γιὰ νὰ ζήσω σ' αὐτὸν (μὲ φιλοσοφικὴ ἐσωτερικότητα) τὸν μάτατο κόσμο, χωρὶς φιλοδοξίες, ὅπως καὶ ζῶ... Στὸ χτήμα, μὲ τίς κόττες μου, μὲ τὰ λουλουδία μου, μὲ τὰ βιβλία... Ἀλλά... Χμ! Ὁ ἐγωϊσμός καὶ ἡ περηφάνεια, (κάνει τὸν σταυρὸ του) φίδια τοῦ σατανᾶ! θολώνουν τὸ μυαλὸ τῆς γρηᾶς... Ἐδῶ κατακλυσμὸς γίνηκε, ρήμαξε κράτη ὀλόκληρα ὁ πόλεμος... ἀρχηγοὶ καὶ στρατάρχες

κρεμαστήκανε, πόλεις καήκανε, κι' ή μητέρα μας, τόν ίδιο χαβά... 'Η γεννηά της, και οί πατεράδες της! (*Μιμούμενος τήν φωνή τής 'Αστειραίας*): «Στις φλέβες σου τρέχει χαμομήλι! "Ένας ήταν άξιο βλαστάρι μου... 'Ο Γιώργης μου!...» 'Ετσι μούπε τώρα πού τήν άφησα... (*'Αναστενάξει*). 'Α!.. Κύριε! 'Ελθέ έν τῷ οίκῳ μας! (*Σηκώνεται. 'Υψώνει τά χέρια και τό βλέμμα στόν οὐρανό. Προχωρεί πρὸς τήν έξοδο*).

ΜΑΤΙΝΑ. Πού πᾶς;

ΜΑΘΗΟΣ. Φεύγω.

ΜΑΤΙΝΑ. Κάθισε νά φᾶμε μαζί. Θάρθη και ή Γιούλα σήμερα.

ΜΑΘΗΟΣ. Μοῦ τῶπε ή μητέρα πὼς περιμένετε τήν προγονή σου... Τήν άγαπάει φαίνεται περισσότερο άπό μᾶς. (*Κάνει νά φύγη, κοινοστέκεται*). Μά, τά ξανάφιαξε με τόν πατέρα της ή Γιούλα; Χαλασμένα δέν τά είχανε;

ΜΑΤΙΝΑ. Δηλαδή, χαλασμένα σέ βαθμό νά μή μιλιούνται, όχι. 'Εφυγε τότε ή Γιούλα άπό τό σπίτι, γιατί προτίμησε νά μείνη με τήν νονά της. Κάθισε σοῦ λέω νά φᾶμε. Γιατί φεύγεις;

ΜΑΘΗΟΣ. Νά σοῦ πῶ τήν ἀλήθεια, ἐγὼ κατέβηκα σήμερα άπ' τό χτήμα γιά τόν άντρα σου, μ' άφοῦ δέν εἶναι, τί νά καθήσω;..

ΜΑΤΙΝΑ. Μά θάρθη. Τί τόν θέλεις;

ΜΑΘΗΟΣ. 'Ο Κώστας μ' ἔχει κάνει άρρωστο άπό χθές... Μοῦπε πὼς ή μάννα θά πουλήση τό πατρικό μας χτήμα, γιατί ζητάει ὁ άντρας σου, τό μερίδιο τής προίκας σου.

ΜΑΤΙΝΑ (*στενοχωρημένη*). 'Εχουμε άνάγκη άπό λεπτά. (*'Ο Μαθηός ξανακάθεται*).

ΜΑΘΗΟΣ. Ποιός εἶπε νά μή τοῦ δώσουμε ὅλα τά λεπτά πού τοῦ ὑποσχεθήκαμε; 'Αλλά ἄς κάνει λίγη ὑπομονή γι' αὐτά πού τοῦ χρωστᾶμε. Μορφωμένος άνθρωπος εἶναι. Δέν ξέρει πὼς δέν δίνουν δάνεια οί τράπεζες;

ΜΑΤΙΝΑ. Μαθιέ...

ΜΑΘΗΟΣ. Εἶναι ἄδικο νά χάσουμε τό χτήμα γιά ἓνα κομμάτι ψωμί. 'Ολάκερη οἰκογένεια ζοῦμε άπ' αὐτό, ἀδελφή μου... Δέν τό ξέρεις; Πρέπει νά τό συλλογιστή ὁ άντρας σου... Κι' ἐσὺ νά τοῦ μιλήσης...

ΜΑΤΙΝΑ (*στενοχωρημένη*). Κι' άν τοῦ μιλήσω;... Ξέρεις τόν χαρακτήρα του...

ΜΑΘΗΟΣ. 'Ας μή ξεχνάη πὼς στήν κατοχή, τό δικό μας χτήμα, τόν ἔθρεψε κι' αὐτόν...

ΜΑΤΙΝΑ (*πολύ στενοχωρημένη*). Γιατί σκαλίζεις τίς πληγές Μαθιέ;... Πονάω τό χτήμα τῶν 'Αστειραίων ὅπως κι' ἐσὺ. Μά ἔχουμε σοῦ εἶπα, άνάγκη άπό λεφτά. Γι' αὐτό ἀφήσαμε τήν 'Αθήνα, και μένουμε ἐδῶ. Για λεφτά ἔρχεται σήμερα ή Γιούλα...

ΜΑΘΗΟΣ. 'Η Γιούλα;... Για λεφτά;...

ΜΑΤΙΝΑ. Ναι. 'Εχει πάρει ὁ πατέρας της κάτι δικά της άπό τήν κλη-

ρονομιά πού τής ἄφησε ὁ νονός της. Τώρα δέν ξέρω γιατί βιάζεται ή Γιούλα και τοῦ τά γυρεύει. 'Αστα, νά χαρῆς! 'Εχω πιή πικρά ποτήρια με τόν γάμο πού ἔκανα.

ΜΑΘΗΟΣ. 'Εσὺ τόν ἠθελες. 'Εγὼ στά εἶπα τότε. Μή παίρνης ἓναν χηρευάμενο, και με κορίτσι μάλιστα τής παντρειᾶς...

ΜΑΤΙΝΑ. Μοῦ εἶπες... Μά τότε ἔβραζε ὁ πόλεμος, και τᾶβλεπα ὅλα μαῦρα...

ΜΑΘΗΟΣ. Νά εἶχες ὑπομονή. Νάπαιρνες κουράγιο.

ΜΑΤΙΝΑ (*κάπως ἐπαναστατημένη*). 'Από ποιόν νάπαιρνα κουράγιο; 'Από σᾶς;

ΜΑΘΗΟΣ. Μά ἐγὼ...

ΜΑΤΙΝΑ (*ἐπιθετική*). 'Εσὺ δέν ἔπεσες άπό τόν 'Αρη, γιά νά μή καταλαβαίνης τί γινότανε στήν ψυχή μου. Σκοτωμένος ὁ Γιώργης... 'Ο Βαγγέλης άγνωστούμενος... 'Η μητέρα άμίλητη... 'Εσὺ τραβηγμένος στοῦ χτήμα σάν καλόγερος, κι' ἐγὼ μιᾶ κοπέλλα εἰκοσπέντε χρονῶν, κλεισμένη σέ τοῦτα τά ντουβάρια, χωρὶς νά βλέπω ἄχτιδα ἐλπίδας... (*Με ἔμφραση*) 'Επρεπε, ή νά πεθάνω ή νά ζήσω...

ΜΑΘΗΟΣ (*ἐπηρεασμένος*). 'Αδελφή...

ΜΑΤΙΝΑ. 'Όταν με ζήτησε ὁ Στέφανος σέ γάμο, μοῦ ἄνοιγε ἓνα παράθυρο γιά τήν ζωή, ἔστω κι' άν ἔμπαιναν οί καπνοί τοῦ πολέμου... Εἶχα κάποιον δίπλα μου... Δέν ἤμουν ἡρωϊκή ὑπαρξίς! 'Όπως δέν εἶσαι κι' ἐσὺ... τῶπες πρωτῆτερα... (*'Ο Μαθηός κατεβάζει τό κεφάλι του*). 'Υστερα δέν πῆρα κανέναν άγνωστο. 'Η πρώτη του γυναίκα φίλη τοῦ σπιτιοῦ μας...

ΜΑΘΗΟΣ. 'Ε, ναι...

ΜΑΤΙΝΑ. 'Η Γιούλα, ὅταν ἦταν μικρή, ὅλο στήν αὐλή μας...

ΜΑΘΗΟΣ. 'Η μητέρα λέει πὼς ὁ Γιώργης ἀγαποῦσε τήν Γιούλα, και θά τήν πατρευότανε...

ΜΑΤΙΝΑ. Ναι. Ξέραμε καλά τήν οἰκογένεια τοῦ Περάκη, και τόν ἴδιον.

ΜΑΘΗΟΣ. Τόν ξέραμε βέβαια, και τόν ἐκτιμούσαμε στόν τόπο...

ΜΑΤΙΝΑ. 'Εμ' λοιπόν; (*Σηκώνεται και βηματίζει*).

ΜΑΘΗΟΣ. "Αν κι' ἐγὼ, ποτέ δέν τοῦχα ἐκτίμηση... (*'Η Ματίνα τόν προσέχει*). 'Ένας καταφερτζῆς ἦτανε πάντοτε Ματίνα, ποῦρριχνε στάχτη στά μάτια τοῦ κόσμου... Στήν πραγματικότητα τήν μακαρίτισσα τήν πρώτη του γυναίκα ἐκτιμούσαμε ὅλοι πού ἦταν άνώτερή του... 'Ο Περάκης, ξέρει νά διαλέγη γυναίκες... (*'Ακούγεται ή φωνή τοῦ Περάκη*).

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΕΡΑΚΗ. "Εναν καφέ εἶπα Τασσώ!

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΤΑΣΣΩΣ. Μάλιστα. Παρήγγειλα τής Μαρούσας.

ΜΑΤΙΝΑ. Σῶπα. 'Ο άντρας μου... Σέ παρακαλῶ μή τοῦ μιλήσης τώρα γιά τό χτήμα. 'Ασε νά περάση ή σημερινή μέρα, ποῦρχεται ή κόρη του.

ΜΑΘΗΟΣ (*βαρυστημένα*). Καλά!

Ἐκ τὸ βῆθος ἐμφανίζεται ὁ Περᾶκης, διαβάζοντας μιὰ ἐπιστολή. Εἶναι ἓνας καλοφιαγμένος ἄνδρας, μὲ γκριζοὺς κροτάφους καὶ καλοντυμένος. Φαίνεται νευρικοσμένος, καὶ δὲν ἔχει ἀντιληφθῆ, τὴν παρουσία τοῦ Μαθητοῦ.

Σ Κ Η Ν Η 2α

(Ματίνα, Μαθητός, Περᾶκης).

ΠΕΡΑΚΗΣ (εἰσερχόμενος, καὶ σὰν νὰ μονολογῇ). Θρέψε λύκο τὸν χειμῶνα, νὰ σὲ φάη... (Παύει ἀντιλαμβανόμενος τὸν Μαθητό. Βάζει τὸ γράμμα στὴν τσέπη του, καὶ μὲ ψεύτικη καλωσύνη). Ἐδῶ εἶσαι Μαθητό; Τί γίνεσαι; (Τοῦ δίνει τὸ χέρι).

ΜΑΘΗΟΣ. Φχαριστῶ! Μὲ τὸ καλὸ νὰ δεχτῆς τὴν κορούλα σου...

ΠΕΡΑΚΗΣ (ψυχρά). Σ' εὐχαριστῶ!

ΜΑΘΗΟΣ. Ἡ μητέρα μοῦ εἶπε πὼς πῆρε μὲ ἄριστα τὸ δίπλωμά της ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο.

ΠΕΡΑΚΗΣ (τὸ ἴδιο ψυχρά). Ναί.

ΜΑΘΗΟΣ. Νὰ σοῦ ζήση! Φαινότανε ἀπὸ μικρὴ πὼς εἶχε τὴν φωτιά γιὰ πρόοδο. Σὰν ἐρχότανε δῶ τὰ καλοκαίρια, μοῦ εἶχε κάνει ἐντύπωση ἡ δίψα της γιὰ νὰ μαθαίνει, κι' ὁ σεβασμὸς στοὺς μεγαλύτερους...

ΠΕΡΑΚΗΣ. Ναί, ἀλλὰ δὲν πρέπει κανένας νὰ παίρνῃ γιὰ βῆση τί εἶναι τὰ παιδιά μικρά. Μπορεῖ σὰν μεγαλώσουν νὰ παρουσιαστοῦν ἐντελῶς ἀλλοιώτικα...

ΜΑΘΗΟΣ (ποῦ δὲν τοῦ ἄρεσαν τὰ λόγια τοῦ Περᾶκη). Μπορεῖ... Λοιπόν, φεύγω... Ἄντιο Ματίνα... (Πρὸς Περᾶκην). Ἐχω δουλειά...

ΜΑΤΙΝΑ. Μά, σὲ παρακαλῶ κάθησε.

ΜΑΘΗΟΣ. Μὴν ἐπιμένῃς ἀδελφή. (Πρὸς Περᾶκην). Καὶ πάλι, καλῶς νὰ τὴν δεχτῆς...

ΠΕΡΑΚΗΣ. Γειά σου! (Ἡ Ματίνα προπέμπει τὸν Μαθητό. Ὁ Περᾶκης κάθεται, καὶ ἀνάβει νευρικὰ τσιγάρο. Ἡ Ματίνα σὲ λίγο ξαναγυρίζει).

Σ Κ Η Ν Η 3η

(Περᾶκης, Ματίνα, ὕστερα Τασσώ).

ΜΑΤΙΝΑ. Μά, τί ἔχεις;

ΠΕΡΑΚΗΣ. Τί νάχω; Ἡ Γιούλα μας!

ΜΑΤΙΝΑ. Τί;

ΠΕΡΑΚΗΣ. Μοῦγραψε ὁ γέρω - Ἄναγνωστόπουλος...

ΜΑΤΙΝΑ. Λοιπόν;

ΠΕΡΑΚΗΣ. Ἄμετάπειστη! Κατηγορηματικὴ! Δὲν θέλει νὰ παντρευτῆ τὸν γιό τοῦ!

ΜΑΤΙΝΑ. Δὲν θέλει;

ΠΕΡΑΚΗΣ. Ὅχι! Δὲν θέλει! Μὲ τέτοια περιουσία καὶ μοναχογιός!.. (Εἰρωνικά). Τῆς ὑπαγορεύει βλέπεις, ὁ ἑαυτὸς της, νὰ ἀφωσιωθῆ εἰς τὸ ἐπάγγελμα τῆς δασκάλας... Καταλαβαίνεις; (Τονίζει συλλαβιστά): Δασκά - λα! (Μὲ ὀργή). Στὸν διάβολο! Βρωμόσκυλα! Ἐχουνε φουσκώσει μὲ ἄερα τὰ μυαλὰ τῆς τωρινῆς νεολαίας! Μοῦ κοπανᾶνε ὅλη τὴν ὥρα «δυναμισμός», «ριζοσπαστικὴ λῦσις» καὶ νομίζουνε πὼς μ' αὐτὰ τετραγωνίσανε τὸν κύκλο! (Ἐγνώοντας τὴν φωνή, καὶ σὰ ν' ἀπευθύνεται σὲ πρόσωπα): Περιφρονεῖτε μωρὲ τὸν ἕλιγμό στὴν ζωή; Τὴν προσαρμογὴ στὶς περιστάσεις; Θὰ σπάσετε τὰ μούτρα σας! Ζωντόβολα! (Ἡ Ματίνα τὸν παρατηρεῖ μὲ ἀπογοητευτικὸ ὄφρος).

ΜΑΤΙΝΑ (κνιτάζοντας ἀνήσυχη στὸ βῆθος). Μὴ φωνάζεις!

ΠΕΡΑΚΗΣ (βγάζοντας τὸ γράμμα ἀπ' τὴν τσέπη του). Ὅριστε! Διάβασε νὰ δῆς μὲ πόση στοργὴ τὴν βλέπει ὁ γέρω Ἄναγνωστόπουλος, κι' αὐτὴ... (Σταματᾷ γιατί βλέπει τὴν Τασσώ νὰ ἐρχεται μὲ τὸν καφέ. Εἶναι πολὺ συμπαθητικὴ, ντυμένη μὲ περιποιημένα ρούχα, πολὺ σκοῦρα. Διατηρεῖ στὸ πρόσωπό της μόνιμο χαμόγελο καλωσύνης. Ἀκουμπᾷ τὸν δίσκο μὲ τὸν καφέ στὸ τραπέζι. Ἡ Ματίνα κάθεται καὶ διαβάζει τὸ γράμμα (Πρὸς Τασσώ). Εὐχαριστῶ.

ΤΑΣΣΩ. Θέλετε τίποτα ἄλλο;

ΠΕΡΑΚΗΣ. Θὰ μὲ ζητήσῃ ὁ Νιγηριντῆς...

ΤΑΣΣΩ. Ὁ γραμματικὸς τῆς δημαρχίας;

ΠΕΡΑΚΗΣ. Ναί. Νὰ μὲ εἰδοποιήσετε ἀμέσως.

ΤΑΣΣΩ. Ἐννοια σας. Θὰ τὸ πῶ καὶ στὴν Μαρούσα. (Ἀποσύρεται ῥιχνοντας μιὰ ἐξεταστικὴ ματιὰ στὴν Ματίνα. Ὁ Περᾶκης πίνει τὸν καφέ).

ΜΑΤΙΝΑ (διπλώνοντας τὸ γράμμα). Τῆς τάξει λαγούς μὲ πετραχήλια ὁ Ἄναγνωστόπουλος! Μὰ ἔχει τόσα;

ΠΕΡΑΚΗΣ. Ἄν ἔχη! Ὅλα τὰ κάτω Πατήσια δικά του! Ἐργοστάσιο ἐριουργίας, σχεδὸν ὅλες οἱ μετοχὲς τῆς ἐταιρίας ἐκκοκίσεως βάμβακος δικές του, κι' ἡ κόρη μου θέλη νὰ βάζῃ σὲ μαθητικὰ τετράδια βαθμούς, καὶ νὰ ἀνακατεῦεται μὲ φιλοπροοδευτικὲς ὀργανώσεις! Τρελλαίνεσαι ἢ δὲν τρελλαίνεσαι;

ΜΑΤΙΝΑ. Μπορεῖ νὰ μὴ θέλη νὰ παντρευτῆ ἀκόμη.

ΠΕΡΑΚΗΣ. Γιατί νὰ μὴ θέλη; Εἶναι εἴκοσι ἕξη χρονῶν πιά! Καὶ μυαλὸ δὲν ἔχει! Ἄν ἦταν μυαλωμένη δὲν θὰ ἔφευγε ἀπ' τὸ σπίτι μου δταν σὲ παντρέφτηκα, καὶ νὰ μείνῃ στὴν νονά της, οὔτε θ' ἀνακατεῖοταν μὲ τοὺς ἐξαλλοὺς ριζοσπάστες, οὔτε θὰ κλωτσοῦσε ἓνα τέτοιο συναικέσιο, ποῦ εἶναι λαχεῖο!.. Μὲ τὰ καμώματά της δὲν χαντακώνει μόνο τὸν ἑαυτὸ της... Ὑπονομεῖ καὶ μένα...

ΜΑΤΙΝΑ. Ἐσένα, γιατί;

ΠΕΡΑΚΗΣ. Κι' όμως έπρεπε να τ'όβλεπες τ'ό γιατί. (Σηκώνεται και τήν πλησιάζει) Τήν έχεις κι' εσύ πληρώσει άκριβά... Ήσουνα καλή μαζύ της; Ναί ή όχι;

ΜΑΤΙΝΑ. Ήμανε καλή και για τούς δυό σας.

ΠΕΡΑΚΗΣ. Σωστά! Έφυγε όμως απ' τ'ό σπίτι μας, γιατί μπήκε μιá άλλη γυναίκα στην θέση τής μάννας της... Και δέν βρίζανε τήν Γιούλα... Έσένα κι' έμένα βρίζανε... επειδή ξαναπαντρεύτηκα... Στ'ό βάθος σέ μισεϊ. Γιατί; Τί κακό τής έκανες; (Μέ άγανάκτηση). Ά!.. (Κυττάζει κάπου άόριστα και σάν να μιλή στην κόρη του). Έγώ άγωνίζομαι να σ' αποκαταστήσω πλούσια για να κοροϊδέυης τόν κόσμο — ζ'ωον — κι' εσύ άντι να... (διακόπτεται από τήν εμφάνιση τής Μαρούσας. Είναι μιá ωμορφη κοπέλλα μέ έξυπνο και ζωηρό πρόσωπο).

Σ Κ Η Ν Η 4η

(Περάκης, Ματίνα, Μαρούσα).

ΜΑΡΟΥΣΑ. Ό κύριος Ντιγριντής.

ΠΕΡΑΚΗΣ. Ά, ήρθε; Τήν τσάντα μου και τ'ό καπέλλο μου.

ΜΑΡΟΥΣΑ. Μάλιστα. (Αποσύρεται).

ΠΕΡΑΚΗΣ (πρός Ματίναν). Δέν θα κατέβω στ'όν σταθμό. Πρέπει να τελειώσω μιá υπόθεση. Κι' ουτε όρεξη έχω να τήν υποδεχθ'ω... Θα σου στείλω αυτόκίνητο να π'ς να τήν πάρης...

ΜΑΤΙΝΑ. Μούπε κι' ό Βαγγέλης π'ως θάρχ'ωτανε.

ΠΕΡΑΚΗΣ. Πούντον; (Κυττάζει τ'ό εκκρεμές). Τ'ό τραίνο φτάνει σέ λίγο. Να π'ς, μη π'η π'ως δέν πήγαμε... Και πρόσεξε, αν σου μιλήση για τ'ό χτ'ήμα ή μητέρα σου, να επιμείνης...

ΜΑΤΙΝΑ (κακόκεφη). Καλά...

ΠΕΡΑΚΗΣ. Έβανα και τόν Κ'ώστα να έξασκήση πίεση... Μονάχα σάν πουληθ'η τ'ό χτ'ήμα θά μπορέσουμε να ξεμπερδέψουμε. Άφοϋ θέλει έτσι, θά τής δ'ώσω τ'ά λεφτά της, και να φύγη πιά. Ούτε να τήν ξαναδ'ω στ'ά μάτια μου! Τ'ό παληοκόριτσο! (Έμφανίζεται πάλι ή Μαρούσα μ' έναν χαρτοφύλακα, και δυό καπέλλα).

ΜΑΡΟΥΣΑ. Ποιό θέλετε κύριε;

ΠΕΡΑΚΗΣ (μέ νεύρα). Βρέ άδελφέ! Ένα καπέλλο!..

ΜΑΡΟΥΣΑ. Ύστερα φωνάζετε π'ως θέλετε τ'ό άλλο...

ΠΕΡΑΚΗΣ. Χαζή! (Πέρνει μέ θυμό τήν τσάντα κι' ένα καπέλλο απ' τ'ά χέρια της, και προς Ματίναν). Όπως είπαμε. (Έξαφανίζεται γρήγορα στ'ό βάθος).

ΜΑΤΙΝΑ (πρός Μαρούσα). Μά δέν μου λ'ες; Όλο τέτοιες άνοησίες θά κάνης εσύ;

ΜΑΡΟΥΣΑ. Κυρία Ματίνα!.. Έγώ για να ευχαριστήσω τόν κύριο. (Κρυφογελάει).

ΜΑΤΙΝΑ. Πήγαινε μέσα. Και συμμαζέψου λίγο... (Η Μαρούσα αποσύρεται κρατώντας μέ κομική προσοχή, τ'ό καπέλλο τ'ού Περάκη. Η Ματίνα, μένει σκεπτική και λυπημένη. Σηκώνεται περπατάει άμήχανη, νευρική. Τ'ό εκκρεμές, κτυπάει έννά. Μέ τούς ήχους του, έμφανίζεται από τ'ό βάθος ή Άστέραινα. Είναι στ'ά μαύρα ντυμένη, μέ δαντελωτό κάλυμμα στ'ό κεφάλι. Περπατάει άργά, μέ αξιοπρέπεια στηριζομένη σ' ένα μαύρο μαστοϋν).

Σ Κ Η Ν Η 5η

(Ματίνα, Άστέραινα, άργότερα Τασσώ).

ΜΑΤΙΝΑ (μόλις βλέπει τήν μητέρα της, τρέχει κοντά της και τήν πιάνει). Μητέρα!

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (έν'ω προχωρούν προς τ'ό τραπέζι). Φωνές άκουσα πάλι, φωνές! Μέ ποιόν τάχε ό άντρας σου; (Στέκεται).

ΜΑΤΙΝΑ. Μέ κανέναν μητέρα. Έπειδή είχε δουλειά, μούπε να κατέβω έγώ στ'όν σταθμό για τήν Γιούλα.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (μέ κάποια ειρωνεία). Ά!.. (Μικρή σιγή. Προχωρούν). Ό Βαγγέλης ποϋ είναι;

ΜΑΤΙΝΑ. Τόν περιμένω. Δέν κοιμήθηκε στ'ό σπίτι άπόψε...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Δέν κοιμήθηκε; ... Πάλι; Πολύ ώραία! (Στέκεται. Κυττάζει τήν Ματίνα). Πολύ ώραία! (Ξαναπροχωρεί. Κάθεται βοηθουμένη από τήν κόρη της κοντά στ'ό τραπέζι. Φωνάζει). Τασσώ! (Έμφανίζεται άμέσως από δεξιά ή Τασσώ).

ΤΑΣΣΩ (μέ μεγάλον σεβασμό, κυττώντας στ'ά μάτια τήν Άστέραινα). Κυρά!

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Π'ες τής Μαρούσας να μ'οϋ φέρη τ'ό γάλα μου...

ΤΑΣΣΩ. Άμέσως κυρά!..

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Έτοιμάσατε όπως σ'ας είπα τ'ό δωμάτιο για τ'ό κορίτσι;

ΤΑΣΣΩ. Είναι όλα έτοιμα κυρά.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Να ξεντύσης τόν καναπέ. Να βάλης και λουλούδια στ'ά βάζα. Θέλω τ'ό σπίτι μου σήμερα, να πάρη χαρούμενη όψη.

ΤΑΣΣΩ. Ναί, κυρά.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Πήγαινε. (Η Τασσώ αποσύρεται άριστερά).

Σ Κ Η Ν Η 6η

(*Αστέραινα, Ματίνα, ἀργότερα Μαρούσα).

ΜΑΤΙΝΑ. Θά πάω λίγο νά φιαχτώ. (Κάνει νά φύγη).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Μιά στιγμή...

ΜΑΤΙΝΑ. Θέλεις τίποτα;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (μὲ ξηρό τόνο). Ἐπιθυμῶ, καί σέ παρακαλῶ νά τὸ πῆς καί στὸν ἄντρα σου, ὅσον καιρὸ μείνει ἐδῶ ἡ Γιούλα, ἀνεξάρτητα τί ἔχετε μεταξύ σας...

ΜΑΤΙΝΑ (φρυτίκα). Δὲν ἔχουμε τίποτα...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Τόσο τὸ καλλίτερο! Ἐπιθυμῶ λέω, ἢ συμπεριφορά σας, νά εἶναι πολὺ εὐγενική... Ἡ Γιούλα, ὅσον καιρὸ θά μείνη στὸ σπίτι μας, ἔχει τὰ ἴδια δικαιώματα ποὺ ἔχετε κι' ἐσεῖς... (*Ἡ Ματίνα ἐκπλήσσεται). Στὸ λέω αὐτό, γιατί ξέρω... Καί ἄκουσα προηγουμένως καί τὸν ἄντρα σου... (*Ἡ Ματίνα κάνει κίνημα δυσφορίας). Μπορεῖ ὁ Περάκης, μπορεῖ νάχη ὅποιαδήποτε ἰδέα γιὰ τὸ κορίτσι του, ἀλλὰ ἐγώ, νά τοῦ τὸ τονίσῃς αὐτό, ἐκτιμῶ τὴν Γιούλα. Καί τὴν ἀγαπῶ...

ΜΑΤΙΝΑ (ψυχρά). Καλὰ μητέρα.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἡ Γιούλα, ἔχει χαρακτήρα... Καί ἀξιοπρέπεια, ποὺ δὲν τὴν ἔχει ὁ πατέρας της... οὔτε κι' ἐσύ... καί τ' ἀδέλφια σου...

ΜΑΤΙΝΑ (πολὸ πειραγμένη). Μητέρα!..

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ναί! Εἴσατε ἄλλη κατασκευὴ ἐσεῖς! Καί πᾶρε τὸν ἑαυτὸ σου! Ἄν εἶχα ἄλλη κόρη, δὲν θά ἔκανε τὸν γάμο ποὺ ἔκανες ἐσύ...

ΜΑΤΙΝΑ (κάπως ἐπιθετική). Μητέρα! Σὲ παρακαλῶ! Δὲν φταίω ἂν σκοτώθηκε ὁ Γιώργης, κι' ἂν δὲν τὸν πάντρεψες μὲ τὴν Γιούλα... Οὔτε εἶναι σωστὸ νά μὲ λούζῃς κάθε τόσο μὲ τὰ λόγια σου ἐπειδὴ πῆρα τὸν Περάκη...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ὅχι τόσο γι' αὐτό, ἀφοῦ σ' ἄρεσε... Ἄλλὰ καί γιὰ τὸν τρόπο ποὺ παντρέφτηκες...

ΜΑΤΙΝΑ (πολὸ νευρική). Ἐ! Ἐνας ἄντρας μοῦπεφτε! Ἄν ἐπέτυχαι ἢ ὄχι στὸν γάμο μου...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Βέβαια! Ἐνας ἄντρας σοῦπεφτε! Μὰ τὸ πένθος γιὰ τὸν ἀδελφὸ σου, δὲν εἶχε κλείσει ἀκόμη χρόνον... Δὲν ξέραμε ἂν ἔπρεπε νά κλαίγαμε καί τὸν Βαγγέλη... Χαμένος ἦταν... Ἄγνοοῦμενος... Τὸ σπίτι μας καμμένο ἀπὸ τὸν χάρο... κι' ἐσύ, σ' ἐκείνες τίς στιγμὲς ἔτρεξες νά παντρεφτῆς... Λὲς καί φοβήθηκες μὴ πεθάνῃς, χωρὶς νά γνωρίσης τὸ κρεββάτι...

ΜΑΤΙΝΑ (χτυπημένη ἀπ' τὰ λόγια της, καὶ σχεδὸν μὲ δάκρυα). Εἶσαι σκληρή. Μοῦ μιλάς μὲ πάθος...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ὅχι! Ὅπως τὰ βλέπω μιλάω... Γιὰ σένα, ποὺ δὲν τὰ βλέπεις ὅπως ἐγώ, εἶναι διαφορετικά.

ΜΑΤΙΝΑ. Μιλάς γιὰ ὄλους μας μὲ κακία σὰν νά μὴν εἴμαστε παιδιὰ σου...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (μὲ ἔντονη διαμαρτυρία, καὶ ἐσωτερικότητα). Ὅχι! Μὲ πόνο καί μὲ παράπονο μιλάω, ἀκριβῶς γιατί εἴσατε τὰ παιδιὰ μου... (*Ἐμφανίζεται ἀπὸ δεξιὰ ἡ Μαρούσα φέροντας τὸ γάλα τῆς Ἀστέραινας).

ΜΑΡΟΥΣΑ (εἰσερχομένη πρὸς Ματίναν). Ὁ κύριος ἔστειλε γιὰ σᾶς ἕνα αὐτοκίνητο.

ΜΑΤΙΝΑ. Ἄ, ἦρθε... (Φιάχνει λίγο τὰ μαλλιά της, μὲ τὰ χέρια της, καὶ πρὸς Ἀστέραινα, ποὺ βασανίζεται ἀπὸ σκέψεις). Πηγαίνω στὸν σταθμὸ. Γιὰ τὴν Γιούλα... (Φεύγει βιαστικὴ στὸ βάθος).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (πρὸς Μαρούσα). Ἐφερεις τὸ γάλα μου;

ΜΑΡΟΥΣΑ. Μάλιστα κυρία. (*Ἀφήνει μπροστά της τὸν δίσκο).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (κυττάζει). Ποῦ εἶναι τὸ χάπι;

ΜΑΡΟΥΣΑ. Ποιὸ χάπι κυρία;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (νευριασμένη). Δὲν τὸ ἔβαλε ἐπίτηδες ἡ Τασσώ! Τώρα τελευταία, ἀρχίζει νά ἐπιβάλη γνώμες. (Παρατηρεῖ τὴν Μαρούσα). Ἐλα πιὸ κοντὰ ἐσύ... (*Ἡ Μαρούσα πλησιάζει). Γιὰ νά σὲ δῶ... Ἐχεις βάψει τὰ χεῖλη σου;

ΜΑΡΟΥΣΑ (μὲ ταραχή). Ἐγώ... ὄχι κυρία!..

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ὅχι καί πολὺ βαμμένα!.. Πήγαινε νά πλύνῃς τὸ πρόσωπό σου, καί νά μὴ ξαναπαρουσιαστῆς ἔτσι μαροστά μου. (*Ἡ Μαρούσα φεύγει δεξιὰ δυσανασχετοῦσα. Ἡ Ἀστέραινα μένει γιὰ λίγο σκεπτική. Ἀρχίζει νά πῆνῃ τὸ γάλα της. Εἰσέρχεται ἀπὸ ἀριστερὰ ἡ Τασσώ. Κρατεῖ ἕνα βάζο ἀπὸ πορσελάνη γεμάτο λουλούδια. Τὸ ἀφήνει ἐπάνω στὸν μπουφέ, καὶ ἀρχίζει νά ξεντόνη τὸν καναπέ).

Σ Κ Η Ν Η 7η

(*Αστέραινα, Τασσώ, ὕστερα Μαρούσα).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (ὕστερα ἀπὸ μικρὴ σιγή). Γιατί δὲν μοῦ φέρνεις τὸ φάρμακό μου;

ΤΑΣΣΩ (ἀφήνει τὸν καναπέ). Εἶπα τοῦ Βαγγέλη ν' ἀγοράσῃ κυρά... Τελεῖωσε.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἐπρεπε νά τὸ πάρετε πρὶν τελειώσῃ... (Μικρὴ σιγή). Ὁ Βαγγέλης! Ὁ χειρότερος ἀπ' ὄλους! Δὲν κοιμήθηκε πάλι ἀπόψε στὸ σπίτι... (Κυττάζει τὴν φωτογραφία τοῦ νέου ἀξιωματικοῦ στὸν τοῖχο). Ἐνα παιδί μοῦδωσε ὁ θεός, ποὺ εἶχε τὰ προτερήματα καί τὴν περηφάνεια τῆς γεννηᾶς μου, μὰ μοῦ τὸ πῆρε... Τοὺς ἄλλους μοῦ τοὺς ἄφησε... (*Ἡ Τασσώ τὴν πλησιάζει).

ΤΑΣΣΩ. Μή λές κυρά τέτοια λόγια... Είναι άμαρτία... 'Από τότε ποῦ-
χασες τὸν Γιώργη, τ' ἄλλα σου βλαστάρια...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (τὴν διακόπτει). 'Ετσι εἶναι Τασσώ! Τ' ἄλλα μου παιδιά
εἶναι φτηνά πράγματα... Τοῦ σωροῦ... (Σιγή. 'Ἡ Τασσώ ξαναπιάνει τὴν
δουλειά της στὸν καναπέ κουνώντας τὸ κεφάλι της σὰν νὰ διαφωνῇ). 'Ο
Κώστας ;.. 'Ανθρωπάκος... Συμφερωντολόγος... 'Ο Μαθηός ;... 'Ενα σκου-
λήκι... Κι' ὁ Βαγγέλης ποῦ θάπρεπε νὰ ἦταν τὸ στήριγμα τοῦ σπιτιοῦ
μου, ρεμάλι...

ΤΑΣΣΩ (ποῦ ἔχει βγάλει τὸ μισὸ κάλυμμα τοῦ καναπέ, διαμαρτυρομέ-
νη ἐντονιώτερα). 'Ο Βαγγέλης εἶναι πολὺ καλὸ παιδί...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ρεμάλι!.. Γιὰ τίποτα δὲν τὸν νοιάζει.

ΤΑΣΣΩ. Μά, πῶς...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Μποροῦσε νὰ πάρη στὰ χέρια του τὸ τιμόνι ἐδῶ μέσα!
Νὰ στηρίξει τὸ σπίτι μου, νὰ μὴ γκρεμιστῇ! Κι' αὐτός!.. ('Εντονιώτερα).
Ρεμάλι! 'Απὸ παιδί! 'Ενα δίπλωμα δὲν κατόρθωσε νὰ πάρη. 'Εχτόπησε
τὸν ἀδελφό του! Τὸν Γιώργη μου, τὴν ἡμέρα ποῦφευγε γιὰ τὸ μέτωπο...
(κτυτίζει τὴ φωτογραφία). Καὶ μοῦ λές...

ΤΑΣΣΩ (ξαναπιάνει τὴν δουλειά της στὸν καναπέ). Δὲν εἶναι πρᾶμμα νὰ
πικραίνεσαι... Νέοι... παιδιά...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Δὲν εἶν' ἔτσι. 'Αλλά ἐσὺ ἔχεις ἀδυναμία στὸν Βαγγέλη,
γιατὶ μὲ τὸ γάλα σου μεγάλωσε, ἀφοῦ τὸ δικό μου εἶχε κοπεῖ... 'Ορίστε!
Ποῦ εἶναι τώρα; 'Απὸ χτές τοῦ ἔδωσα νὰ καταλάβη καλά, πῶς ἔπρεπε
σήμερα νὰ κατέβη μὲ τὴν ἀδελφή του στὸν σταθμό, γιὰ νὰ ὑποδεχοῦν
τὸ κορίτσι. Δὲν ἦρθε. Κι' οὔτε κοιμήθηκε ἐδῶ ἀπόψε.

ΤΑΣΣΩ. Μὰ εἶχε πάει ἀπὸ χτές στὸν 'Αη-Λαυρέντη νὰ δώση τὸ κα-
λαμπόκι.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Διάλεξε τὴν ἡμέρα!

ΤΑΣΣΩ. Μπορεῖ νὰ μὴ τέλειωσε τὴ δουλειά μὲ τὸν ἔμπορα.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Παρατᾶνε τίς δουλειές σὲ τέτοιες ἐξαιρετικές ὥρες. 'Ερ-
χεται μιὰ ἀξια κοπέλλα νὰ τὴν φιλοξενήσουμε, καὶ θάπρεπε τὸ σπίτι μας
νὰ φανῇ στὰ μάτια της, νοικοκυρεμένο, μονιασμένο, δυνατὸ. 'Απὸ τότε
ποῦ ἦρθε караβοτσακισμένος ὁ γαμπρός μου μὲ τὴν κόρη μου, ὁ καθέ-
νας ἐδῶ μέσα, ἔδειξε περισσότερο ποιὸς εἶναι... 'Ετοιμάζουμε οἱ τιποτέ-
νιοι, τὸ κατρακύλισμά μας... (Μὲ πόνο κι' ἀγανάκτηση). Χάνουμε τὸ πα-
τρογονικό μας χτῆμα Τασσώ! Τὸ χτῆμα τῶν 'Αστεραίων! Τίς «Κερα-
σιές»!.. Οἱ «Κερασιές» στυλώσανε τοῦτον τὸν τόπο... «Οἱ Κερασιές τῶν
'Αστεραίων» τοῦ δώσανε ζωή. Τὸ δικό μας χτῆμα ξεσήκωσε τοὺς χωρια-
νοὺς νὰ σκάψουνε κι' αὐτοί, ὅπως ἐμεῖς, τὰ κατσάβραχα, καὶ νὰ τὰ κά-
νουνε χρυσάφι... Καὶ μᾶς ἀναγνωρίζανε... Καὶ μᾶς σεβόντουσαν... Τώρα
ἐξ αἰτίας τῶν παιδιῶν μου...

ΤΑΣΣΩ. Μὴ συγχίζεσαι κυρά!

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Χάσαμε τὸν σεβασμό. Χάνουμε καὶ τὸ χτῆμα, γιατί

τὰ παιδιά ποῦ ἔβγαλα εἶναι σὰν νὰ μὴ τὰ γέννησα ἐγώ.

ΤΑΣΣΩ. Σύχασε κυρά. 'Ἡπιες τὸ γάλα σου;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Τὸ ἦπια! Δηλητήριο! ('Ακούγεται τὸ δροσερὸ τραγούδι
τῆς Μαρούσας).

Μωρὲ ὁ ἥλιος ἄς κρυφτῇ
μωρ' ἄς μὴ βγῇ φεγγάρι.

ΤΑΣΣΩ. Ξέντυσα τὸν καναπέ. Θέλεις τίποτ' ἄλλο;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (ποῦ τὴν ἐξηρέθισε περισσότερο τὸ τραγούδι φωνάζει δυνα-
τά). Πᾶψε!

ΤΑΣΣΩ (ποῦ τὰ χάνει). Κυρά!

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Μὲ ζαλίζει μὲ τὰ τραγούδια της! Φώναξέ την ἐδῶ! ('Ἡ
Τασσώ παραγγένη, ἐξαφανίζεται γιὰ λίγο φωνάζοντας): Μαρούσα!

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΜΑΡΟΥΣΑΣ. 'Ερχομαι!

ΤΑΣΣΩ (ξαγαυρίζοντας). Κι' ἐσὺ κυρά τραγούδαγες μιὰ φορά σὰν τὸ
ἀηδόνι...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Μιά φορά... ('Ακούγεται πιὸ κοντὰ τὸ τραγούδι).

...Τώρα ποῦ σ' ἔχω παντρεφτῇ...

'Εμφανίζεται ἡ Μαρούσα γελαστή, κρατώντας ἕνα πιάτο μὲ σῦκα στὸ ἕνα
χέρι κι' ἕνα αὐγὸ στὸ ἄλλο.

ΜΑΡΟΥΣΑ (δείχνοντας τ' αὐγὸ). Τὸ γλύτωσα! 'Ἡ Πλουμάδω... Τζανα-
μπέτικο ζωντανό! Πάλι ἔκανε τὰ δικά της. Θὰ τὴν σφάξω αὐτὴν τὴν
κόττα! Νὰ τρώη τ' αὐγά της μόλις τὰ γεννάει!.. Τρόμαξα νὰ γλυτώσω
καὶ τοῦτο!

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. 'Ε! Καλά...

ΜΑΡΟΥΣΑ (βάζει τὸ πιάτο μὲ τὰ σῦκα μπροστὰ της). 'Εχουμε καὶ σῦ-
κα ἀπὸ τὸ χτῆμα. Τᾶφερε ὁ κύρ - Μαθηός, μαζὺ μὲ τὸν μάρμπα Γιάννη.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ποῦ εἶναι ὁ Γιάννης;

ΜΑΡΟΥΣΑ. Πῆγε νὰ βρῇ τὸν κύρ - Βαγγέλη. (Μὲ ἀφέλεια). Εἶχε γλέντι
ἀπόψε. Γι' αὐτὸ δὲν μᾶς ἦρθε...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (μὲ θυμὸ). Γλέντι; ('Ἡ Τασσώ ἀνησυχεῖ ἀπὸ τίς ἀποκα-
λύψεις τῆς Μαρούσας).

ΜΑΡΟΥΣΑ. Τὰ κάψανε, μοῦπανε, μὲ τὴν παρέα του στοῦ Λαθούρη...
Πῆρνε τὰ βιολιά καὶ τὴν τραγουδίστρα τὴν Τακούι... ('Ἡ Τασσώ τῆς
κάνει νοήματα νὰ σταματήση, ἀλλὰ δὲν τὴν ἀντιλαμβάνεται).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Τὴν Τακούι!.. Τὴν ἀρμένισσα!..

ΜΑΡΟΥΣΑ. Τὴν βάλανε πάνω σ' ἕνα τραπέζι καὶ τὴν πήγανε τρα-
γουδώντας στοῦ ποτάμι... (Γελάει ξέγνοιαστα). Χά! Χά! ('Ἡ Τασσώ, τῆς
τραβᾷ τὸ φουστάνι, ἀλλὰ ἐκείνη ἔχει παρασυρθῇ). Μπήκανε χορεύοντας

στό ποτάμι! Χά! Χά! Χά! (*Πολλά γέλοια*). Βγήκανε μούσκεμα! Και ὁ Σαντεκλαίρης... (*Γέλοια*). Χά, χά, χά! Περπατοῦσε μὲ τὰ χέρια κάτω καὶ τὰ πόδια πάνω... Χά, χά! (*Ἡ Τασσὼ βρίσκεται σὲ ἀπόγνωση*).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (*μὲ ὄργη*). Σκασμός! (*Σηκώνεται*).

ΜΑΡΟΥΣΑ (*κόβει ἀπότομα τὸ γέλοιο*). Τί; Γιατί; (*Κυττάζει τὴν Τασσὼ*). Ἐκείνη τῆς κάνει ἐπιτιμητικὰ ροήματα).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Χάσου ἀπὸ τὰ μάτια μου! Γελάς μὲ τὰ καμώματα τῶν παραλυμένων!

ΜΑΡΟΥΣΑ. Μά...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Σιωπή! Φύγε νὰ μὴ σὲ βλέπω!

ΜΑΡΟΥΣΑ. Μὰ δὲν εἶναι κακό! Νέοι εἶναι... Διασκεδάσανε...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Σῶπα ξεδιάντροπη κι' ἐσύ! Πρωὶ πρωὶ μὲ τίς μπογιές στὰ χεῖλη!

ΜΑΡΟΥΣΑ. Κανείς μας δὲν εἶναι ξεδιάντροπος! Νέοι εἶμαστε. Κι' ἂν δὲν μὲ θέλετε, τὰ πετάω καὶ φεύγω. Μὲ ὄλους γκρινιάζετε. (*Ἡ Τασσὼ τῆς τραβᾶει τὸ φουστάνι*). Ἐγὼ εἶμαι γυναίκα νέα... Δὲν εἶμαι ὁ Κολοκοτρώνης! Οὔτε ὁ παππούς σας ὁ ὄπλαρχηγός!

ΤΑΣΣΩ (*σιγά*). Μὴ μιλάς κακούργα!

ΜΑΡΟΥΣΑ. Τί νὰ μὴ μιλάω θειά; (*Φεύγει νευριασμένη δεξιά*).

Μικρὴ σιγή.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (*τρέμοντας καὶ στηριζομένη στὸ μπαστόνι τῆς*). Τόλμη!

ΤΑΣΣΩ. Συχώρα την, κυρά...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (*σὰν νὰ μονολογῇ*). «Εἶμαστε νέοι...» Μὰ εἶναι κι' ἄλλοι νέοι... Οἱ πὶο πολὺ ὅμως φαίνεται πὼς εἶναι ἐξαχρειωμένοι... Ποτὲ δὲν θὰ τολμοῦσα στὴν ἡλικία τῆς νὰ μιλήσω ἔτσι σὲ μιὰ γρηὰ σὰν κι' ἐμένα...

ΤΑΣΣΩ. Συμπάθα την κυρά...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Θὰ τὴν ἔδιωχνα ἀπ' τὸ σπίτι μου...

ΤΑΣΣΩ. Ὅχι κυρά, εἶναι ἔρημη...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ ...Καὶ ἄμυαλη. Μὰ ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ ἄνθρωπο νὰ σὲ βοηθήσῃ. Δὲν μπορεῖς νὰ βγάλῃς μόνη σου τίς δουλειές... Τὰ παιδιά μου φταῖνε... Ἄφοδ ὁ Βαγγέλης δὲν ἔχει ἀξιοπρέπεια καὶ μεθάει μὲ τὴν ἀρμένισσα τῆς ταβέρνας, πὼς θέλεις νὰ μιλάῃ ἢ ἀνησιά σου;

ΤΑΣΣΩ. Μὴ συχίζεσαι, κυρά...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (*προχωρεῖ ἀργὰ κτυπώντας τὸ μπαστόνι*). Ἄ! Κακὴ ποὺ ἦταν ἡ τύχη μου! (*Στέκει στὴν φωτογραφία τοῦ σκοτωμένου παιδιοῦ τῆς*). Ἄγοράκι μου χρυσό! Ἐπρεπε νὰ ζοῦσες. Θὰ κρατοῦσες ψηλά τ' ὄνομα τοῦ σπιτιοῦ μου... Θὰ σὲ πάντρευα μὲ τὴν Γιούλα σου ποὺ ἀγαποῦσες... Θὰ εἶχα κι' ἐγὼ κοντά σας τὴν θανὴ ποὺ ταιριάζει στὴν κόρη τοῦ Σάκου καὶ τὴν γυναίκα τοῦ Ἀστέρη... (*Κυττάζει ἀκόμη λίγο σιωπηλὴ τὴν φωτογραφία καὶ διευθύνεται ἀριστερά. Πρὸς Τασσὼ*). Νὰ μὲ βοηθήσῃς νὰ βρῶ

τὰ χαρτιά γιὰ τὸ χτήμα... Ἄφοδ τὰ παιδιά μου θέλουν νὰ καταστραφοῦνε... (*Κτυπᾶ νευρικά τὸ μπαστόνι, καὶ μὲ θυμὸ*). Στάχτη νὰ γίνουμε!

Προχωρεῖ πρὸς τὴν πόρτα. Ἡ Τασσὼ τῆς ἀνοίγει νὰ περάσῃ, καὶ τὴν ἀκολουθεῖ. Ἐξαφανίζονται καὶ οἱ δύο. Ἡ σκηνὴ μένει λίγο διάστημα ἄδεια. Ἀπὸ τὸ βάθος ἐμφανίζεται ἡ Γιούλα. Εἶναι ντυμένη κομπὰ καὶ ἀπλά. Φορεῖ μιὰ φάθα καὶ κρατεῖ μιὰ βαλίτσα. Προχωρεῖ μὲ ἄνεση καὶ οἰκειότητα. Ἐρευνᾷ τριγύρω μὲ τὸ βλέμμα. Ἡ φυσιογνωμία τῆς δείχνει ἄνθρωπο σοβαρὸ καὶ θεληματικό. Κάθεται σὲ μιὰ ἀπόμωρη πολυθρόνα ἀφήνοντας δίπλα τὴν βαλίτσα. Βράζει τὴν φάθα τῆς καὶ τὴν ἀκουμπᾷ ἐπάνω στὴν βαλίτσα, περιμένοντας τὴν ἐμφάνιση κάποιου. Τὸ ὄψος τῆς εἶναι στοχαστικό. Ἀκούγονται ἀνδρικές φωνές καὶ γέλοια ἀπὸ τὸ χαγιάτι. Στρέφει τὴν προσοχὴ τῆς. Σὲ λίγο ἐμφανίζονται μεθυσμένοι ὁ Βαγγέλης μὲ τὸν Σαντεκλαίρη, τύπο λαϊκοῦ «ἀντρακλα». Εἶναι καὶ οἱ δύο μὲ πονκάμισα.

Σ Κ Η Ν Η 8η

(*Γιούλα, Βαγγέλης, Σαντεκλαίρης, ἀργότερα Ἀστέραινα, Τασσὼ*).

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Νὰ μοῦ ζήσης Βαγγελάκη μου!

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Γεῖά σου μπαλαμουφάδα Σαντεκλαίρη! (*Ὁ Βαγγέλης γύρω ἀπ' τὸν λαιμὸ του ἔχει ἓνα παρδαλὸ γυναικεῖο μαντήλι κεφαλιοῦ, τῆς Τακουῖ. Στὸ πονκάμισό του εἶναι στηριγμένος ἓνας ἥλιος (λουλούδι) ποὺ τὸ βάρος του ρίχνει τὸ πονκάμισο ἀριστερά. Τὰ παπούτσια του καὶ τὰ πανταλόνια του εἶναι λασπωμένα ἀπὸ τὸ βούτηγμα στὸ ποτάμι. Ἐχει κτυπήσει τὸ πόδι του, καὶ κουτσαίνει. Στηρίζεται στὸν Σαντεκλαίρη. Ὁ Σαντεκλαίρης, κρατεῖ ἓναν ἄλλον ἥλιο στὸ χέρι*).

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Χά! χά! χά! Ἡ Τακουῖ!

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Μωρὲ τῆς ἔβαλα χέρι! Χτύπησα τὸ πόδι μου... Πονάω...

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Χά! χά! χά! Στὸ χάρισε! (*Τραβᾶει τὸ μαντήλι ἀπ' τὸν ὄμο τοῦ Βαγγέλη καὶ τὸ στριφογυρίζει*). Μῦλο τὴν ἔφερες! (*Ἡ Γιούλα σηκώνεται καὶ παρακολουθεῖ ὀρθια τὴν σκηνή. Ὁ Σαντεκλαίρης βάζει τὸ μαντήλι στὸ κεφάλι τοῦ Βαγγέλη*).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Κάτι μπούτια! (*Σὰν νὰ πονᾷ*). Ὄχι! τὸ πόδι μου!

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Χά! χά! χά! Μορφόπαιδο! Τὸ βράδυ πάλι, εἶπε, στὸ ποτάμι, ἡ Τακουῖ νὰ ξαναπᾶμε...

Ἀπὸ ἀριστερὰ ἐμφανίζεται ἀνήσυχη ἡ Ἀστέραινα ἀκολουθουμένη ἀπὸ τὴν Τασσὼ, ποὺ μόλις βλέπει τί γίνεται κάνει κινήσεις ἀπελπισίας. Κανείς δὲν ἀντιλαμβάνεται τὴν Γιούλα.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (*τρέμοντας ἀπὸ θυμὸ*). Βαγγέλη!

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Τρακάρουμε !

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ἡ μάννα ! (Τὸ μαντῆλι πέφτει στὰ μάτια του. Μὲ μπερδεμένες κινήσεις τὸ βγάζει).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Σαντεκλαίρη ! Φύγε !

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Φέραμε τὰ λεφτὰ ἀπ' τὸ καλαμπόκι !

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Φύγε ! (Ὁ Σαντεκλαίρης ἀφήνει τὸν Βαγγέλη πὸς πᾶει νὰ πῶση ἀπ' τὸν πόνο τοῦ ποδιοῦ του).

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Βιάζομαι Βαγγέλη ! Ἔχω δουλειά ! (Φεύγει στὸ βᾶθος, παραπαιώντας ἑλαφρᾶ. Ὁ Βαγγέλης κοιτάζει τὸ μαντῆλι πὸς κρατᾶ. Προσπαθεῖ νὰ θυμηθῆ τί ἔγινε. Τοῦ προκαλεῖ ὀδυνηρὴ ἐντύπωση καὶ τὰ βάζει μὲ τὸν ἑαυτό του).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Νὰ μὲ πάρη ὁ διάβολος ! (Πετάει κάτω τὸ μαντῆλι. Τὸ βλέμμα του πέφτει στὴν Γιούλα. Τὰ χάνει. Στρέφεται καὶ ἡ Ἀστέραινα πρὸς τὸ μέρος της καὶ κῆμα ντροπῆς τὴν κυριεύει).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Κόρη μου.

ΓΙΟΥΛΑ (τὴν πλησιάζει). Κυρία ! (Τῆς φιλεῖ τὸ χέρι).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Καλῶς ὄρισες στὸ σπίτι μου.

ΓΙΟΥΛΑ. Εὐχαριστῶ κυρία. Καλῶς σᾶς βρίσκω. (Πρὸς Βαγγέλην δίνοντας του τὸ χέρι). Τί κάνης Βαγγέλη ; (Ὁ Βαγγέλης ντροπιασμένος, βλέποντας τὰ χάλια του καὶ κοιτάζοντας τὰ χέρια του πὸς εἶναι βρώμικα, δὲν τῆς δίνει τὸ δικό του).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Μὲ συγχωρῆς... (Φεύγει ἀργὰ κοιτσαίνοντας δεξιὰ στὸ βᾶθος).

Μικρὴ σιγὴ.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (πρὸς Γιούλαν). Ἀγαπητὴ μου κόρη σοῦ ζητῶ συγγνώμην.

ΓΙΟΥΛΑ. Συγγνώμην ; Γιατί ; (Γελάει ἀνοιχτόκαρδα).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ὀλόκληρη γεννητὰ πολεμιστῶν καὶ δασκάλων εἶναι ἀγανακτισμένη γιὰ τὸ θέαμα πὸς παρουσιάσαμε σὲ σένα, μιὰ κοπέλλα μὲ δίπλωμα Πανεπιστημίου, πὸς δὲν ἀπέκτησε ποτὲ ὁ γιός μου... (Πρὸς Τασσώ). Πήγαινε ! (Ἡ Τασσώ ἀποσύρεται δεξιὰ, πέρνοντας ἀπὸ κάτω τὸ μαντῆλι).

Σ Κ Η Ν Η 9η

(Ἀστέραινα, Γιούλα, ὕστερα Τασσώ.)

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Σὲ μιὰ καθηγήτρια νὰ παρουσιαστοῦμε ἔτσι !

ΓΙΟΥΛΑ. Ἐνα δίπλωμα κυρία, δίνει ἕνα ἐπάγγελμα. Ἡ ζωὴ ὅμως δὲν περιορίζεται σ' αὐτό...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (καθημένη σὲ μιὰ πολυθρόνα). Εἶσαι ἕνα εὐγενικὸ κορίτσι, μὲ ἠθικὲς ἀρχές, πὸς ξέρει νὰ μὴ κάνη τοῦ ἄλλου νὰ ντρέπονται γιὰ τὴν κατάντια τους. Σ' ἀγαπῶ.

ΓΙΟΥΛΑ. Κι' ἐγὼ κυρία σᾶς ἀγαπῶ. Εἴσαστε πάντα καλὴ γιὰ μένα. (Κάθεται κοντὰ της).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ὅσο μείνεις ἐδῶ, θὰ θεωρῆς τὸν ἑαυτό σου (μὲ χαρακτηριστικὸ τόνο) σὰν τὰ παιδιά μου !

ΓΙΟΥΛΑ. Μά, μοῦ δίνετε μεγάλη τιμὴ... Σᾶς εὐχαριστῶ.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Σοῦ πρέπει κάθε τιμὴ ἐσένα... Γιατί, τιμᾶς τοὺς ἄλλους...

ΓΙΟΥΛΑ. Εἴσαστε πολὺ καλοί.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἦρθες μόνο μὲ τὴν Ματίνα ; ὁ πατέρας σου ;

ΓΙΟΥΛΑ. Δὲν ἦρθα μὲ κανέναν.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Πῶς ; Δὲν ἦρθε ἡ Ματίνα νὰ σὲ πάρη ; Γι' αὐτὸ ἔφυγε...

ΓΙΟΥΛΑ. Πῆγε στὸν σταθμὸ ; Ἄ, ἀτυχία ! Τὸ τραῖνο θὰ εἶχε ἀρκετὴ καθυστέρηση στὸ Πολυδένδρι. Προτίμησα νὰ πάρω ἀπὸ κεῖ αὐτοκίνητο καὶ νάρθω. Θὰ μὲ εὐχαριστοῦσε καὶ ἡ διαδρομὴ ἀνάμεσα ἀπ' τοὺς ἀγρούς... Χάρηκα τὰ χωράφια, τ' ἀμπέλια... Ἄλλωστε δὲν φαντάστηκα ὑποδοχὴ...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἦρθες μ' αὐτοκίνητο... λοιπόν...

ΓΙΟΥΛΑ. Ναί. (Σηκώνεται). Καὶ πρέπει νὰ πάω νὰ πάρω τὴν Ματίνα ἀπ' τὸν σταθμὸ. Μὴ περιμένῃ ἄδικα. Τὸ τραῖνο δὲν θάχῃ ἔρθῃ ἀκόμη.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ὅχι ἐσύ. (Φωνάζει). Τασσώ !

ΓΙΟΥΛΑ. Δὲν πειράζει, κυρία. Πηγαίνω ἐγώ.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Εἶσαι ἀπ' τὸ ταξίδι καὶ δὲν θάχῃς πιτὴ ἕνα νερό. Νὰ δροσιστῆς. (Ἐμφανίζεται ἡ Τασσώ).

ΤΑΣΣΩ. Κυρά !

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Νὰ στείλῃς τὴν ἀνηψιά σου στὸν σταθμὸ νὰ πῆ τῆς Ματίνας νὰ γυρίσῃ. Ἡ Γιούλα εἶν' ἐδῶ.

ΤΑΣΣΩ. Ναί, κυρά.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ὁ Κώστας ἦρθε ;

ΤΑΣΣΩ. Ὅχι κυρά.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ὁ Μαθηός ;

ΤΑΣΣΩ. Ἐφυγε. Πᾶει στὸ χτήμα.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (νευριασμένη). Καλά. Πήγαινε ! (Ἡ Τασσώ ἀποσύρεται).

ΓΙΟΥΛΑ. Ταλαιπωρήθηκε ἄδικα ἡ Ματίνα.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἐναν περίπατο ἔκανε. (Προσπαθεῖ νὰ σηκωθῆ, ἡ Γιούλα τὴν βοηθᾶ). Σ' εὐχαριστῶ κόρη μου ! (Προχωρεῖ ἀριστερᾶ). Τώρα ἐσύ κάνε ὅτι θέλεις. Τὸ δωμάτιό σου εἶναι τὸ γωνιακὸ δίπλα στὸ σαλόνι. Ὅτι θέλεις θὰ τὸ πέρνης χωρὶς νὰ τὸ ζητᾶς...

ΓΙΟΥΛΑ. Εὐχαριστῶ κυρία. (Γελῶντας). Δὲν ξεχνῶ πὸς εἶναι τὸ κάθε τί... Ἐξέρω πὸς ὑπάρχουν καὶ τὰ βάζα μὲ τὸ βύσσινο, τὸ κεράσι... Ἡ μήπως ἄλλαξαν θέση ;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (σταματᾶ). Ὅχι ! Ἄλλὰ φοβᾶμαι πὸς εἶναι ἡ τελευταία χρονιά πὸς τρῶμε κεράσι ἀπ' τὸ χτήμα...

ΓΙΟΥΛΑ (μὲ κάποια ἐκπληξη καὶ δυσφορία). Γιατί ;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Γιατί τὰ παιδιά μου δὲν ξέρουν τὴν ἀξία του... Ὅποιος

ξέρει πόσο αξίζει ένα φύλλο σκόβει και φιλάει το χῶμα... (Αποσυρομένη). Θά σέ ξαναδώ κόρη μου στο τραπέζι... Και νά μή με λές «κυρία»... Γιαγιά... (Εξαφανίζεται. Η Γιούλα πέρνει τήν βαλίτσα και τὸ καπέλλο της και ἀποσύρεται δεξιά. Ἀπὸ δεξιά στο βᾶθος ἐμφανίζεται ὁ Βαγγέλης. Εἶναι τώρα καλοντυμένος και καλοκτενισμένος. Φορεῖ ἀνοιχτόχρωμο γκρι πανταλόνι, και μακρὸνὰ σπορ ζακέττα. Κουτσαίνει κάπως ἀπ' τὸ κτύπημα. Κάθεται συλλογισμένος στο τραπέζι. Σὲ λίγο ἐμφανίζεται ἡ Τασσὼ με καφέ, βυσσινάδα και φροῦτα σὲ δίσκο).

Σ Κ Η Ν Η 10η

(Βαγγέλης, Τασσὼ).

ΤΑΣΣΩ. Πιές τὸν καφέ νά συνέλθης. (Διευθύνεται δεξιά και ἐξαφανίζεται γιὰ λίγο. Ὁ Βαγγέλης πίνει τὸν καφέ. Ἐμφανίζεται πάλι ἡ Τασσὼ). Νά περιποιηθοῦμε και τὸ κορίτσι.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Μέσα πήγε ;

ΤΑΣΣΩ. Ναί. Νά φρεσκαριστῆ λίγο. Και θά πεινάη ἀπ' τὸ ταξίδι. Σήμερα μᾶς ἀναστάτωσε. Σύχισες τὴν κυρὰ πάλι.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (μὲ στενοχώρια). Ναί. Δὲν τῶθελα.

ΤΑΣΣΩ. Σὲ παρασέρνουνε... (Τὸν χαϊδεύει). Στὴν ἡλικία σου βέβαια εἶναι νά ἀνακατεῦσαι με ρεμπέτες και παληογυναίκες...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ποιά ἡλικία μου μωρὲ Τασσὼ; (Δείχνει τοὺς κροτάφους του). Βλέπεις ; Ἐβγάλα ἄσπρες τρίχες. Δὲν εἶμαι τὸ μωρὸ πού βύζαινες, οὔτε σκολιάρόπουλο... (Ἐντονα μὲ νευρικότητα). Πῆγα νά ξεσκάσω... Πῆγα νά πνίξω τὸν ἑαυτό μου... Τίς φωνές πού ξυπνᾶτε κάθε τόσο μέσα μου... Πού μοῦ φωνάζουνε γιὰ τὸν ἄλλον Βαγγέλη πού ἤμανε πρὶν με στραπατσάρη ὁ πόλεμος. Τώρα ἔχουμε και τ' ἄλλα...

ΤΑΣΣΩ (τὸν καλμάρει). Καλὰ παιδάκι μου. Σύχασε...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (κτυπῶντας τὸ χέρι του στο τραπέζι). Νά πᾶνε στὸν διάβολο κι' ἡ ἀδελφή μου, κι' ὁ ἄντρας της, κι' ἡ Γιούλα πού μᾶς κουβαλήθηκε ἐδῶ...

ΤΑΣΣΩ. Σ... σ... Σῶπα παιδάκι μου. (Μὲ μεγάλη στοργή). Σὲ καταλαβαίνω... Τὴν ἀγαπᾶς ἀκόμα...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (σὰν νά τὸν ἄγγιξε ἠλεκτρικὸ ρεῦμα). Ποιάν ;

ΤΑΣΣΩ. Τὴν Γιούλα.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (πνιγμένη). Τί ;...

ΤΑΣΣΩ. Ξέρω... Ξέρω πὼς ἐκεῖνο τὸ βράδυ, γιὰ τὴν Γιούλα χτυπηθήκατε με τὸν ἀδελφό σου... Τὴν ἀγαποῦσε ὁ Γιώργης, μὰ τὴν ἀγαποῦσε κι' ἐσύ...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Τάχεις χάσει ! Πᾶψε !

ΤΑΣΣΩ (μαζεμένη). Καλὰ γιὰ ἐμεῖς ! Δὲν εἶπα τίποτα... Γρηὰ εἶμαι, παράξενη... Τὸ μυαλό...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ἐχει δίκηο ἡ μάννα. Ὁ Γιώργης ἦταν τὸ καλλίτερο της παιδί. Ἐμεῖς βγήκαμε ἄχρηστοι... ρεμάλια... Και τὸ γάλα σου πού με πότισες θά καταριέται.

ΤΑΣΣΩ (μὲ πόνο). Σῶπα παιδί μου.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Μπορεῖ νά βγῆκα σκάρτος, μὰ γιὰ ὅτι γίνεται δῶ μέσα... (Ἐμφανίζεται ἡ Γιούλα με τὸ ἴδιο φόρεμα ἀλλὰ πῶ φρεσκαρισμένη στο πρόσωπο. Ὁ Βαγγέλης σηκώνεται κουτσαίνοντας και τῆς δίνει τὸ χέρι του με ἄπλο ἀντρικό τροπό). Καλῶς ὄρισες και νά με συγχωρῆς.

ΓΙΟΥΛΑ (γελῶντας). Μὰ, ὄλοι συγγνώμη θά ζητᾶτε ; Τί πάθατε ; Ἐτσι μοῦ δίνετε τὴν ἐντύπωση πὼς εἶμαι πολὺ ξένη γιὰ σᾶς...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ἐλα, κάθησε νά πάρης κάτι. (Τὴν ὀδηγεῖ σὲ κάθισμα κοντὰ στο τραπέζι).

ΓΙΟΥΛΑ (καθήμενη). Εὐχαριστῶ.

ΤΑΣΣΩ. Σοῦ ἐτοίμασα φροῦτα, βυσσινάδα και καφέ.

ΓΙΟΥΛΑ. Σ' εὐχαριστῶ πολὺ κυρὰ Τασσὼ. (Ἡ Τασσὼ ἐξαφανίζεται ἀριστερὰ).

Σιγή.

Σ Κ Η Ν Η 11η

(Βαγγέλης, Γιούλα).

Ὁ Βαγγέλης τῆς προσφέρει βυσσινάδα.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Πιές νά δροσιστῆς.

ΓΙΟΥΛΑ. Σ' εὐχαριστῶ Βαγγέλη. Στὴν ὑγεία σου ! (Πίνει).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Στὴν ὑγεία σου. Θάρχόμου κι' ἐγὼ στὸν σταθμό, με τὴν Ματίνα, ἀλλὰ ἐμπλεξα...

ΓΙΟΥΛΑ (γελῶντας). Κι' ἐσύ θά με ὑποδεχόσουν ; Καλλίτερα πού ἐμπλεξες ! Ἦρθα με αὐτοκίνητο ἀπ' τὸ Πολυδένδρι. Ἡ μητέρα σου ἔστειλε νά φέρουν πίσω τὴν Ματίνα.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ἄ, ἔτσι ;

ΓΙΟΥΛΑ. Ἀπὸ τὴν δημοσιὰ εἶδα και τὸ χτήμα σας. Τ' ἀμπέλια φοτωμένα...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (ἄκεφα). Ναί. Ὅσο μπορέσαμε δουλέψαμε τὴν γῆ, ἀφοῦ δὲν κατορθώσαμε νά κάνουμε τίποτ' ἄλλο.

ΓΙΟΥΛΑ. Κι' εἶναι μικρὸ νά δουλεύς τὴν γῆ ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ἐ, δὲν εἶναι ὅπως δταν ἔχης βγάλει σχολές και πανεπιστήμια. Ἡ μητέρα δὲν τὸ συγχωρεῖ πού δὲν ἔγινε χημικός. Θά εἶχα κρα-

τική θέση στον νομό, και στο χτήμα θά έκανα έπιστημονική καλλιέργεια. Όπως ήρθαν όμως τὰ πράγματα, άστα ! Έσύ ; Θα διοριστής στην Άθήνα ;

ΓΙΟΥΛΑ. Αυτό προσπαθώ. Δεν ξέρω όμως. Μπορεί να με στείλουν σ' έπαρχία. Τ' όνειρό μου είναι ν' άνοιξω ένα δικό μου σχολείο άργότερα. Τό έλπίζω... (Μικρή σιγή). 'Ο πατέρας μου πού είναι ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. 'Ιδέα δεν έχω. 'Από χθές τό πρωί, τώρα μπήκα σπίτι...

ΓΙΟΥΛΑ (γελώντας). Και πώς μπήκες !

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (γελώντας κι αυτός). Τά κατάφερα όμως να σε άναγνωρίσω άμέσως.

ΓΙΟΥΛΑ. Με κολακεύει. Δείχνει πώς μπορώ να έχω την θέση μου στα φιλικά σου αισθήματα.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (κάπως άδιάφορα). Αυτό έλειπε ! Να ξεχάσουμε την Γιούλα... (Άκούγονται άπ' τό χαγιάτι όμιλίες τής Ματίνας και τής Μαρούσας).

ΓΙΟΥΛΑ (ένώ σηκώνεται). 'Η Ματίνα. (Έμφανίζονται ή Ματίνα με την Μαρούσα).

Σ Κ Η Ν Η 12η

(Βαγγέλης, Γιούλα, Ματίνα, Μαρούσα).

ΜΑΤΙΝΑ (είσερχομένη, με καλωσύνη και άξιοπρέπεια προς την Γιούλα). Μπράβο σου !

ΓΙΟΥΛΑ. Με συγχωρήσ Ματίνα. (Δίνουν τὰ χέρια και φιλιώνται στο μάγουλο). Δεν ήξερα ότι θα γινόταν έτσι.

ΜΑΤΙΝΑ. Μά δεν πειράζει. Δεν ήταν σπουδαίο. Μή ταλαιπωρήθηκες μονάχα.

ΓΙΟΥΛΑ. 'Α, όχι καθόλου.

ΜΑΡΟΥΣΑ (προς Ματίνα). Δεν θα με συστήσετε κυρία Ματίνα ;

ΜΑΤΙΝΑ. Και βέβαια ! (Προς Γιούλα). 'Η δεσποινίς Μαρούσα Γρέκη. 'Ανηψιά τής Τασσώς...

ΓΙΟΥΛΑ (της δίνει τό χέρι άνοιχτόκαρδα). Χαίρω πολύ δεσποινίς.

ΜΑΡΟΥΣΑ. Κι' εγώ ! Πολύ ! Όλο για σάς μιλούσαμε και σάς περιμέναμε ! Σας έφιαξα τό δωμάτιό σας !

ΓΙΟΥΛΑ. Ευχαριστώ δεσποινίς... Δεν λείπουν ούτε τὰ λουλούδια.

ΜΑΡΟΥΣΑ. Κάθε μέρα θα σας φέρνω φρέσκα. (Πειρακτικά κυττώντας τον Βαγγέλη). Τους «ήλιους» του κύρ Βαγγέλη, θα τους βάζω στο δικό του δωμάτιο !.. (Τρέχει και εξαφανίζεται δεξιά με χάχανα).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (κυττώντας προς τὰ εκεί). 'Αμ' θα τὰ πληρώσης καμμιά ώρα ! Που θέλεις και να σε συστήσουνε !

ΜΑΤΙΝΑ (προς Βαγγέλην). Μου τὰ είπε ή Μαρούσα ! Με την μητέρα λογαριαστήκατε για την κραιπάλη σου ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (με μυστηριώδες ύφος). 'Από λογαριασμούς ! (Έμφανίζεται άριστερά ή 'Αστέραινα, άκολουθουμένη από την Τασσώ. 'Ο Βαγγέλης σηκώνεται).

Σ Κ Η Ν Η 13η

(Βαγγέλης, Γιούλα, 'Αστέραινα, Τασσώ).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (ένώ εισέρχεται προς Τασσώ). Και να έτοιμάσετε κάτω τό τραπέζι. Δρόσισε. Θα φάμε στην αλλη...

ΤΑΣΣΩ. Ναι κυρά. (Άποσύρεται στο βάθος).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (προς Γιούλα). 'Ελα κόρη μου ! (Τής τείνει τον βραχιόνα).

ΓΙΟΥΛΑ (ένώ την πιάνει). Κυρία...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (τονίζει). Γιατί... (Προς Ματίνα). 'Ο άντρας σου ήρθε ;

ΜΑΤΙΝΑ. Όχι ακόμη.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Πολύ καλά ! Σήμερα, έπρεπε να είναι νωρίς έδω... (Άγριοκνιτάζει τον Βαγγέλη, και προχωρεί με την Γιούλα στο βάθος).

ΜΑΤΙΝΑ (σιγά προς Βαγγέλην). Είχαμε ιστορίες με σένα ; Τί έγινε ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Τί θα γίνη να ρωτᾶς ! Τὰ μισά λεπτά άπ' τό καλαμπόκι, μου τὰ μάσησαν οι βιολιτζήδες και ή Τακούτ !.. (Η Ματίνα τον κνιτάζει έμβρόντητη, ένώ σιγά σιγά, κλείνει ή

Α Υ Λ Α Ι Α

Π Ρ Α Ξ Ι Σ Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Α

ΣΚΗΝΗ. "Ένα εδρόχωρο δωμάτιο κοινής χρήσεως, επιπλωμένο, με απλότητα. Ο δεξιός τοίχος, και ο τοίχος του βόθους αποτελούνται κατά το μεγαλύτερο μέρος από τζαμαρίες. Δυο μεγάλα τζαμόφυλλα είναι ανοικτά. Μονόχρωμα ριγιά, μαζεμένα στις άκρες. Άριστερά, στην μέση, πόρτα. Άριστερά προς τους θεατάς ένα φαρδύ ντιβάνι. Πάνω από το ντιβάνι, ένας ζωγραφικός πίνακας που παριστάνει τον «Θερισμό». Ένα μεγάλο στρογγυλό τραπέζι στην μέση και καθίσματα. Δεξιά, ένα μικρό γραφείο με ραφάνια. Ραδιόφωνο, και άλλα μικροέπιπλα. Το κυπαρίσσι του σκηνοθέτη της πρώτης πράξεως, φαίνεται άριστερά. Διαγωνίως στο βάθος και δεξιά, φαντάζει από την τζαμαρία ένας λόφος με δένδρα.

"Όταν ανοίγει η αψίδα, στο ντιβάνι κάθονται ή Άστέραινα με την Γιούλα. Η Ματίνα κάθεται σε μιὰ καρέκλα κοντά στο τραπέζι. Η Άστέραινα άφηγεϊται με πολύ σοβαρό ύφος. Η Γιούλα την προσέχει ζυγίζει τὰ λόγια της. Η Ματίνα την άκούει σχεδόν αδιάφορη κεντώντας κάτι.

Σ Κ Η Ν Η 1η

(Άστέραινα, Γιούλα, Ματίνα).

ΓΙΟΥΛΑ. Γενίτσαρος είπατε ;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ναί. Στο χίλια όχτακόσια είκοσι ένα... Ήταν πολύ άμορφη γυναίκα και την άρπαξε για σκλάβια ένας γενίτσαρος. Στόν δρόμο δίψασε, και τής ζήτησε να του δείξη που ύπάρχει νερό. Η προμάμμη μου τόν οδήγησε στην άκρη ενός γκρεμνοϋ, με την πρόφαση πως εκεί βρίσκεται το νερό, έπεσε επάνω του, και γκρεμίστηκε μαζί του στο βάραθρο.

ΓΙΟΥΛΑ. Ήρωϊδα !

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Άπό τέτοια γεννηά, κατεβαίνω. (Μικρή σιγή). Το σπίτι μου έχει δώσει στην πατρίδα, δασκάλους, κληρικούς, πολεμιστές... (Στρεφόμενη προς την Γιούλα με έμφαση). Κόρη δασκάλου ήμανε εγώ... (Δείχνοντας την Ματίνα). Κι' ο πατέρας της γιατρός... Πατριότης, καλόψυχος, τίμιος... Γι' αυτό τόν εκτιμούσε και ο τόπος, και τόν έβγαζε χρόνια και χρόνια δήμαρχο... (Μικρή σιγή). Μιάς τέτοιας γεννηάς νοικοκυραίων και πατριωτών κόρη μου, άξιο βλαστάρι ήταν ο Γιώργης μου που πολέμησε στο άλβανικό μέτωπο, κι' έδωσε την ζωή του για την Έλλάδα.

ΜΑΤΙΝΑ. Κι' ο Βαγγέλης πολέμησε μητέρα...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Κι' ο Βαγγέλης. Μά ο Γιώργης ήτανε κάτι το ξεχωριστό...

ΜΑΤΙΝΑ. Έπειδή δέν σκοτώθηκε ο Βαγγέλης δέν είναι ξεχωριστός ;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (θυμωμένα). Δέν ξεκούτιανα τόσο για να λέω άνοησίες ! Θέλω να πώ ότι ο Γιώργης είχε τὰ πρωτερήματα, εκείνων που μās χαρίσανε την λευτεριά και διατηρήσανε άξια ίσαμε σήμερα την βαρειά κληρονομιά του χίλια όχτακόσια είκοσι ένα... (Βγάζει από τόν κόρφο της ένα χαρτί. Το ξεδιπλώνει με προσοχή και το δίνει στην Γιούλα). Διάβασε ! Είναι άπόσπασμα τής ήμερησίας διαταγής του συντάγματός του...

ΓΙΟΥΛΑ (διαβάζει). «Με άφθαστον ήρωϊσμόν και ψυχραιμίαν έκράτησε με τούς γενναίους όλίγους άνδρας την θέσιν του, και έπεσαν όλοι, άφοϋ, έξήντησαν με φειδω τὰ πυρομαχικά των. Χάρις εις την θαυμαστήν των άμυναν ήδυνήθη το τάγμα να καταλάβη νέον έδαφος...» (Πάνει να διαβάξη). Ύπέροχο ! (Τής δίνει το χαρτί).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (εϋχαριστημένη). Ύπέροχο βέβαια ! Για να γίνη αυτό χρειάζεται όχι μονάχα παλληκαριά... (Βάζει το χαρτί στον κόρφο της).

ΓΙΟΥΛΑ... και αυτοθυσία...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Σωστά. Να κρατηθής όσο μπορείς περισσότερο στην ζωή για να έξυπηρετήσης τόν σκοπό... (Προς Ματίνα). Ο Βαγγέλης και σεϊς όλοι, δέν είσατε ίκανοι για τέτοια. Λυγίσατε σαν κεράκια τής δεκάρας στον πόλεμο... (Η Ματίνα δυσανασχετεί). Ο Γιώργης έδειξε τί ήτανε, και πριν πάει στο μέτωπο. Πρώτος κι' εκείνος, όπως ή Γιούλα στο Πανεπιστήμιο... Ύφηγητής ύστερα από λίγα χρόνια. Άτσάλι στον πόλεμο. Χρυσάφι στην ειρήνη. Μη μιλάτε λοιπόν έσεϊς...

ΜΑΤΙΝΑ (σηκώνεται). Καλά μητέρα. (Τακτοποιεί το κέντημά της σ' ένα καλάκι έργοχειρνο, και φεύγει. Πριν εξαφανισθί προς Γιούλα). Μην άμελήσης να πās στην κυρία Λυμπέρη. Θέλει να σε δη.

ΓΙΟΥΛΑ. Θα πάω.

Σ Κ Η Ν Η 2α

(Άστέραινα, Γιούλα, ύστερα Μαρούσα).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Χμ ! Δυσανεστήθηκε...

ΓΙΟΥΛΑ. Δέν φαντάζομαι.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Δέν έχει σημασία. Η άλήθεια μπορεί να καίη. Αυτό όμως δέν θα πη πως δέν πρέπει να λέγεται. Τέλος πάντων ! Έχουμε σοβαρότερα να μιλήσουμε έμεις οι δυο. (Ύστερα από μικρή σιγή, κι' άφοϋ σκεφθί). Ωστε ήλθες έδω για χρήματα — μούπε ο πατέρας σου...

ΓΙΟΥΛΑ (με δυσανεσκεια). Σās είπε ο πατέρας μου ;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ναί. Μιλήσαμε για σένα χθές. Έχω όλη την διάθεση να σε βοηθήσω, κι' έπρεπε να μου τώχες πεί, μόλις ήλθες... (Σταματά γιατί εμφανίζεται η Μαρούσα κρατώντας μιὰ σπασμένη πήλινη τσαγιέρα).

ΜΑΡΟΥΣΑ. Μὲ συγχωρήτε !

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Τί θέλεις ;

ΜΑΡΟΥΣΑ. Μή πήτε πάλι πὼς ἐγὼ εἶμαι ἡ καταστροφή. Ὅριστε ! (Τῆς δείχνει τὰ κομμάτια).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἡ τσαγιέρα !

ΜΑΡΟΥΣΑ. Τὴν ἔσπασε ὁ κύριος Μπιρμπίλης !

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ὁ γάτος τοῦ Βαγγέλη ;

ΜΑΡΟΥΣΑ. Μάλιστα !

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (ἀγακτισμένη). Ὅτι εἶναι τ' ἀφεντικό του, εἶναι κι' ὁ γάτος ! (Ἡ Μαρούσα μόλις συγκρατεῖ τὰ γέλοια). Θὰ τὸν πάρης, θὰ τὸν κλείσης σ' ἓνα καλάθι, καὶ θὰ τὸν στείλῃς στὸ χτήμα ! Ἐχει ρημάζει τὰ πιατικά ! (Πρὸς Γιούλαν). Τὴν ἄλλη φορὰ μούσπασε ἓνα βάζο ποὺ ἀγαποῦσα... (Πρὸς Μαρούσα). Νὰ φύγῃ ὁ γάτος !

ΜΑΡΟΥΣΑ. Μάλιστα !

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Πήγαινε ! (Ἡ Μαρούσα ἀποσύρεται ἀγωνιζομένη νὰ πνίξῃ τὰ γέλοια της).

Σ Κ Η Ν Η 3η

(Ἀστέρινα, Γιούλα).

ΓΙΟΥΛΑ (μισογελάει). Αὐτὸς ὁ ριγωτὸς ποὺ εἶναι σὰν ἀρνί...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Τί ἀρνί ;... Λιοντάρι ! Τίγρις ! Τὸν καλοτρέφει ὁ γυιὸς μου ! Ἀγαπῶ κι' ἐγὼ τὰ ζῶα, μὰ δὲν καταλαβαίνω πὼς μπορεῖ μιὰ γάτα ν' ἀνεβαινῇ στὸ τραπέζι, καὶ νὰ τρώῃ ἐπάνω, μαζὺ σου...

ΓΙΟΥΛΑ. Τοῦχει μεγάλη ἀδυναμία ὁ Βαγγέλης.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (κουνώντας τὸ κεφάλι της). Χμ !.. Ὁ Βαγγέλης... Λοιπόν... ὁ πατέρας σου μοῦ εἶπε πὼς ἔχεις ἀπόλυτη ἀνάγκη ἀπὸ χρήματα... (Κίνημα δυσανεξικίας τῆς Γιούλας). Δὲν εἶναι σωστό ;

ΓΙΟΥΛΑ. Εἶναι. Ἀλλὰ δὲν καταλαβαίνω γιατί σᾶς τὸ εἶπε. Αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις ἀφορᾷ ἐμᾶς τοὺς δυό. Μοῦ ἔγραψε πὼς πρόκειται νὰ λάβῃ χρήματα, καὶ πὼς θὰ μοῦ ἔδινε αὐτὰ ποὺ μοῦ ὀφείλει.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Σοῦ ὀφείλει ;

ΓΙΟΥΛΑ. Μιά μικρὴ κληρονομιά εἶχα ἀπ' τὸν νονὸ μου. Ὁ πατέρας ζήτησε νὰ τὸν διευκολύνω γιὰ λίγον καιρό, μὰ... (Στενοχωρημένα). Δὲν θὰ τοῦ τὰ γύρευα... Ἐχω ἀνάγκη... Ὡσπου νὰ διοριστῶ δὲν ἔχω ἄλλους πόρους...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Μὴ στενοχωριέσαι κόρη μου. Ἐδῶ θὰ μείνῃς ὅσο θέλῃς. Τὸ σπίτι μου εἶναι σὰν δικό σου.

ΓΙΟΥΛΑ. Εἶστε πολὺ καλὴ, ἀλλά...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (διακόπτουσα). Νὰ ἔχῃς ἐμπιστοσύνη σὲ μένα. Ἐξ ἄλλου ὁ πατέρας σου δὲν ἔχει πεντάρα.

ΓΙΟΥΛΑ (σηκώνεται ταραγμένη). Δὲν ἔχει ;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ὅχι. (Μικρὴ σιγή). Πρέπει νὰ σοῦ πῶ ὀρισμένα πράγματα... Ἄνεμος τοῦ χαλασμοῦ φυσᾷ γύρω... (Ἡ Γιούλα ξανακάθεται σὲ κάθισμα ἀπέναντί της καὶ τὴν παρατηρεῖ μὲ ἀγωνία). Ὄφειλω στὸν πατέρα σου ἓνα ποσὸν ἀκόμη ἀπὸ τὴν προίκα τῆς Ματίνας, καὶ μὲ πιέζει νὰ τοῦ τὸ δώσω. Βλέπεις παντρέφτηκαν μέσα στὸν πόλεμο, πού, τὸ χτήμα εἶχε μείνει ἀκαλλιέργητο καὶ ἄκαρπο. Δὲν ὑπῆρχαν χέρια. Βγάσαμε πολὺ λίγα. Ἴσα - ἴσα γιὰ νὰ ζοῦμε. Τοῦ ἔδωσα τότε ὅτι εἶχα μετρητά. Τὴν περσινὴ χρονιά καὶ τὴν ἐφετεινὴ μπόρεσε τὸ χτήμα νὰ ξαναπάρῃ πάνω του. Μὰ ὄχι ὅπως πρῶτα. Θέλει δουλειὰ ἀκόμη. Σκάψιμο καὶ λίπασμα πολὺ. Τὸ χῶμα εἶχε στεγνώσει. Δὲν περισσεύει εἰσόδημα. Στὸν πατέρα σου δὲν ἔχω ἀκόμη νὰ δώσω τὸ ὑπόλοιπο τῆς προίκας. Μὰ ξεσήκωσε τὰ παιδιά μου νὰ πουλήσουμε τὸ χτήμα καὶ νὰ πάρῃ καθένας τὸ μερίδιό του.

ΓΙΟΥΛΑ (μὲ πολὺ στενοχώρια). Κυρία, μὲ συγχωρήτε... Δὲν μποροῦσα νὰ φανταστῶ...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Δὲν ἤθελα νὰ τὸ πουλήσω. Τὸ πονάω. Τῶχει ποτίσει ὁ ἰδρῶτας τῶν πατεράδων μου. Ἦθελα νάμενε στὰ χέρια τῶν παιδιῶν μου. Μὰ τὰ παιδιά μου δὲν ἐνδιαφέρονται νὰ τὸ κρατήσουν... Θέλει κι' ὁ πατέρας σου τὴν προίκα... Ἴσως γιὰ νὰ σοῦ δώσῃ τὸ χρέος του... Ἄς πουληθῇ...

ΓΙΟΥΛΑ. Δὲν εἶχα ἰδέαν... Σᾶς βεβαιῶ...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Τὸ ξέρω. (Μικρὴ σιγή). Ὁ πατέρας σου μοῦπε χθές, πὼς βρήκε ἀγοραστή. Θὰ ὑπογράψω νὰ πουληθῇ, ὄχι τόσο γιὰ νὰ ξοφλήσω τὸν πατέρα σου, μὰ γιὰ νὰ βοηθήσω ἑσένα.

ΓΙΟΥΛΑ (μὲ μεγάλη λύπη καὶ ἀπορία). Γιὰ μένα ;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἐσὺ ἀξίζεις τὴν ὑποστήριξη. Εἶσαι ὁ μίσχος ποὺ παλεύει νὰ μὴ λυγίσῃ στὴν κακοκαιρία. Καὶ στέκεσαι γιατί τὸ θέλεις...

ΓΙΟΥΛΑ (σαστισμένη καὶ συγκινημένη). Κυρία...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Γιαγιά...

ΓΙΟΥΛΑ (σιγά). Γιαγιά...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἐλα νὰ σὲ φιλήσω... (Ἡ Γιούλα σηκώνεται καὶ σχεδὸν γονατίζει μπροστά της. Ἡ Ἀστέρινα τὴν φιλεῖ στὸ μέτωπο. Ἡ Γιούλα ξανασηκώνεται. Ἡ Ἀστέρινα κλαίει). Σὲ λάτρευε ὁ Γιώργης μου... Μὰ δὲν ἦταν τῆς μοίρας νὰ σᾶς δῶ εὐτυχισμένους... (Σκουπίζει τὰ μάτια της. Ἡ Γιούλα τὴν κυττάζει μὲ μεγάλη ἐκπληξη). Ὅταν ἔφευγε γιὰ τὸ μέτωπο, μοῦ εἶπε τὸ ἀγοράκι μου : «Πρόσεχε σὰν δικό σου παιδί τὴν Γιούλα. Θὰ τὴν κάνῃς μιὰ μέρα νόφη σου...» (Σκουπίζει τὰ μάτια της).

ΓΙΟΥΛΑ. Ὁ Γιώργης ;... Μ' ἀγαποῦσε ὁ Γιώργης ;
ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἐτρεμε γιὰ σένα.

Μικρὴ σιγή.

Ἡ Γιούλα σκέπτεται κοιτῶντας την.

ΓΙΟΥΛΑ (*διακόπτονσα τὴν σιωπὴν*). Ἦθελε νὰ με παντρεφτῆ ;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ναί. Μοῦ τῶπε κι' ὁ Βαγγέλης μετὰ, ὅταν χτυπηθήκανε στὸ χτήμα. (*Μὲ θυμὸν*). Ὅχι ! Δὲν τοῦ τὸ συγχωρῶ τοῦ Βαγγέλη νὰ χτυπήση τὸν ἀδελφὸ του ἐπειδὴ σὲ φιλοῦσε... Δικαίωμά σας ἦταν... (*Μετάπτωσις*). Ἡ κακοτυχία μου ! Θὰ εἴσαστε ἓνα ταιριαστὸ ζευγάρι, κι' ἐγὼ κοντὰ σας... νὰ σᾶς καμαρώνω...

ΓΙΟΥΛΑ (*μὲ ἔκφραση γεμάτη ἐρωτηματικά, ἀλλὰ θέλοντας ν' ἀποφύγη τὴν συνέχεια*). Γιαγιά... σᾶς παρακαλῶ μὴ συγκινηθεῖτε... κι' ἐγὼ ὑπέφερα γιὰ τὸν χαμὸ τοῦ Γιώργη, μὰ ἀφοῦ δὲν ἦταν νὰ γίνη...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Δὲν ἤθελε ὁ Θεός.

ΓΙΟΥΛΑ. Καί δὲν θὰ ἐρχόμουν ἐάν ἤξερα πὼς ἔχουν δημιουργηθῆ ἀπὸ τὸν πατέρα μου καταστάσεις τόσο δυσάρεστες...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ὅχι ! Νὰ ξεκαθαρίσουμε ! Ἐγὼ χαρὰ δὲν πρόκειται νὰ δῶ ἀπ' τὰ παιδιὰ μου. Τοῦλάχιστον σὲ σένα τὰ λεπτὰ εἶναι χρήσιμα, κι' ἔχουν προορισμό. (*Ἀκούγονται ἀπ' ἔξω ζωηρὲς οἱ φωνὲς τοῦ Περάκη καὶ τοῦ Κώστα*). Ἐρχονται οἱ προκομμένοι, πού τοὺς κάλεσα γιὰ τὸ χτήμα. (*Τὰ χαρακτηριστικὰ της πέρνουν σκληρὴ ἔκφραση*).

ΓΙΟΥΛΑ (*κατηγορηματικῆ*). Δὲν θὰ δεχθῶ γιὰ μένα νὰ τὸ πουλήσετε... Θὰ φύγω ἀμέσως ! (*Εἰσέρχονται ὁ Περάκης μὲ τὸν Κώστα, τὸν ἄλλον γιὸ τῆς Ἀστεραϊνας. Εἶναι ντυμένος μᾶλλον κακομοίρικα καὶ ἡ ὄψη του ἐμφάνισις, δείχνει ἀνθρωπάκο*).

Σ Κ Η Ν Η 4η

(*Ἀστεραϊνα, Γιούλα, Περάκης, Κώστας, ἀργότερα Μαθηός, Βαγγέλης*).

ΠΕΡΑΚΗΣ (*μπαίνοντας πρῶτος καὶ μπαλαφάρικα, βλέποντας τὴν Ἀστεραϊνα μὲ τὴν Γιούλα*). ὦ ! Χαιρετῶ τὴν γιαγιά μὲ τὴν ἐγγόνα...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Σωστὰ τὸ εἶπες. Ἐγγόνα, ἀφοῦ στὶς φλέβες μας τρέχει τῆς ἴδιας ποιότητος αἷμα...

ΚΩΣΤΑΣ (*πλησιάζοντάς την*). Καλημέρα μητέρα.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (*συνεχίζουσα*). Στὸ πραγματικὸ παιδί μου μπορεῖ νὰ τρέχει νεροζοῦμι... (*Πρὸς Κώσταν*). Καλημέρα ! (*Ὁ Κώστας κάνει μιὰ γκριμάτσα γιὰ τὸν ὑπαινιγμὸ της. Ἡ Γιούλα κάνει νὰ φύγη*). Πού πᾶς κόρη μου ;

ΓΙΟΥΛΑ. Στὸ δωμάτιό μου.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Σὲ παρακαλῶ πολὺ νὰ μείνης ἐδῶ.

ΓΙΟΥΛΑ (*σὲ δύσκολη θέση*). Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Μὴ φύγης. Κάθησε (*τῆς δείχνει δίπλα της, στὸ ντιβάνι. Ἡ Γιούλα κάθεται. Πρὸς Περάκη*). Οἱ ἄλλοι πού εἶναι ;

ΠΕΡΑΚΗΣ. Ὁ Βαγγέλης τώρα ἦρθε. (*Κάθεται*).

ΚΩΣΤΑΣ. Κι' ὁ Μαθηός μοῦπε θάρθῃ. (*Ἀλλάζοντας τόνο*). Μιά φορά, ἐγὼ εἶμαι σύμφωνος... (*Κάθεται κι' αὐτός*).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ὅταν πρόκειται νὰ πάρης λεφτὰ πάντα εἶσαι σύμφωνος...

ΚΩΣΤΑΣ. Οἱ καιροὶ εἶναι δύσκολοι μητέρα ! Κι' ἔχω ὑποχρεώσεις. Δυὸ κορίτσια πού σὲ λίγο θέλουνε γαμπρούς...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Καί πού μποροῦσαν νᾶρχονται νὰ βλέπουν τὴν γιαγιά τους...

ΚΩΣΤΑΣ. Ἄφοῦ τᾶχεις βάλει μὲ τὴν μάννα τους, δὲν καταλαβαίνεις πὼς τὰ παιδιὰ...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἄμ' πὼς νὰ κάνουμε Κώστα ; Ἡ γυναίκα σου ὅποτε ἐρχόταν ἐδῶ μέσα, ἐπρεπε νὰ φύγη μὲ κάτι... Ἡ μουφὲς ἦτανε, ἡ πιατάκι τοῦ τσιγάρου... «Δὲν ἔχουμε τοῦτο, δὲν ἔχουμε κείνο...» Καὶ καλά... μὰ δὲν σεβάστηκε τὸν πόνο μᾶς μάννας γιὰ τὸ παιδί της... Ὅταν βούτηξε κρυφὰ καὶ τὸν καθρέφτη τοῦ Γιώργη μου... νὰ τῆς πῶ «εὐχαριστῶ» ;... (*Εἰσέρχονται ὁ Βαγγέλης μὲ τὸν Μαθηό. Ὁ Βαγγέλης δὲν κοιτσαίνει τώρα*).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (*μπαίνοντας πρῶτος*). Γειά σας !

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Καλῶς τους ! Καθῆστε κι' ἐσεῖς... (*Κάθονται. Ὁ Μαθηός σιωπηλός, κλεισμένος στὸν ἑαυτό του*). Ἡ Ματίνα ;

ΠΕΡΑΚΗΣ. Ἐγὼ !

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἐσὺ εἶσαι ἡ κόρη μου ;

ΠΕΡΑΚΗΣ. Τί ἐκείνη, τί ἐγὼ ! Μοῦ εἶπε νὰ τὴν ἀντιπροσωπεύσω !

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἐ, βέβαια ! Ἐσὺ ἔχεις περισσότερες ἱκανότητες...

Μικρὴ σιγή.

Ἡ Γιούλα ἐξετάζει δλους μὲ τὸ βλέμμα διαδοχικὰ. Κοιτάζει μὲ πολλὴ δυσάρεσκεια τὸν πατέρα της. Ὁ Βαγγέλης κοιτάζει κρυφὰ τὴν Γιούλα σὰν νὰ τὴν ψυχολογῇ.

ΜΑΘΗΟΣ (*σὰν νὰ ἀδημονῇ νὰ φύγη*). Θὰ ποῦμε ;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Θὰ ποῦμε ! (*Κοιτάζει τὸν Μαθηό καὶ τὸν Βαγγέλη*). Γιατί σᾶς μάζεψα σήμερα, τὸ ξέρετε... Μιλῆσαμε καὶ χθὲς χωρὶς τοὺς δυὸ ἄλλους (*δείχνει τὸν Περάκη καὶ τὸν Κώστα*). Παρακαλῶ νὰ μὴν ἔχουμε τὰ ἴδια... (*Ὁ Μαθηός κατεβάζει τὸ κεφάλι του. Ὑστερα ἀπὸ μιὰ μικρὴ σιγή, καὶ ξηρὰ*). Ὁ γαμπρός μας ἐπιμένει νὰ τοῦ δώσουμε τώρα τὸ ὑπόλοιπο τῆς προίκας...

ΠΕΡΑΚΗΣ. Έχω δυστυχώς απόλυτη ανάγκη. Πρέπει να κινηθώ τώρα, πού είναι καιρός...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (συνεχίζουσα χωρίς ν' απαντήσει). Μετρητά δέν υπάρχουν! (Κυτιώντας τον Βαγγέλη). Βλέπετε και στο καλαμπόκι είχαμε κάτι ζημιές...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (νευριάζει). Λέγε παρακάτω!

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ούτε ο Κώστας είναι διατεθειμένος να μου δώσει ένα δάνειο...

ΚΩΣΤΑΣ. Δέν μπορώ! Δέν έχω! Τά σιδερικά κάθονται τώρα... Έγώ από το χτήμα περιμένω να σωθώ...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Δέν έχεις! (Μικρή σιγή. Προς Βαγγέλη και Μαθηό). Έσείς τί κάνατε; Βρήκατε λεπτά;

ΜΑΘΗΟΣ (στενοχωρημένος). Έγώ...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Δέν βρήκες! (Αρνητικό νόημα του Μαθηού. Προς Βαγγέλην). Έσύ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (ξηρά). Έκανα μιὰ πρόταση στον Κουτουφέ για δάνειο.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Σ' αυτόν τον μαυραγορίτη, πού έγδυσε όλους μας όταν έσείς πολεμούσατε;

ΚΩΣΤΑΣ. Μωρέ την δουλειά μας να κάνουμε! Την δουλειά μας!..

ΠΕΡΑΚΗΣ (έπικροτών). Βέβαια! Βέβαια!

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Μούπε πώς θά σκεφθώ. Όσο τόκο κι' αν μās γυρέψη, να του δώσουμε, για να βολέψουμε τώρα τὰ πράγματα.

ΜΑΘΗΟΣ. Να του δώσουμε...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Κι' αργότερα όταν θ' αρχίση να δανείζη ή Κτηματική Τράπεζα, πέρνουμε...

ΠΕΡΑΚΗΣ (σηκώνεται ὄρθιος). Μὲ συγχωρήτε! Έπί του προκειμένου έχω να σās ανακοινώσω...

ΜΑΘΗΟΣ (ὄρθιος και προς Περάκη). Ό Βαγγέλης μιλάει σωστά! Αυτό θά κάνουμε...

ΚΩΣΤΑΣ (προς Μαθηόν). Κάτσε κάτω.

ΜΑΘΗΟΣ. Σώπα! (Μικρός θόρυβος).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Αφήστε τον να μιλήση! Κάθησε Μαθηέ! (Ό Μαθηός κάθεται).

ΠΕΡΑΚΗΣ. Ό Κουτουφές, ήρθε και με βρήκε ύστερ' απ' τὸ διάβημα του Βαγγέλη. Δάνειο είπε δέν δίνει, αλλά είναι διατεθειμένος ν' αγοράσει τὸ χτήμα, σὲ καλή τιμή. (Δυσσάρεσκια και γκριμάτσες του Βαγγέλη και του Μαθηού. Η Αστέραινα βυθίζεται σὲ πικρές σκέψεις). Νομίζω πὼς δέν πρέπει να χάσουμε τὴν εὐκαιρία...

Ξεσπάει θόρυβος απ' ὄλους.

ΠΕΡΑΚΗΣ. Σωστά!

ΚΩΣΤΑΣ. Να πάρουμε τὰ μερίδια!

ΜΑΘΗΟΣ. Όχι.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Τὸν παλιάνθρωπο...

ΠΕΡΑΚΗΣ. Να τελειώνη!

ΜΑΘΗΟΣ. Όχι.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Τὸν λωποδύτη!

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Σιωπή! (Οἱ ἄλλοι δέν σταματοῦν. Έξακολουθοῦν).

ΚΩΣΤΑΣ. Τὸ συμφέρο μας είναι!

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Θά τὸν πνίξω τὸ κάθαρμα!

ΜΑΘΗΟΣ. Δέν τὸ πουλάμε.

ΚΩΣΤΑΣ. Πᾶψε!

ΠΕΡΑΚΗΣ. Πρέπει!

Η Αστέραινα πέρνει τὸ μαστούνη πὸν έχει αφήσει δίπλα της και τὸ κτυπᾷ κάτω.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Σιωπή! (Η Γιούλα σηκώνεται και τὸς πλησιάζει).

ΓΙΟΥΛΑ. Έσυχώτερα! (Οἱ ἄλλοι ήσυχάζουν. Η Γιούλα στενοχωρημένη προχωρεῖ σὴν τζαμαρία και κυττάζει έξω σκεπτική).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Δέν θέλω φωνές! Καθήστε κάτω! (Κάθονται μουρμουρίζοντας). Τὸ ζήτημα είναι καθαρό! Ό γαμπρός μας θέλει τὴν προίκα. Εἴσατε τρεῖς άντρες κι' έχετε μιὰν ἀδελφή. Αφοῦ κανεῖς ἀπὸ σās δέν μπορεί να τὴν βοηθήση, για τ' ὄνομά σας, και για τὴν αξιοπρέπειά σας, μιὰ λῦσις ὑπάρχει: Να πουληθῇ τὸ χτήμα τῶν Αστέραιων... (Η Γιούλα γυρίζει ἀπότομα και τὴν κυττάζει). Τὸ ἀπεφάσισα! Θά τὸ πουλήσω!

Αἰσθησις σὲ ὄλους. Αλληλοκυττάζονται. Ό Περάκης κι' ὁ Κώστας είναι εὐχαριστημένοι. Ό Μαθηός σὲ ἀπόγνωση. Ό Βαγγέλης ἐπαναστατημένος.

ΜΑΘΗΟΣ (διακόπτων τὴν σιγή). Έγὼ αν μποροῦσα...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Τί μπόρεσες κι' ἔσὺ ποτέ... (Προς Βαγγέλην). Μήπως ἔσὺ Βαγγέλη έχεις ἀντίρρηση;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (μαγκωμένος). Τί να σοῦ πῶ μάννα; Αφοῦ ἔτσι τ' ἀποφασίζεις...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Μὲ ὑποχρέωσες!

ΚΩΣΤΑΣ. Καλά μιλάει ὁ Βαγγέλης! Δικό σου είναι τὸ χτήμα, και δικαίωμά σου να τὸ πουλήσης ή ὄχι... Μιὰ φορά, δέν μπορείς να τὸ κρατήσης...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Μὲ φώτισες!

ΜΑΘΗΟΣ (ὄρθιος). Γιατί να τὸ χάσουμε, ἀφοῦ...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Γιατί τὰ χτήματα κρατιοῦνται ἀπὸ ἀνθρώπους πὸν ξέρουν να ὀργάνουν και τὰ λιθάρια, και δέν περιμένουν μὲ σταυροῦς ὅπως ἔσὺ

τὴν συντέλεια τοῦ Αἰῶνος! (*Κυτῶντας τὸν Βαγγέλη*). Οὔτε καὶ τρῶνε τὰ λεπτά με τὶς νεράιδες τοῦ ποταμοῦ. (*Ὁ Βαγγέλης νευριάζει*). Οὔτε κλωτσᾶνε σὰν τὸν Κώστα, τὴν ἀνθρωπιὰ...

ΚΩΣΤΑΣ. Ἐγώ...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Χάσατε τὰ φανάρια ἀπ' τὰ χέρια σας, καὶ περπατᾶτε στὰ σκοτάδια... (*Σηκώνεται. Σηκώνονται ὅλοι*).

ΠΕΡΑΚΗΣ. Θὰ σᾶς παρακαλέσω τοὺς τίτλους καὶ κανένα σχέδιο ἂν ὑπάρχη... Νὰ τὰ δώσῃ ὁ Κουτουφές στὸν δικηγόρο του...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Καλά. Θὰ τὰ ἐτοιμάσω. (*Προχωρεῖ ἀργὰ στηριζομένη στὸ μπαστοῦν, ἀλλὰ τῆς ἔρχεται ζάλη. Συγκρατεῖται ἀπὸ τὴν Γιούλα ποὺ τρέχει κοντὰ τῆς*): Πιάσε με κόρη μου! (*Ἡ Γιούλα τὴν πιάνει ἀγκαζὲ καὶ ἀποσύρονται*).

Σ Κ Η Ν Η 5η

(*Βαγγέλης, Μαθηός, Περάκης, Κώστας, ὕστερα Τασσώ*).

Ὁ Περάκης κι' ὁ Κώστας σὰν νὰ ἀναπνέουν πρὸ ἐλεύθερα, θορυβοῦν. Ὁ Βαγγέλης ἀνάβει τσιγάρο. Ὁ Μαθηός εἶναι ἀνήσυχος, νευρικός.

ΠΕΡΑΚΗΣ (*κυνικά*). Ἀνάθεμά με ἂν μπόρεσα ποτὲ νὰ καταλάβω, τί περιμένει σ' αὐτὴν τὴν ἡλικία, με τὸ χτῆμα τῆς...

ΚΩΣΤΑΣ. Κι' ἐγὼ τὰ χάνω μαζί τῆς...

ΠΕΡΑΚΗΣ. Δὲν βαρύνεσαι! Γεροντικά καμώματα.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Νὰ μιλάτε καλλίτερα γιὰ τὴν μάννα.

ΠΕΡΑΚΗΣ. Μά, μωρὲ Βαγγέλη! Ἐπρεπε νὰ εἶχε πουληθῆ ἀπὸ καιρὸ τὸ χτῆμα. Θ' ἀγοράσουμε καλλίτερα ἀκίνητα. Θ' ἀνασυγκροτήσουμε τὰ οἰκονομικά μας. Νὰ βγάλω τὴν ἐφημερίδα... Ὅλα θά... (*Διακόπτεται ἀπ' τὸν Μαθηὸ ποὺ ξεσπᾷ*).

ΜΑΘΗΟΣ (*δυνατά*). Εἶναι ἄδικο αὐτὸ ποὺ κάνεις! Κι' ὄσα λές, ἀγυρτεῖς! Ρίχνεις σὲ τρικυμία καὶ τὴν μάννα μας, καὶ ὄλους μας... Ἄσυνειδητε!

ΚΩΣΤΑΣ (*τὸν πιάνει ἀπ' τὸ χέρι*). Βρὲ Μαθηέ!

ΜΑΘΗΟΣ (*πάντα πρὸς Περάκη*). Ἐγωῖστή!

ΠΕΡΑΚΗΣ. Τρελλάθηκες;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (*πηγαίνει κοντὰ τους*). Δὲν τρελλάθηκε ὁ Μαθηός! Ἐσὺ δὲν εἶσαι ἐν τάξει γαμπρέ!

ΜΑΘΗΟΣ. Τὸ χτῆμα σ' ἔθρεψε! Καὶ σὲ τρέφει! (*Τρέμει ὀλόκληρος*).

ΚΩΣΤΑΣ. Μαθηέ!

ΠΕΡΑΚΗΣ. Εἶσαι ἀνόητος!

ΜΑΘΗΟΣ (*τὸν τραβάει ἀπ' τὸ πέτο*). Εἶμαι τίμιος καὶ εἶσαι ἄτιμος!

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (*τὸν ἀπομακρύνει*). Ἄσε τώρα...

ΜΑΘΗΟΣ. Ἐκβιαστή!

ΠΕΡΑΚΗΣ. Σέβομαι τοὺς συγγενικοὺς νόμους!

ΜΑΘΗΟΣ. Ἀχρηστε! Ἐξήσες στὴν πλάτη τῆς πρώτης σου γυναίκας, καὶ τώρα σὲ μᾶς... (*Ἐμφανίζεται τρομαγμένη ἡ Τασσώ*).

ΤΑΣΣΩ. Τί ἔχετε; Τί φωνάζετε;

ΜΑΘΗΟΣ (*ξεφεύγει ἀπὸ τὸν Βαγγέλη καὶ στὴν ἔνταση τῆς κρῖσεώς του*). Εἶναι ἀνήθικο αὐτὸ ποὺ κάνεις! Ἀλλὰ ὑπάρχει δικαιοσύνη! (*Πολὺ δυνατά*). Τιμωρεῖ τὸ ὑπέρτατον ὄν!.. Τιμωρεῖ! (*Μετάπτωσις. Γίνεται ῥάκος*).

Μὲ χαμηλὴ φωνὴ στὸν Βαγγέλη ποὺ τὸν συγκρατεῖ). Ἄφησέ με! (*Ὁ Βαγγέλης τὸν ἀφήνει*). Κάντε ὅτι θέλετε... (*Βαδίζει τρικλιζοντας πρὸς τὴν πόρτα*). Ἄς ἀνταμείψῃ ὁ Θεὸς καθέναν με τὶς πράξεις του... (*Ἐξαφανίζεται*).

ΤΑΣΣΩ (*μὲ δάκρυα σχεδὸν στὰ μάτια πρὸς Βαγγέλη*). Μά, τί;...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Πήγαινε στίς δουλειές σου Τασσώ.

ΤΑΣΣΩ. Τσακωθήκατε;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Πήγαινε ποὺ σοῦ λέω... (*Τὴν σπρώχνει ἑλαφρὰ πρὸς τὴν πόρτα*). Ἡ Τασσώ φεύγει).

Σ Κ Η Ν Η 6η

(*Βαγγέλης, Περάκης, Κώστας, ἀργότερα Σαντεκλαίρης, Τασσώ*).

ΠΕΡΑΚΗΣ. Εἶναι στὰ καλά του αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος;

ΚΩΣΤΑΣ. Ἄμ' βέβαια δὲν εἶναι, ἀφοῦ ξηγάει τὴν Ἀποκάλυψη..

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (*σὲ ἀδυστηρὸ τόνο*). Σταματήστε! Καὶ οἱ δύο κυττάξατε τὸ συμφέρον. Τᾶχετε κι' ὄλας ἔτοιμα ἀφοῦ ζητήσατε καὶ τοὺς τίτλους ἀπὸ τὴν μάννα.

ΚΩΣΤΑΣ. Μ' ἀφοῦ δὲν μπορεῖ νὰ τὸ κρατήσῃ τὸ χτῆμα...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ἐσὺ τοῦλάχιστον Κώστα, δὲν ἔπρεπε νὰ κάνης τὸ αἷμα νερό. Ἀδέλφια εἶμαστε, κι' ἡ μάννα βέβαια πονάει τὸ πατρογονικὸ τῆς. Ἀλλὰ τὴν ἀτιμία τοῦ ὁ Κουτουφές θὰ μοῦ τὴν πληρώσῃ. Κι' ἀντὶ νὰ βρίσκομαι τώρα ἐδῶ, ἔπρεπε νὰ τοῦ σφίγγω τὸ λαρυγγί. (*Οἱ δύο ἄλλοι κυττάζονται μὲ ἀπορία*). Ὁ Βαγγέλης συνεχίζει μὲ θυμό). Γλύτωσα τὸ παλητοτόμαρο ἀπὸ σίγουρο μουσκέτο σὰν τὸν γυρεύανε οἱ μακελάρηδες τοῦ Χίτλερ. Στὸ σπίτι του βρήκανε λάστιχα κλεμμένα ἀπὸ τ' αὐτοκίνητά τους καὶ μὲ κίνδυνο τῆς ζωῆς μου, τὸν ἔκρυσά καὶ τὸν φυγάδευσά. Σὲ μένα ὁ Κουτουφές, ὄχι δάνειο... Μὰ γιὰ νὰ χάψῃ τὸ χτῆμα πληρώνει... Καὶ ποιὸς ξέρει; Οὔτε καὶ τὰ μισὰ θὰ δώσῃ... (*Πρὸς Περάκη*). Θέλει βλέπεις νὰ σὲ βοηθήσῃ νὰ προοδεύσῃς...

ΠΕΡΑΚΗΣ (*ποὺ θυμώνει*). Δηλαδή;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Δηλαδή, μποροῦσες νὰ βγάλῃς τὴν ἐφημερίδα σου ἀργό-

τερα σὰν φιάχνανε τὰ οἰκονομικά μας μὲ τὴν παραγωγή τοῦ χτήματος. Νὰ μὴ ποτίζαμε φαρμάκι καὶ τὴν γρηά... (Πρὸς Κώστα). Κι' ἐσὺ κοντὰ του συνταξάμενος, ὅπως λέει κι' ὁ Μαθηός.

ΚΩΣΤΑΣ. Μὲ τὰ μυαλά τῆς μητέρας θὰ πηγαίνουμε ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ἔχεις δίκηο ἀδελφέ μου. Συνεννόηση μεταξύ μας εἶναι ὀρθογραφία ἀπὸ τῆς μυλωνοῦς... (Ἐμφανίζεται ἡ Τασσώ, ἀκολουθουμένη ἀπὸ τὸν Σαντεκλαίρη πὸν φαίνεται στενοχωρημένος).

ΤΑΣΣΩ (πρὸς Σαντεκλαίρη). Καλὰ χριστιανέ μου ! Θὰ τὸν δῆς. Τί κάνεις ἔτσι ;

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (βλέποντας τὸν Βαγγέλη). Βαγγελάκη !

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Τί εἶναι ;

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Νὰ σοῦ πῶ...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Τί νὰ μοῦ πῆς ; Λέγε !

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Μὲ σένα θέλω νὰ κουβεντιάσω βρὲ ἀδελφέ ! Μόνοι μας... (Πιάνει τὸν Βαγγέλη ἀπ' τὸν βραχίονα, καὶ τὸν παρασύρει ἔξω. Τοὺς ἀκολουθεῖ ἡ Τασσώ, γεμάτη ἀπορία).

Σ Κ Η Ν Η 7η

(Περάκης, Κώστας).

ΚΩΣΤΑΣ (κουνῶντας τὸ κεφάλι του). Μὲ τὸ μυαλὸ ποῦχει, καὶ τίς παρῆες πὸ κάνει, προκοπὴ περιμένεις ; Οἱ δύο μας ὅτι ἐπιτύχουμε...

ΠΕΡΑΚΗΣ. Τέτοιο χαμένο κορμί κι' αὐτός... (Μὲ ὕφος ἐμπιστευτικό). Πρόσεξέ με Κώστα ! Αἴγιη καπατσωσύνη χρειάζεται, καὶ πετύχαμε ἑκατὸ τοῖς ἑκατὸ !..

ΚΩΣΤΑΣ. Πές μου !

ΠΕΡΑΚΗΣ. Σὲ τρεῖς μῆνες τὸ πολὺ, ἔχουμε ἐκλογές. Τίς ἐπιβάλλει ἡ ἐσωτερικὴ κατάσταση. Μιά τοπικὴ ἐφημερίδα, εἶναι μεγάλη ὑπόθεση. Σκέψου πόσοι ὑποψήφιοι εἶναι. Ὅλοι θὰ θέλουν νὰ μᾶς ἐξαγοράσουν... Καὶ ἀπὸ ὅλους θὰ πέρνουμε. Ἄλλὰ κάνω καὶ τὸ σχέδιο νὰ μπῶ σὲ κανέναν συνδυασμό. (Μὲ ἐγωϊσμό). Τὸ ὄνομά μου... καὶ τὸ δικό σας βέβαια τῶν Ἀστεραίων...

ΚΩΣΤΑΣ. Οὔτε λόγος ! Ἄν βγῆς βουλευτῆς, θὰ τὰ βολέψουμε... (Κρεμίζεται σὸ μπράτσο του, καὶ ἐμπιστευτικά). Κι' ἂν δὲν πουλήσουνε τὸ χτήμα, θὰ σοῦ δώσω ἐγὼ λεφτὰ νὰ κινηθῆς... ἔχω...

ΠΕΡΑΚΗΣ. Σ' εὐχαριστῶ Κώστα...

ΚΩΣΤΑΣ. Τί νὰ σοῦ κάνω ! Νὰ μποροῦσα νᾶπαιρνα μανάχος τὸ χτήμα... Νὰ μὴν ἔχω τὴν γρηά καὶ τοὺς ἄλλους σὸ κεφάλι μου.

ΠΕΡΑΚΗΣ. Δὲν μπορῶ νὰ συνταυτισθῶ οὔτ' ἐγὼ μ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ! Οἱ μόνοι πὸ ἐκτιμῶ εἴσαστε ἐσὺ καὶ ἡ Ματίνα... (Ἐχουν καὶ οἱ δύο

ὕφος πολὺ εὐχαριστημένο, καὶ αὐτοθαυμάζονται. Ἄλλὰ ἀκούγονται ξεφωνητὰ τοῦ Βαγγέλη πὸ κρῶνον τὸν ἐνθουσιασμό της).

ΚΩΣΤΑΣ. Σσ...ς ! Πᾶμε νὰ καθήσουμε στὴν πλατεῖα νὰ τὰ κουβεντιάσουμε...

ΠΕΡΑΚΗΣ. Ὅχι, πρέπει νὰ μείνω ἐδῶ γιὰ νὰ πάρω τοὺς τίτλους ἀπ' τὴν γρηά, νὰ τελειώνουμε.

Οἱ φωνές ἀκούγονται κοντύτερα.

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΒΑΓΓΕΛΗ. Σοῦστριψε μωρέ ;

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗ. Ἄσε νὰ σοῦ μιλήσω ρὲ Βαγγέλη !

ΚΩΣΤΑΣ. Ἄκου τὰ χάλια τοῦ ἀδελφοῦ μου !

Ἄνοίγει ἡ πόρτα καὶ ἐμφανίζονται ὁ Βαγγέλης μὲ τὸν Σαντεκλαίρη. Εἶναι καὶ οἱ δύο ἀναστατωμένοι, καὶ δὲν δίνουν σημασία στὸν Περάκη καὶ στὸν Κώστα, πὸ ἀποσύρονται ἀργά, κυττάζοντάς τους μὲ περιφρόνηση.

Σ Κ Η Ν Η 8η

(Βαγγέλης, Σαντεκλαίρης).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (πολὺ νευριασμένος). Καταλαβαίνεις τ' εἶναι αὐτὸ πὸ ξεστόμισες ; Καὶ σὲ ποιόν μωρέ ; Σὲ μένα ! Στὸν Βαγγέλη τὸν Ἀστέρη, πὸ νὰ μὲ πάρη καὶ νὰ μὲ σηκῶση, ὅσο κι' ἂν εἶμαι ρέμπελο τομάρι, ἔχω τσίπα... Ἄ στὸν διάολο !

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Γιὰ στάσου ρὲ Βαγγέλη ! Ἄκουσέ με ! Ἐμεῖς εἴμαστε ἀδέλφια ! Βαφτιστήκαμε σὸ αἷμα τῶν βουνῶν τῆς Ἀρβανιτιάς... Πλάι πολεμήσαμε κι' ἀπὸ τὸν ἴδιο ὄλμο τραυματιστήκαμε... Κι' ἐδῶ ! Στὸν ἴδιο τόπο μεγαλώσαμε...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (πὸν κάπως ἡρεμεῖ). Μὰ εἶναι λόγος πὸ εἶπες ;

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Τί εἶπα ; ... Εἶπα κείνο πὸ θᾶλεγες κι' ἐσὺ γιὰ μένα ρὲ Βαγγέλη ! Θὰ τᾶλεγες ! (Μὲ πεισματικό τόνο). Μὰ θὰ τᾶλεγες ! Κι' ἂν δὲν τᾶλεγες... (μετάπτωσις) δὲν θὰ ἦσουνα φίλος... (Μικρὴ σιγή). Σ' ἀγαπᾶω ρὲ Βαγγέλη ! Καὶ σὲ σέβομαι... Νά, μὰ τὸν σταυρό ! Στὴ φωτιὰ πέφτω γιὰ σένα καὶ γιὰ τοὺς δικούς σου' κι' ἄς μὲ ὑποδέχεται ἡ μάννα σου μὲ μπουμπουνητὰ... Ὅταν ἦμανε ὁμως μικρός, μοῦ γέμιζε τὰ κοφίνια γιὰ νὰ τὰ πάω σπῆτι μου... (Σιγή. Ὁ Βαγγέλης κάθεται κοντὰ σὸ τραπέζι. Ὁ Σαντεκλαίρης μένει ὀρθιος). Τ' ἤθελες νὰ κάνω ; Σὰν τᾶκουσα κόντεπα νὰ τρελλαθῶ... Ἄκου ντὲ πὸς γίνηκε ! Καθώμανε στὸν καφενὲ τοῦ Τσάτρα. Νάσου ὁ Κουτουφές. Ἦτανε γελαστός. Αὐτὸς δὲν γελάει ποτέ. Παραξενεύτηκα. «Δὲ μὲ πέρνεις κι' ἐμένα στίς χαρές σου ;» τοῦ λέω. Σοβαρεύτηκε. «Ὅχι, σκέπτομαι» μοῦ λέει. «Στὸν δικηγόρο πάω νὰ κυττάξουμε

για τὰ χαρτιά. Θ' αγοράσω τις Κερασιές τῶν Ἀστεραίων». Ἐμεινα! Μιὰ σφαίρα μοῦ πέρασε τὴν καρδιά... Καὶ τρέχω! Καὶ σ' ἀρωτάω, καὶ μπήξεις τις φωνές.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Σὲ πνίγω ὅταν μὲ πειράξεις.

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Σὲ τί σὲ πείραξα; Φίλος σου εἶμαι. Δὲν τ' ἀξίζω γιατί ἐσὺ εἶσαι καλλίτερος ἀπὸ μένα. Στέκεις ψηλά. Μὰ μὴ περιφρονᾷς τὸ ἐνδιαφέρον μου.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Εἶναι βαρὺ αὐτὸ πού εἶπες.

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Τί εἶπα; Ἄν ἔχης ἀνάγκη γιὰ λεφτά, κεῖνα τὰ ξεροχώραφα στὴν Λυκόβρυση θὰ τ' αγοράσουνε λέει ἑφτακόσες λίρες γιὰ νὰ κάνουνε ἠλεκτρικὰ ἔργα καὶ ἐργοστάσια. Πάρτες ἐσὺ!

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Εὐχαριστῶ Σαντεκλαίρη. Σταμάτα τώρα. Δὲν ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ λεφτά. Πουλᾶμε τὸ χτῆμα γιὰ νὰ πάρη καθένας τὸ μερίδιό του.

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Ἄν εἶν' ἔτσι ἐν τάξει. Μὰ νόμιζα...

Μικρὴ σιγὴ.

Ὁ Βαγγέλης σπᾶει. Φαίνεται συγκινημένος ἀπ' τὰ λόγια τοῦ Σαντεκλαίρη. Σκέπτεται, κάνει κάτι νὰ πῆ, ἀλλὰ σταματᾷ. Ὁ Σαντεκλαίρης τὸν ψυχολογεῖ. Ὁ Βαγγέλης βγάζει τσιγάρα. Προσφέρει στὸν φίλο του.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Πᾶρε...

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (πέροντας τσιγάρο). Φχαριστῶ. (Κάθεται κοντά του. Ἀνάβουν). Τί νὰ σοῦ πῶ ὅμως Βαγγέλη! Καίγεται ἡ καρδιά μου... Τέτοιο χτῆμα...

Ἐμφανίζεται ἡ Ἀστέραινα στηριζομένη στὸ μαστοῦνι της καὶ κρατῶντας ἓνα ρολὸ μὲ τὰ χαρτιά τοῦ σπιτιοῦ. Στὰ πρόσωπό της φαίνεται ἡ ὀδύνη, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀποφασιστικότης. Οἱ δύο ἄνδρες σηκώνονται. Ἡ Ἀστέραινα μὲν βλέπει τὸν Σαντεκλαίρη συνοφρονοῦνται. Κάπως ψυχρὰ, ἀλλὰ μὲ ἀξιοπρέπεια τὸν χαιρετᾷ.

Σ Κ Η Ν Η 9η

(Βαγγέλης, Σαντεκλαίρης, Ἀστέραινα).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (πρὸς Σαντεκλαίρη). Καλημέρα!

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (μὲ πολὺ σεβασμό). Καλημέρα κυρά...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (πρὸς Βαγγέλην μὲ τὸ ἴδιο ἔφος δίνοντάς του τὰ χαρτιά). Αὐτὰ εἶναι... (Ξαναγορῶζει, καὶ φεύγει ἀργά, χτυπῶντας ρυθμικὰ τὸ μαστοῦνι).

Σ Κ Η Ν Η 10η

(Βαγγέλης, Σαντεκλαίρης).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (ὑστερα ἀπὸ μικρὴ σιγὴ καὶ μὲ ἀποφασιστικότητα). Μὲ συγχωρῆς Σαντεκλαίρη, ἀλλὰ ἔχω δουλειά. Καὶ σ' εὐχαριστῶ.

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Ἡ κυρά φαίνεται στενοχωρημένη...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Στρίβε τώρα.

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Καλὰ γειά σου. (Κάνει μερικὰ βήματα καὶ σταματᾷ. Ὁμιλεῖ σὲ χαμηλὸ τόνο καὶ μὲ μεγάλη ἐσωτερικότητα). Ἄφου τὸ ἤξερες... Σ' ἓνα μῆνα θὰ τ' αγοράσουνε... Ἐγὼ ἓνα σκυλιὸν δλομόναχο εἶμαι... Τί νὰ τὰ κάνω...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Σταμάτα.

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. ...τὰ ξενόχτια θὰ μοῦ τὰ φᾶνε... Ἄν δὲν εἶναι γιὰ μερίδια καὶ εἶναι ἄλλη ἀνάγκη... μοῦ τὰ γυρίζεις ἅμα ἔχης κι' ἄν δὲν ἔχης ἀπὸ τὴν πείνα δὲν θὰ ψοφήσω... Θὰ τρώω στὸ χτῆμα... Μήπως καὶ τώρα ἀπὸ κεῖ δὲν τρώω ;... (Φεύγει μὲ σκυμμένο κεφάλι. Ὁ Βαγγέλης μένει μιὰ στιγμή συλλογισμένος. Ὑστερα κάθεται στὸ γραφεῖο, ἀνοίγει τὸ ρολὸ κι' ἐξετάζει τὰ χαρτιά. Κάπου - κάπου κοιτάζει ἄλλοῦ ἀφηρημένα, σὰν νὰ τὸν ἀπασχολοῦν τὰ λόγια τοῦ Σαντεκλαίρη. Ἐμφανίζεται ἡ Γιούλα ἑτοιμὴ γιὰ ἔξω. Κρατεῖ μιὰ τσάντα στὸ χέρι).

Σ Κ Η Ν Η 11η

(Βαγγέλης, Γιούλα).

ΓΙΟΥΛΑ (εἰσερχομένη καὶ μὲ κάπως αὐστηρὸ τόνο). Καλημέρα Βαγγέλη.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (χωρὶς νὰ σηκωθῆ, ψυχρὰ καὶ ἄκεφα). Καλημέρα Γιούλα. (Γυρίζει καὶ τὴν βλέπει). Γιὰ ἔξω;

ΓΙΟΥΛΑ. Ναί. Δὲν εἶπαμε; Θὰ πᾶμε στὸν Ἀη-Γρηγόρη νὰ λειτουργήσῃ ἡ μητέρα σου.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ἄ! Μοῦ εἶπε... Δὲν θὰ μπορέσω νᾶρθω.

ΓΙΟΥΛΑ. Γιατί;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ἐχω δουλειά. (Τὸν πλησιάζει καὶ κοιτᾷ). Τὰ χαρτιά τοῦ κτήματος εἶναι;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ναί.

ΓΙΟΥΛΑ. Ἀποφασίσατε λοιπὸν νὰ τὸ πουλήσετε...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ναί.

ΓΙΟΥΛΑ (τὸν κοιτάζει προσεκτικά). Θέλεις κι' ἐσὺ νὰ πουληθῆ ;...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (ἄτονα). Βέβαια! Νὰ πάρη καθένας ὅτι τοῦ ἀνήκει.

ΓΙΟΥΛΑ (συγκатаβατικά). "Α... (Ο Βαγγέλης ξανακώβει στα χαρτιά. Μικρή σιγή). Με συγχωρήσ Βαγγέλη, πού σε άπασχολώ, αλλά, ήθελα να σε βρω μονάχο για να σε ρωτήσω κάτι...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Εύχαρίστως. (Σηκώνεται).

Μικρή σιγή.

ΓΙΟΥΛΑ (κάπως άμήχανη, και χαμογελώντας). Δεν μπορεί κανείς να ξαναγυρίσει στο παρελθόν, αν το παρελθόν δεν καλέσει...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (παραξενεμένος). Τί θέλεις να πής;

ΓΙΟΥΛΑ. Η μητέρα σου μου είπε σήμερα ένα ψέμμα...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ψέμμα;

ΓΙΟΥΛΑ. Όχι δικό της. Έτσι τής είπαν μιá ιστορία, κι' έτσι την ξέρει...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Δεν καταλαβαίνω...

ΓΙΟΥΛΑ (κνττάζοντας άλλοθ και με τόνο συγκρατημένης συγκινήσεως). Μου είπε πώς ο άδελφός σου ο Γιώργης... με άγαπουσε...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (ταράσσεται κάπως). Σου είπε...

ΓΙΟΥΛΑ... και πώς ήθελε να με παντρεφτή...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (με άμηχανία). Έτσι;...

ΓΙΟΥΛΑ. Ναί.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Μπορεί...

ΓΙΟΥΛΑ. Τί μπορεί;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Να σ' άγαπουσε... Και να ήθελε να σε παντρεφτή...

ΓΙΟΥΛΑ. Ο Γιώργης;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ναί.

ΓΙΟΥΛΑ. Μά, ή μητέρα σου μου είπε πώς χτύπησες τον Γιώργη γιατί με φιλουσε...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Σε θίγει αυτό;

ΓΙΟΥΛΑ. Όχι. Άλλά δεν μπορώ να καταλάβω γιατί έγινε αυτή ή παραποίησης τής αλήθειας. (Μικρή σιγή). Κάποιος άλλος μου έλεγε πώς μ' άγαπουσε... και κάποιος άλλος με φιλουσε εκείνο το βράδυ... και του έδωσε χαστούκια ο Γιώργης...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (πού τον στενοχωρεί ή συζήτησις). Ναί. Κάποιος άλλος... Έγώ σε φιλουσα εκείνο το βράδυ... Και με χτύπησε ο άδελφός μου... (Μικρή σιγή). Ο μπάριμπα Γιάννης πού είχε δει το έπεισόδιο, τά μέρδεψε και τά είπε αντίθετα στην μητέρα... Τόν Γιώργη τόν πέρασε για μένα, κι' έμένα για τόν Γιώργη... Όταν με ρώτησε ή μάννα, τί να έλεγα αλήθειες και ξαλήθειες... Σάν γύριζε ο Γιώργης, άς τά έξηγουσε... Δεν ξαναγύρισε... Τί να κουβεντιάσω; Δεν όφελει σε τίποτα. Έπειτα άρέσει τής μάννας να πιστεύη πώς ο Γιώργης είχε ευτυχήσει από τόν έρωτά σου... (Μικρή σιγή. Ο Βαγγέλης βηματίζει άργά. Στέκεται μιá στιγμή). Και μπορεί να είχε ευτυχήσει...

ΓΙΟΥΛΑ. Να είχε ευτυχήσει από τόν έρωτά μου ο Γιώργης;...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Πολλές φορές το σκέφθηκα. Γιατί να με χτύπησε;... Άπό τιμιότητα; Φοβήθηκε μη καταστρέψω ένα άθώο κορίτσι όπως ήσουν εσύ... ή από ζήλεια; (Μικρή σιγή). Σου είχε πει ποτέ τίποτα ο Γιώργης; Για αισθημά του;

ΓΙΟΥΛΑ. Ποτέ.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Τόν λόγο πού με χτύπησε, δεν θα τόν μάθω... Έρχεται το έπεισόδιο καμμιά φορά στον νού μου και με άπασχολεί το έρώτημα. (Άλλάζοντας τόνο). Τέλος πάντων! Περασμένα...

ΓΙΟΥΛΑ. Σε στενοχώρησα. Με συγχωρήσ. Μά είχα άπορία. (Μικρή σιγή). Να με συγχωρήσ και γι' αυτό πού θα σου πω άκόμη: Είναι τρέλλα να πουλήσετε το χτήμα γιατί το θέλει ο πατέρας μου. Έσύ τουλάχιστον δεν πρέπει να δείχνης τόση άδυναμία κι' έλαστικότητα. Άλλοιώς σε ήξερα, κι' άλλοιώς έγινες... Άλλαξες πολύ...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (με πικρό τόνο). Η ζωή έχει αλλαγές... (Κνττάζονται στα μάτια... Άκούονται όμιλίες άπ' έξω του Περάκη με τόν Άλέξανδρο, ύπάλληλο του δικηγόρου του Κουτουφέ).

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΕΡΑΚΗ. Ναί κύριε Άλέξανδρε... Θα στούς δώσουμε τώρα.

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. Το γοργόν και χάριν έχει!..

ΓΙΟΥΛΑ. Για τά χαρτιά έρχονται... (Ο Βαγγέλης πηγαίνει στο μικρό γραφείο, τά μαζεύει και τά κρατά στο χέρι. Εισέρχονται ο Περάκης, ή Ματίνα και ο Άλέξανδρος. Ο τελευταίος είναι ιδιόρρυθμος αλλά συμπαθητικός τύπος. Φορεί μαύρα ρούχα, άσπρα παπούτσια, άνοικτό άσπρο πουκάμισο και πλατύγυρο καπέλλο. Έχει τρόπους κωμικά ευγενικούς).

Σ Κ Η Ν Η 12η

(Βαγγέλης, Γιούλα, Περάκης, Άλέξανδρος ύστερα Τασώ).

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ (μπαίνοντας πρώτος, και χαιρετώντας κωμικά τόν Βαγγέλη). Χαίρετε κύριε Εδάγγελε!

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Γειά σου κύριε Άλέξανδρε!..

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ (πρός Γιούλαν με έδαφιαίες ύποκλίσεις). Δεσποινίς!..

ΓΙΟΥΛΑ. Καλημέρα σας.

ΠΕΡΑΚΗΣ (πρός Άλέξανδρον). Είδες πώς μεγάλωσε ή κόρη μου:

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Μεγαλοπρεπής εις ώραιότητα, αλλά μαθαίνω και εις το μυαλό... Άπό πατέρα σάν κι' εσύ, τέτοιο παιδί έπρεπε να βγη...

ΠΕΡΑΚΗΣ (ύποκριτικά). Ότι μπορεί κάνει κάθε γονής. Άλλά τώχε και μέσα της... (Πρός Βαγγέλην δείχνοντας τά χαρτιά πού κρατά). Οι τίτλοι είναι;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ναί.

ΠΕΡΑΚΗΣ. Άντε νά τούς δώσουμε νά ξεμπερδεύουμε.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Μιά στιγμή! Θα τά πουμε... (*Ο Περάκης τόν πλησιάζει. Συνομιλοῦν χαμηλοφώνως, ὁ Περάκης κάνει ζωηρές κινήσεις, ὁ Βαγγέλης κάπον - κάπον τοῦ λέει μιὰ λέξη*).

ΜΑΤΙΝΑ (*ποῦ μπῆκε τελευταία*). Καθῆστε. Νά πάρете ἕνα δροσιστικό κύριε Ἄλέξανδρε.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Μή κάνετε τόν κόπο ἀγαπητή. (*Κάθεται*).

ΜΑΤΙΝΑ. Δέν εἶναι κόπος. (*Ἀποσύρεται. Ἡ Γιούλα κάθεται στό ντιβάνι καί παρακολουθεῖ τοὺς δύο ἄνδρες ποῦ μιλοῦν*).

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ (*μέ μελιστάλακτο ὕφος*). Χαίρομαι πολὺ δεσποινίς ποῦ μαθαίνω ὅτι εἶστε ἕνα σπάνιο κορίτσι.

ΓΙΟΥΛΑ. Ἡ καλωσύνη σας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Μὲ συγκινεῖ ἰδιαίτερος τὸ γεγονός, ὅτι ἐσπουδάσατε φιλολογίαν! Ἐμένα μοῦ ἀρέσουν τὰ ποιήματα, καί τὸ ἡλιοβασίλευμα... Εἰς τὰς ποιητικὰς συλλογὰς μου, ἐκφράζω τὸν θαυμασμόν μου πρὸς τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως...

ΓΙΟΥΛΑ (*ἀφηρημένα*). Πολὺ ἐνδιαφέρον...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (*μεγαλοφώνως*). Ἔ, καλά! Θα δῶ!

ΠΕΡΑΚΗΣ. Μά τί θα δῆς; (*Ἐμφανίζεται ἡ Τασσὼ μέ βυσσινάδα σὲ δίσκο. Τὸν ἀφήνει μπροστὰ στὸν Ἄλέξανδρο. Ὁ Περάκης μέ τὸν Βαγγέλη συζητοῦν πάλι χαμηλοφώνως*).

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ (*σηκώνεται καί πρὸς Τασσὼ*). Εὐχαριστῶ πάρα πολὺ, εὐγενεστάτη κυρία Ἀστέρη!..

ΤΑΣΣΩ (*ποῦ τὰ χάνει*). Δέν εἶμαι ἐγὼ ἡ κυρὰ τοῦ σπιτιοῦ!..

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. ὦ! Συγγνώμη μυριάκις! Δέν τὴν γνωρίζω! Δέν τὴν βλέπουμε στὴν πόλη!.. (*Ἡ Τασσὼ ἀποσύρεται κοιτάζοντάς τον περιέργως. Ὁ Ἄλέξανδρος ξανακάθεται, καί πρὸς Γιούλαν*). Εἰς τὴν υγείαν σας δεσποινίς...

ΓΙΟΥΛΑ (*ποῦ κοιτάζει τοὺς δύο ἄνδρες*). Ὑγιαίνετε!.. (*Ὁ Ἄλέξανδρος πίνει*).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (*μεγαλοφώνως*). Δέν θέλω νά τὰ δώσω τώρα. Θα δῶ ἀργότερα... (*Πρὸς Ἄλέξανδρον*). Ἄκουσε κύριε Ἄλέξανδρε!

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ (*σημῶνεται*). Διαταγὰς! Διαταγὰς!..

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Νά πῆς στ' ἀφεντικό σου, τὸν δικηγόρο, πὼς ἀργότερα θά σκεφθοῦμε γιὰ τὸ χτήμα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Μάλιστα!

ΠΕΡΑΚΗΣ (*θυμωμένος, πιάνοντας τὸ χέρι τοῦ Βαγγέλη μέ τοὺς τίτλους*). Ἄστεϊα θά κάνουμε τώρα;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (*κατεβάζει τὸ χέρι τοῦ Περάκη*). Κάτω! (*Πρὸς Ἄλέξανδρον*). Ὅπως σοῦ εἶπα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Μάλιστα κύριε Εὐάγγελε! Τὰ σέβη μου! (*Ἐποκλινό-*

μενος στὴν Γιούλα). Δεσποινίς!.. (*Ἀποσύρεται ὀποκλινόμενος καί σκοιτάφτοντας*).

ΓΙΟΥΛΑ. Χαίρετε...

ΠΕΡΑΚΗΣ (*ἀπειλητικός, πρὸς Βαγγέλην*). Δηλαδὴ βάλοηκες νά χαλάσης τὴν δουλειά, ἔ; Πρόσεξε! Ἄν πᾶμε δικαστικῶς ἡ Ματίνα πέρνει τὰ λεφτά της, καί θα πληρώσετε κι' ἀπὸ πάνω τὰ ἐξοδα...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Νά πᾶτε δικαστικῶς. (*Φεύγει. Ὁ Περάκης τὸν παρακολουθεῖ μέ τὸ βλέμμα ἐξαγριωμένο*).

Σ Κ Η Ν Η 13η

(*Γιούλα, Περάκης*).

ΠΕΡΑΚΗΣ. Πὼς ἔγινε κι' ἄλλαξε γνώμη αὐτὸς ὁ βλάκας;

ΓΙΟΥΛΑ. Δικαίωμά του εἶναι.

ΠΕΡΑΚΗΣ (*τὴν κοιτάζει ἐκπληκτος*). Ἐσὺ τὸ λές; Ἄφοῦ ξέρεις ποῦ βρίσκομαι; Ἄφοῦ πρέπει νά πάρης κι' ἐσὺ τὰ λεφτά σου;

ΓΙΟΥΛΑ. Ὅχι μ' αὐτὸν τὸν τρόπο... Δέν μπορῶ νά λάβω μέρος σ' ἕναν ἐκβιασμό...

ΠΕΡΑΚΗΣ. Τί;...

ΓΙΟΥΛΑ. Μοῦ γράψατε πὼς θά πέρνατε χρήματα ἀλλὰ δέν καθορίσατε τὸν τρόπο... οὔτε ἔπρεπε νά πῆτε στὴν κυρία Ἀστέρη πὼς ἔχω ἀνάγκη...

ΠΕΡΑΚΗΣ. Ψέμματα εἶναι; (*Φουρκισμένος πολὺ*). Μά εἶσαι τρελλή; Σ' ἔπιασε συμπόνοια γιὰ τὸ χτήμα τῶν Ἀστεραίων; Τί κουτορωμαντισμοὶ εἶναι αὐτοί;

ΓΙΟΥΛΑ. Δέν εἶναι ρωμαντισμοί. Εἶναι συνειδήσις.

ΠΕΡΑΚΗΣ. Συνειδήσις γιὰ τοὺς ξένους, καί γιὰ τὸν πατέρα σου ὄχι! Περιφρονεῖς τὸν γάμο μέ τὸν γιὸ τοῦ Ἀναγνωστόπουλου, χαντακῶνεις συνεχῶς τὸν ἑαυτό σου, καί μέ φορτῶνεις βάρη, τώρα ποῦ περίμενα κάποιον ἀνάσασμα ἀπὸ σένα. Ἐγωῖστρια! Καί κουτή!

ΓΙΟΥΛΑ. Πατέρα!

ΠΕΡΑΚΗΣ (*ἀλλάζει τόνο προσπαθῶν νά τὴν συγκινήσει*). Γιούλα! Παρ' ὄλα ὅσα μοῦχεις κάνει, σὲ πονῶ... Εἶσαι τὸ μόνο μου παιδί. Δέν θέλω νά χαθῆς ἄδικα... Ἦμανε κι' ἐγὼ σὰν κι' ἐσένα στά νεῖατα μου. Εἶχα ὄνειρα σὰν πῆρα τὸ πτυχίο μου. Διψοῦσα νά ἐπιβληθῶ μέ τὴν δουλειά μου, ν' ἀνέβω, νά παίξω ρόλο στὴν ἰθύνουσα τάξη, μὰ σκόιταβα στὴν καταγωγή καί στά λεφτά. Ἦμανε ἀπὸ μικρὴ οἰκογένεια.

ΓΙΟΥΛΑ. Μά δέν ζοῦμε στὸν μεσαίωνα πατέρα. Ἡ ἰθύνουσα τάξις ἀπ' ὄλους μας προέρχεται...

ΠΕΡΑΚΗΣ. Κολοκούθια ! Δέν μπορείς νά κάνης τίποτα, ἄν δέν ἔχεις λεφτά ἢ ὄνομα !

ΓΙΟΥΛΑ. Δέν μπορείς, ἄν δέν ἔχεις ψυχική δύναμη.

ΠΕΡΑΚΗΣ. Ἦμουν δυνατός καί εἶμαι.

ΓΙΟΥΛΑ. Δέν εἶσαστε. Φιλόδοξος μόνο, καί πλήρωσε τήν φιλοδοξία σας ἢ μητέρα μου, ὅπως τήν πληρώνουν τώρα καί οἱ Ἄστεραῖοι...

ΠΕΡΑΚΗΣ. Τί ;

ΓΙΟΥΛΑ. Ἡ μητέρα μου σᾶς ἔδωσε πολλά χρήματα. Μά χάθηκαν. Δέν ἀνοίξατε μ' αὐτά τὰ φτερά σας.

ΠΕΡΑΚΗΣ. Εἶσαι ἀχάριστη !

ΓΙΟΥΛΑ. Εἶμαι ἓνα δυστυχισμένο παιδί. Ποτέ δέν δημιουργήσατε μέσα μου τήν χαρά, καί τὸ συναίσθημα τῆς ἐμπιστοσύνης.

ΠΕΡΑΚΗΣ (μὲ πολὺ θυμὸ). Ἄρκετά !

ΓΙΟΥΛΑ. Δέν θά γίνω πάτημα νά χαθῆ τὸ χτήμα τῶν Ἄστεραίων...

ΠΕΡΑΚΗΣ (ἔξαλλος). Φτάνει εἶπα ! Οὔτε λέξη παραπάνω ! (Τὴν πιάνει ἀπ' τοὺς ὤμους καί τὴν σείει σὰν φύλλο). Οὔτε λέξη ! (Μπαίνει τρομαγμένη ἢ Ματίνα. Ἄκολουθεῖ ὁ Βαγγέλης).

Σ Κ Η Ν Η 147

(Γιούλα, Βαγγέλης, Περάκης, Ματίνα, ὕστερα Ἄστεραῖνα, Τασσώ).

ΜΑΤΙΝΑ. Γιὰ τὸν Θεό, τί ἔχετε ;

ΠΕΡΑΚΗΣ. Τὸ παλιόκοριτσο ! (Σπρώχνει τὴν Γιούλα. Ἐκείνη πηγαίνει δυὸ βήματα πίσω).

ΜΑΤΙΝΑ. Στέφανε, μή... Λυπηθῆτε με ! Ὅχι ἱστορίες... (Στὴν πόρτα φαίνεται ὁ Βαγγέλης. Στέκεται μιά στιγμή σὰν νὰ θέλῃ νά κατατοπισθῆ).

ΠΕΡΑΚΗΣ (πρὸς Γιούλαν). Νά φύγῃς μιά ὥρα ἀρχήτερα !

ΓΙΟΥΛΑ (ψύχραιμη, ἐνῶ φιάχνει τὰ ρούχα της). Θά φύγω ! (Ὁ Βαγγέλης προχωρεῖ ἀπειλητικὸς πρὸς τὸν Περάκη).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Γιὰ στάσου ! Τί τὰ βάζεις μὲ τὴν Γιούλα ;

ΠΕΡΑΚΗΣ. Ξεφορτώσου με κι' ἐσύ !

ΜΑΤΙΝΑ (μὲ ἀπόγνωση). Θεέ μου !

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Σὲ ρωτῶ : γιατί τὰ βάζεις μαζί της ; Ἄν θύμωσες γιὰ τοὺς τίτλους, σὲ μένα νά ξεσπάσης. Ὅχι σὲ μιά γυναίκα... Ἄκουσ ; (Τὸν κουνάει ἀπ' τὸ σακκάκι. Εἶναι ἐτοιμοὶ ν' ἀρπαχτοῦνε).

ΓΙΟΥΛΑ. Βαγγέλη !

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (τραβᾷ δυνατώτερα τὸ σακκάκι τοῦ Περάκη). Ἄκουσ ; Μὲ μένα... (Ἀκούγεται ὁ κτύπος τοῦ μπαστουνοῦ τῆς Ἄστεραῖνας. Ὅλοι γυρίζουν πρὸς τὴν πόρτα. Ὁ Βαγγέλης ἀφήνει τὸ σακκάκι τοῦ Περάκη καί τραβιέται ἓνα βῆμα ἀπὸ κοντά του. Ἐμφανίζεται ἢ Ἄστεραῖνα ἀκολουθου-

μένη ἀπὸ τὴν Τασσώ, ποὺ κρατᾷ ἓνα καλάθι μὲ κεριά, ἓνα μπουκάλι λάδι κ. λ. π).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Τί γίνεται ἐδῶ ;

ΠΕΡΑΚΗΣ (μὲ ἀλλοιωμένη φωνή). Μὲ συγχωρῆτε, ἀλλὰ πρέπει νά σᾶς πῶ ὅτι...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (τὸν διακόπτει). Στὰ χάλια ποὺ σᾶς βλέπω δέν θέλω νά μοῦ πῆτε τίποτα. Κατάλαβα. Ἡ πέτσα ξεσχίστηκε ἀπ' τὸ πρόσωπό σας.

ΠΕΡΑΚΗΣ. Κυρία...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἐκτελῶ ὁπωσδήποτε τίς ὑποσχέσεις μου καί εἶπα στὴν γυναίκα σας νά σᾶς τίς διαβιάσῃ... Τὸ χτήμα θά πουληθῆ καί θά πάρετε τὰ χρήματά σας... Ὅσον ἀφορᾷ, τὸ περιβάλλον, καί αὐτὸ τὸ εἶπα : φιλοξενῶ ὅλους σας μὲ τὸ ἴδιο μέτρο...

ΠΕΡΑΚΗΣ (ταπεινά). Μὲ συγχωρῆτε !.. (Φεύγει μὲ σκυμμένο κεφάλι. Τὸν ἀκολουθεῖ ἢ Ματίνα).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (πρὸς Τασσώ ποὺ στέκεται παράμερα). Πήγαινε σὺ στὸ αὐτοκίνητο. (Ἡ Τασσώ ἀποχωρεῖ. Πρὸς Βαγγέλην καί Γιούλαν). Θάρθῃτε σεῖς μαζί μου ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ναι μάννα.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (μὲ συγκίνηση σὰν νὰ μολογῆ). Νά διαβάσω τὴν εὐχὴ στὸν Γιώργη μου... Στὸ ἐκκλησάκι τ' Ἄη - Γρηγόρη... (Πρὸς Γιούλαν). Τ' ἀγαποῦσε πολὺ ὁ μακαρίτης αὐτὸ τὸ ἐκκλησάκι... Σὰν βρίσκομαι ἐκεῖ μέσα, μοῦ φαίνεται πῶς ἡ ψυχούλα του ἔρχεται κοντά μου... (Τείνει τ' ἀριστερὸ της χέρι στὴν Γιούλα. Ἐκείνη τὴν πιάνει ἀγκαζέ). ...γιατί ἀλαφροπετοῦν κόρη μου κοντά μας οἱ ψυχές τῶν πεθαμένων ὅταν εἴμαστε ἄξιοι νά μᾶς ἐπισκέπτονται... (Πρὸς Βαγγέλην). Πιάσε με κι' ἐσύ...

Ὁ Βαγγέλης τῆς πέρνει τὸ μπαστούνι, καί τὴν πιάνει. Προχωροῦν ἔτσι ἀργά, ἐνῶ, σιγά - σιγά κλείνει ἢ

Λ Υ Λ Λ Ι Α

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΣΚΗΝΙΚΟ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΠΡΑΞΕΩΣ. *Ἀπόγευμα προχωρημένο. Ὅταν ἀνοίγει ἡ ἀδύλα στὴν σκηνὴ βρίσκονται ἡ Γιούλα, ἡ Ματίνα καὶ ἡ Τασσώ. Ἡ Ματίνα κάθεται στὸ ντιβάνι, καὶ ὄρθια κοντὰ τῆς ἡ Τασσώ. Ἡ Γιούλα ὄρθια κί' αὐτὴ στα' ἀνοικτὰ τζάμια, ἀκούει ὅτι λένε οἱ δύο ἄλλες.*

Σ Κ Η Ν Η 1η

(Γιούλα, Ματίνα, Τασσώ).

ΤΑΣΣΩ (πολὸν λυπημένη). Ὅλ' αὐτὰ θὰ στοιχίσουνε στὴν κυρά...

ΜΑΤΙΝΑ (νευρική). Τὸ ξέρω.

ΤΑΣΣΩ. Ἡ καρδιά τῆς... (Μὲ συγκίνηση). Φοβᾶμαι...

ΜΑΤΙΝΑ. Ἄμ' βέβαια! Ὅταν γίνονται τέτοια πράγματα, ἐμᾶς κλονίζουνε, ὄχι ἐκείνην ποὺ εἶναι γρηὰ κί' ἄρρωστη... Μὰ τί νὰ κάνω Τασσώ; Κί' ἀπ' τὴν μιά, κί' ἀπ' τὴν ἄλλη, γκρεμός... (Κυττάζει λοξὰ τὴν Γιούλα). Ὁ καθένας ἐδῶ μέσα, πρέπει νὰ μπῆ στὴν θέση του, καὶ νὰ κυττάξῃ τὴν δουλειὰ του...

ΤΑΣΣΩ. Νὰ γαληνέψῃ τὸ σπιτικό μας...

ΜΑΤΙΝΑ (κυττάζοντας τὴν Γιούλα μὲ τὸν ἴδιο τρόπο). Στὸ τέλος τῆς γραφῆς τὰ χτήματα δὲν μένουν αἰώνια στοὺς ἴδιους ἀνθρώπους καὶ στίς ἴδιες οἰκογένειες... Μὰ ἔπρεπε νὰ ὑποστοῦμε τὸν Βαγγέλη...

ΤΑΣΣΩ. Αὐτὸς ὁ κακομοίρης...

ΜΑΤΙΝΑ (διακόπτονσα θυμωμένη). Αὐτὸς ὁ κακομοίρης ποὺ κάνει τώρα τὸν ἐνδιαφερόμενο καὶ τὸν παλληκαρᾶ, ὅς εἶχε μαζεμένο τὸ μυαλό του! Χρέη... Γλέντια...

ΤΑΣΣΩ. Μὰ ὁ Βαγγέλης πασχίζει στὸ χτήμα...

ΜΑΤΙΝΑ. Τί κάνει; Τί ἔκανε ὡς τώρα;

ΓΙΟΥΛΑ (ἀπ' τὸ παράθυρο). Μὲ συγχωρῆς Ματίνα, ἀλλά, ἐσύ ὁ πατέρας μου, ὁ κύριος Κώστας, τί ἔχετε προσφέρει; Δὲν θέλω νὰ ἐλέγξω, ἀλλά...

ΜΑΤΙΝΑ (σὲ δύσκολη θέση). Ἐμεῖς... ἐμεῖς ὅτι καὶ ἂν προσφέραμε χαμένο θὰ πῆγαινε μὲ τὴν ζωὴ καὶ τίς σπατάλες τοῦ Βαγγέλη...

ΓΙΟΥΛΑ (πλησιάζει). Δοκιμάσατε νὰ δουλέψετε κοντὰ του; Τὸν ἀφήσατε μόνον...

ΤΑΣΣΩ (ἀνήσυχη). Πάω στὴν κυρά μὴ θέλῃ τίποτα.

ΜΑΤΙΝΑ. Μὴ τὴν ἀφήνῃς νὰ σηκώνεται ἀπ' τὸ κρεβάτι.

ΤΑΣΣΩ. Ναί... (Φεύγει σχεδὸν τρεχάτη).

Σ Κ Η Ν Η 2α

(Ματίνα, Γιούλα).

ΜΑΤΙΝΑ. Κί' ἐσύ ἀφοῦ δὲν μπορεῖς νὰ συμφωνήσῃς ποτὲ μὲ τὸν πατέρα σου, ὅς μὴν ἐρχόσουν καλλίτερα. Ἐδειξες τίς διαθέσεις σου κί' ἀπ' τὴν πρώτη μέρα, ποὺ κατέβηκες στὸν προηγούμενο σταθμό... Νομίζεις δὲν κατάλαβα...

ΓΙΟΥΛΑ. Κάνεις λάθος. Ὅπως τὸ εἶπα ἔγινε. Ἄλλωστε αὐτὸ ἀποδεικνύεται κί' ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ ἔφθασε ἐδῶ τὸ τραῖνο. Ἄλλὰ ἦρθε καλλίτερα ἔτσι τὸ πρᾶγμα. Δὲν χρειάζοταν μιὰ ὑποδοχὴ, γελοία... Ἦταν ἡ δὲν ἦταν; Ἐπρεπε νὰ σὲ στείλῃ μόνη σου ὁ πατέρας μου; Καὶ τώρα ποὺ θὰ φύγω, χωρὶς προπομπὲς θὰ φύγω...

ΜΑΤΙΝΑ. Ἐχεις πάντα μιὰ ἐχθρότητα. (Σηκώνεται).

ΓΙΟΥΛΑ. Ἀντιπάθεια ἔχω.

ΜΑΤΙΝΑ. Γιατί;... Γιατί, σὲ μένα; Ἐγὼ εἶμαι καλή, εἰλικρινὴς μαζὺ σας. Σὲ κύτταξα μὲ στοργή, ἀπ' τὴν πρώτη μέρα ποὺ μπῆκα σπῆτι σας... Κί' ἐσύ μ' ἔβλεπες μὲ μίσος... Κί' ἔφυγες... Δὲν πειράζει...

ΓΙΟΥΛΑ. Ἦταν φυσικό νὰ φύγω...

ΜΑΤΙΝΑ. Φυσικό;

ΓΙΟΥΛΑ. Ἡ μητέρα μου εἶχε πεθάνει τρεῖς μῆνες πρὶν... Στὸ σπῆτι μας, γιὰ μένα τὸ παιδί τῆς, κυριαρχοῦσε ἀκόμα ἡ παρουσία τῆς... ἡ μωροδιά τῆς... Δὲν ξεχνιέται εὐκολα ἓνας ἀγαπημένος νεκρός... Πῶς ἤθελες νὰ χαίρομαι βλέποντας τὸν πατέρα μου νιόγαμπρο στὸ πλάι σου; Καὶ δὲν ἤμουν μωρό... Δεκαεννιά χρονῶν... φοιτήτρια...

ΜΑΤΙΝΑ. Καὶ σὲ πέντε χρόνια νὰ παντρευότανε ὁ πατέρας σου, δὲν θὰ τὸν συγχωροῦσες. Τίποτα δὲν σ' ἄρέσει ἀπ' ὅτι κάνει...

ΓΙΟΥΛΑ. Ναί. Τίποτα δὲν μ' ἄρέσει ἀπ' ὅτι κάνετε οἱ δύο...

ΜΑΤΙΝΑ (πειραγμένη). Πῶς;...

ΓΙΟΥΛΑ. Κί' ἐσύ... Ἦξερες τέλος πάντων ὅτι μέσα στὸ σπῆτι ὑπῆρχε μιὰ νέα κοπέλλα. Θᾶπρεπε νὰ ἔχῃς κάποιαν διακριτικότητα καὶ νὰ μὴ γίνεσαι ἀχαλίνωτη...

ΜΑΤΙΝΑ (μὲ θυμό). Ἀχαλίνωτη;

ΓΙΟΥΛΑ. Ξέρω κί' ἐγὼ τί εἶναι ὁ ἔρωτας γιατί ἔχω ἀγαπήσει, κί' εἶχα τότε ἔραστή...

ΜΑΤΙΝΑ. Ἐραστή;

ΓΙΟΥΛΑ. Ναί. Ἄλλὰ αὐτὴ ἡ δική σου σαρκική δραστηριότης προκαλοῦσε ἀσφυκτικὴ ἀηδία... Προτιμοῦσες νὰ βρίσκεσαι μέρα - νύχτα μὲ τὸν πατέρα στὴν κρεβατοκάμαρα, ξεχνώντας νὰ μοῦ δείξῃς ὄχι στοργή, γιὰ τί εἶσαι ἀνίκανη, ἀλλὰ λίγη φιλία...

ΜΑΤΙΝΑ (μὲ ἀγανάκτηση). Εἶσαι φρικτὴ!

ΓΙΟΥΛΑ. Μὴ θυμῶνῃς! Δὲν λέω πῶς εἶσαι κακιὰ. Ἄν δὲν σ' ἀγαπᾶ,

είναι γιατί δὲν ἤξερες νὰ κερδίσης τὴν ἀγάπη μου... (Ἀκούγεται τὸ μπασιούκι τῆς Ἀστέραινας. Οἱ δύο γυναῖκες σιωποῦν. Σὲ λίγο ἐμφανίζεται ἡ Ἀστέραινα μὲ τὴν Τασσώ. Φαίνεται καταβεβλημένη, περισσότερο γρηῃ, καὶ περπατᾷ μὲ κόπο).

Σ Κ Η Ν Η 3η

(Ἀστέραινα, Γιούλα, Ματίνα, Τασσώ).

ΜΑΤΙΝΑ (πηγαίνει καὶ πιάνει τὴν Ἀστέραινα). Μητέρα, γιατί σηκώθηκες;

ΤΑΣΣΩ. Τῆς εἶπα...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Μὲ τὸ μηνιάτικο θᾶχω τὸ κρεβάτι;

ΓΙΟΥΛΑ (τακτοποιεῖ τὸ ντιβάνι). Ἐλάτε, ξαπλώστε.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ὅχι κόρη μου, ἐδῶ θὰ καθήσω... (Κάθεται σ' ἓνα κάθισμα πὸν τὴν βοηθεῖ νὰ βλέπη ἀπ' τὴν τζαμαρία, ἔξω. Τὴν βοηθοῦν καὶ τὴν περιποιῶνται καὶ οἱ τρεῖς γυναῖκες. Ἡ Τασσώ σκεπάζει τὰ πόδια της μὲ μιὰ κουβέρτα. Ἡ Ἀστέραινα βγάζει ἀπ' τὴν τσέπη της ἓνα μπουκαλάκι, κι' ἐτοιμάζεται νὰ πιῇ).

ΤΑΣΣΩ (τρομοκρατημένη, ἀρπάζοντας τὸ μπουκαλάκι ἀπ' τὸ χέρι της). Τί κάνεις;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (ἐπιτακτικά). Δός μου το!

ΜΑΤΙΝΑ. Μητέρα!

ΤΑΣΣΩ (πρὸς Ματίναν). Τρεῖς φορές τὴν ἡμέρα πρέπει νὰ πέρνη... Κοντεύει νὰ τὸ πιῇ ὅλο σήμερα...

ΜΑΤΙΝΑ. Δὲν κάνει μητέρα.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (πρὸς Τασσώ). Δός μου το! (Βάζει τὸ χέρι στὴν καρδιά).

ΤΑΣΣΩ. Κυρά!

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Θὰ μὲ σκοτώσετε, καὶ θᾶχετε τὸ κρῖμα στὸν λαιμό σας...

ΤΑΣΣΩ (φιλώντας τὸ χέρι της), Ὅχι κυρά μου... Ἐγὼ νὰ πεθάνω...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Δός μου!

ΜΑΤΙΝΑ. Μητέρα, σὲ παρακαλῶ...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Πᾶψε! (Πρὸς Τασσώ). Δός μου! (Ἡ Τασσώ τῆς δίνει τὸ φάρμακο. Ἡ Ἀστέραινα πίνει λίγο. Συνέρχεται).

ΤΑΣΣΩ. Κυρά!...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Μὴ φοβᾶσαι Τασσώ! Θὰ κρατηθῶ μὲ τὰ δόντια στὴν ζωὴ γιὰ νὰ τελειώσω ὅτι πρέπει... Τότε δὲν ἔχει σημασία ἂν πεθάνουμε... Κάποτε θὰ πεθάνουμε... (Τονίζει). Μὰ νὰ τελειώσης ὅτι ἔχεις νὰ κάνης... Κι' ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ κοιμᾶμαι σὰν ξεζεμένο ἄλογο στ' ἀχοῦρι... (Πρὸς Ματίναν καὶ Τασσώ). Πηγαίνετε ἐσεῖς! Μείνε Γιούλα. Σὲ θέλω. (Ἡ Ματίνα καὶ ἡ Τασσώ ἀποσύρονται).

Σ Κ Η Ν Η 4η

(Ἀστέραινα, Γιούλα).

Μικρὴ σιγή.

Ἡ Ἀστέραινα κοιτάζει μὲ ἐθνωμοσύνη τὴν Γιούλα.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Σ' εὐχαριστῶ κόρη μου...

ΓΙΟΥΛΑ. Γιατί κυρία;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Γιαγιά!

ΓΙΟΥΛΑ. Γιαγιά... Γιατί γιαγιά μὲ εὐχαριστεῖτε;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἐνα μῆνα τώρα δουλεύεις στὸ χτήμα σὰν ἐργάτης...

ΓΙΟΥΛΑ (γελώντας ἀνοικτόκαρδα). Ἄν ἦταν σὰν κι' ἐμένα οἱ ἐργάτες τῶν κτημάτων θὰ προκόβαμε!

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (πολὴ σοβαρή). Πῶς! Βοήθησες στὸ μπουστάνι... στὸ τρύγημα...

ΓΙΟΥΛΑ (γελώντας). Εἶδε κι' ἔπαθε ὅμως ὁ Σαντεκλαίρης νὰ μὲ μάθῃ πῶς νὰ τοποθετῶ τὰ τσαμπιά...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (μὲ ἀπορία). Ὁ Σαντεκλαίρης;

ΓΙΟΥΛΑ. Ναί. Βοηθάει τὸν Βαγγέλη στὸ χτήμα.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Μπᾶ; Πῶς δὲν φοβήθηκε μὴ τὸν μαυρίση ὁ ἥλιος. Αὐτὸς βγαίνει τὴν νύχτα, μὲ φεγγάρι... (Ἡ Γιούλα γελᾷ). Περίεργο! (Πρὸς Γιούλαν πολὴ σοβαρή). Τ' ἀγάπησες καθόλου τὸ χτήμα;

ΓΙΟΥΛΑ. Ἄν τ' ἀγάπησα; Τί ἐννοεῖτε;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Σοῦ κάνει καρδιά νὰ τ' ἀφήσης καὶ νὰ φύγης αὔριο, πὸν ἐτοιμάζεσαι;

ΓΙΟΥΛΑ. Πρέπει νὰ φύγω γιαγιά... Δὲν κάνει νὰ φέρνω ἀνησυχίες ἐδῶ... Ἄλλα μοῦ ἔγραψε ὁ πατέρας κι' ἄλλα βρήκα...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἄς τὸν πατέρα σου...

ΓΙΟΥΛΑ. Πρέπει νὰ κοιτάξω καὶ γιὰ τὸν διορισμό μου στὴν Ἀθήνα.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (μὲ ἐπίσημο ἔφος). Εἶσαι καθηγήτρια τῶν Ἑλληνικῶν... Δὲν τὸ ξεχνῶ... Νὰ μορφώνης καὶ ν' ἀνατρέφης παιδιὰ εἶναι ὕψιστο καθήκον... Μὰ εἶναι ἱερώτερο νὰ τοὺς ἔχῃς ἓνα καλὸ καὶ ὑγιεῖνὸ πᾶτο... Χωρὶς τὸν καρπὸ τῆς γῆς κανένας μας δὲν ζεῖ... (Πετάει τὴν κουβέρτα ἀπ' τὰ πόδια της καὶ σηκώνεται βοηθουμένη ἀπὸ τὴν Γιούλα. Τῆς δειχνεῖ ἀπ' τ' ἀνοικτὰ τζαμόφυλλα). Κύττα! (Ἡ Γιούλα κοιτάζει). Αὐτὸ ὅλο τὸ μέρος πὸν βλέπεις, ἦταν σὰν ἤμανε μικρὴ γυμνὴ. Σήμερα εἶναι φυτεμένο μὲ μανταρινιές, πορτοκαλλιές... Χαρὰ γιὰ τὸ μάτι... εὐτυχία γιὰ τὸν τόπο... Σὲ μένα ὀφείλεται...

ΓΙΟΥΛΑ. Σὲ σᾶς;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ναί. Εἶχα φυτέψει πρῶτα κάτι κερασιές... Ὑστερα κι' ἄλλα ὀπωροφόρα... Φώναζα τοὺς χωριανούς, πὸν δὲν βγάζανε τίποτ' ἄλλο ἀπὸ καλαμπόκι, καὶ τοὺς ἔδινα ἀπὸ τὰ δέντρα μου φυτῶρια... Γιὰ

κάθε φυτώριο πού φυτεύανε τούς ἔδινα ἓνα τάλληρο... Πολλά λεφτά τότε... Μὰ εἶχε ὁ πατέρας μου. Παντρέφτηκα φτωχὸ τὸν Ἀστέρη... Μὰ ἦταν γιατρὸς καὶ καλὸς ἄνθρωπος. Ἐγὼ εἶχα τὸ χτήμα, κι' ἐκεῖνος τὴν ἐπιστήμη του... Φώτιζε τούς χωριανούς, νὰ μὴ πεθαίνουν οἱ γυναῖκες τους ἀπὸ μόλυνση στὴν γέννα... Νὰ μὴ τυφλώνονται ἀπὸ τραχώματα... (*Ἡ Γιούλα τὴν ἀκούει μὲ συγκίνηση καὶ ἐνδιαφέρον*). Μᾶς ἀγαπούσανε ὅλοι. Γιὰ δῆμαρχο, βγάζανε μόνο τὸν ἄντρα μου... (*Τῆς ξαναδείχνει κάπου*). Κόττα! (*Ἡ Γιούλα κωττάζει*). Τὸ ξεχωριστὸ μου παιδί, ὁ Γιώργης, συνεχιστὴς τοῦ ἔργου τοῦ πατέρα του, ἔχτισε κεῖ κάτω ἓναν ὑγειονομικὸ σταθμὸ. Τὸν βλέπεις;

ΓΙΟΥΛΑ. Ναί... Ξέρω...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Εἶναι τὸ τελευταῖο ἀπόκτημα τοῦ τόπου, ἀπ' τὴν οἰκογένειά μας... Τὸ ἔργο μας κινδυνεύει νὰ χαθῆ... (*Ξαναγορῖζει ἀργὰ μὲ κόπο στὸ κάθισμά της βοηθουμένη ἀπὸ τὴν Γιούλα*).

Μικρὴ σιγή.

ΓΙΟΥΛΑ (*σκεπάζεται τὰ πόδια της μὲ τὴν κουβέρτα*). Νὰ εἴσαστε λίγο ζεστά...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Φχαριστῶ. Κάθησε. (*Ἡ Γιούλα κάθεται κοντά της*). Οἱ «Κερασιῆς» ὅπως ὀνόμασαν οἱ χωριανοὶ τὸ χτήμα μας, στάθηκαν ἡ εὐτυχία γιὰ τὸν τόπο μας. Εἶχαμε παραγωγή, βοηθήσαμε τούς ἄλλους, μεγαλώσαμε, γίναμε μιὰ ὀλόκληρη κωμόπολη... Ὁ πόλεμος μᾶς χτύπησε... Τὰ γερὰμάτά μου δὲν μποροῦν πιά νὰ κάνουν τίποτα... Ἄν ζοῦσε ὁ Γιώργης μου καὶ παντρευόσαστε θὰ συνεχίζατε ἐσεῖς... Ἄν θέλης ὅμως, μείνε ἐδῶ. Τὴν ἴδια μεγάλη ὑπηρεσία θὰ προσφέρης στὰ παιδιά... στὰ ἑλληνόπουλα...

ΓΙΟΥΛΑ (*ἔκπληκτη*). Κυρία... Γιαγιά.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Μὴν ἀπορῆς... Ὁ Βαγγέλης φιλοτιμήθηκε ἀπὸ τὴν παρουσία σου καὶ δουλεύει ἀδιάκοπα... Ὡς καὶ ὁ Σαντεκλαίρης ὅπως μοῦ λές... Ἐσὺ θὰ στέκεσαι τὸ κεντρί... γιὰ τὴν πορεία τὴν δύσκολη... πού φέρνει ὅμως εὐτυχία... (*Σηκώνεται*). Πιάσε με! (*Ἡ Γιούλα τὴν πιάνει. Προχωροῦν στὴν πόρτα*). Πᾶμε στὴν κάμαρά μου... Σοῦ ἔχω γράψει δικαιώματα... Νὰ ἔχης ἴσο μερίδιο μὲ τούς ἄλλους καὶ στὸ χτήμα, καὶ σὲ τοῦτο τὸ σπίτι...

ΓΙΟΥΛΑ (*ἔκπληκτη*). Γιαγιά...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Θὰ πεθάνω ἡσυχῇ ἂν τὸ δεχθῆς. (*Ἀποσύρονται. Ἀμέσως ἀκούγονται ἀπ' ἔξω ὀμιλίες τῆς Ἀστεραϊνας καὶ τοῦ Βαγγέλη*).

Ἡ ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΒΑΓΓΕΛΗ. Μὰ δὲν ἔπρεπε νὰ σηκωθῆς μάννα. (*Ἡ πόρτα μισανοίγει*).

Ἡ ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΑΣΤΕΡΑΙΝΑΣ. Ἐν τάξει ὅλα;

Ἡ ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΒΑΓΓΕΛΗ. Ναί μάννα. (*Ἐμφανίζονται ὁ Βαγγέλης καὶ ὁ Σαντεκλαίρης, πού κωττάζουν στὸ ἐσωτερικὸ. Καὶ οἱ δύο εἶναι ἐργατικὰ ντυμένοι. Ὁ Βαγγέλης κρατᾷ ἓνα σφικτοδεμένο δεματάκι*).

Σ Κ Η Ν Η 5η

(*Βαγγέλης, Σαντεκλαίρης, ὄστερα Μαρούσα*).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (*ἐνῶ εἰσέρχονται*). Δὲν τὴν βλέπω καλὰ τὴν μάννα.

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Τσάκισε λίγο...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Τὴν ἔφαγε ἡ ἀγωνία. Κάτσε! (*Κάθονται καὶ οἱ δύο*).

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Εἶναι γερὴ γυναῖκα ὅμως. Θὰ συνέλθη. Μὴ φοβᾶσαι.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Νὰ τοῦ πετάξω τ' ἄτιμου τὰ λεφτά κατὰμουτρα... (*Ἐμφανίζεται ἡ Μαρούσα μὲ καφέδες καὶ νερὰ σὲ δίσκο. Ἀφήνει ἐπίτηδες νὰ τῆς πέση ἓνα γράμμα. Οἱ δύο ἄνδρες τὸ ἀντιλαμβάνονται*).

ΜΑΡΟΥΣΑ. Οἱ καφέδες σας. (*Ἀφήνει τὸν δίσκο στὸ τραπέζι*).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Τί γράμμα εἶν' αὐτό;

ΜΑΡΟΥΣΑ (*ὑποκρινομένη*). Ποιό;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Αὐτὸ πού σουπέσε.

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (*τρέχει καὶ τὸ πέρνει*). Δικό σου εἶναι;

ΜΑΡΟΥΣΑ (*κάνοντας τὴν συγχισμένη*). Ἄχ! Δῶσε μοῦ το.

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (*τὸ ξεδιπλώνει*). Τί λέει μέσα;

ΜΑΡΟΥΣΑ (*μὲ ψεύτικο θυμὸ*). Λέει! Λογαριασμὸ θὰ σοῦ δώσω;

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (*μὲ θυμὸ*). Τί;

ΜΑΡΟΥΣΑ. Ὅριστε μας! Κῦρ Βαγγέλη πέστε του!..

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Τ' εἶναι ρε Σαντεκλαίρη;

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (*προσπαθεῖ νὰ διαβάσῃ*). Δε... ν.. πο πό... Διάβασε ρε Βαγγέλη ἐσὺ, γιατί ἐγὼ μπερδεύομαι!.. (*Ἡ Μαρούσα γελάει κρυφά. Ὁ Σαντεκλαίρης, δίνει τὸ γράμμα στὸν Βαγγέλη*).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (*πρὸς Μαρούσαν*). Σοῦ τὸχουν στείλει ἐσένα;

ΜΑΡΟΥΣΑ. Μάλιστα!

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Θέλεις νὰ τὸ διαβάσω;

ΜΑΡΟΥΣΑ. Ἦθελα νὰ μοῦ τὸ διαβάσῃ ἡ δεσποινὶς Γιούλα... γιατί κι' ἐγὼ ξέρω τὰ γράμματα πού ξέρει ὁ φίλος σας!.. (*Γελάει*). Δὲν πειράζει ὅμως! Διαβάστε το ἐσεῖς κῦρ Βαγγέλη...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (*διαβάζει*). «Δὲν ὑποφέρω πιά αὐτὴν τὴν κατάσταση. Σ' ἀγαπῶ Μαρούσα μου... (*Ὁ Σαντεκλαίρης ἀγριεύει*)... καὶ θάρρω τὴν Κυριακὴ νὰ σὲ ζητήσω ἀπὸ τὴν θειά σου. Πρέπει νὰ πῆς τὸ «ναί». Παντελής...»

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (*πὸν καίγεται ἀπὸ ζήλεια*). Τί ἔκανε λέει;...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (*γελώντας*). Ἐν τάξει!..

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (*ἀπειλητικὸς πρὸς Μαρούσαν*). Ποιὸς εἶν' αὐτὸς ὁ Παντελής; Τὸν καρυδῶνα!

ΜΑΡΟΥΣΑ. Κῦρ Βαγγέλη! (*Τρέχει κοντά του*).

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Ἐγὼ ψοφᾶω γιὰ σένα... Κι' ἂν θέλης τώρα σὲ στεφανώνομαι...

ΜΑΡΟΥΣΑ. Ἐσύ;

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Ἄφοῦ τὸ ξέρεις...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (γελιώντας). Σαντεκλαίρη!

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (πρὸς Βαγγέλην). Ὅχι, Βαγγελάκη. Δὲν τὸ ἀνέχουμαι... Ἐγώ...

ΜΑΡΟΥΣΑ. Αὐτὸς κύρ Βαγγέλη μου κάνει τὰ γλυκὰ μάτια... Ἐγὼ ὁμως εἶμαι σοβαρή... Κι' οὔτε μέσα στὸ σπίτι σας μποροῦνε νὰ μπαίνο-βγαίνουνε νὰ κάνουνε κόρτια...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (γελιώντας). Ἔτσι ρε Σαντεκλαίρη;

ΜΑΡΟΥΣΑ. Ἄν τὸ πῶ τῆς κυρῆς... Ἐγὼ εἶμαι ἓνα τίμιο κορίτσι... Μ' ἀγαπάει καὶ μὲ γυρεῦει ἓνας ἄνθρωπος... Θὰ τὸν πάρω... (Ὁ Σαντεκλαίρης ἀρπάζει ἀπ' τὰ χέρια τοῦ Βαγγέλη τὸ γράμμα καὶ τὸ σχίζει).

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Ἔ, λοιπὸν δὲν θὰ τὸν πάρης... Κι' ἄς ἔρθῃ ὅποιος θέλει ἐδῶ! Θὰ εἶναι ἡ τελευταία του μέρα!..

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (σοβαρῶς). Γιὰ στάσου Σαντεκλαίρη. Ἀγαπᾶς τὴν Μαρούσα;

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (μὲ συμπαιθητικὴ ντροπαλότητα). Τὴν ἀγαπᾶω... (Ἡ Μαρούσα γυρίζει ἀπ' τὴν ἄλλη μεριὰ καὶ γελάει χαρούμενη).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Καὶ τί κάθεσαι; (Μὲ ἐπιτίμηση). Κι' ὕστερα λὲς πὼς εἶσαι φίλος! Καὶ τὸ κρατᾶς μυστικό...

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Ντρεπόμανε ρε Βαγγέλη. Κοτζάμ ἄντρας! Πρώτη φορά τῶπαθα!..

ΜΑΡΟΥΣΑ (μὲ ψεύτικο θυμό). Νὰ μὴ σὲ νοιάζῃ λοιπόν! (Φεύγει τρέχοντας).

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (ὕστερα ἀπὸ σκέψη). Στάσου μιὰ στιγμὴ ρε Βαγγέλη νὰ πῶ μιὰ κουβέντα στὴν θειὰ της...

Ὁ Βαγγέλης μένοντας μόνος, χαμογελάει μιὰ στιγμὴ. Ὑστερα τὸ πρόσωπό του σκοθρωπάζει. Εἰσέρχεται ὁ Μαθηός, ἄκεφος καὶ στενοχωρημένος.

Σ Κ Η Ν Η 6η

(Βαγγέλης, Μαθηός, ὕστερα Ματίνα).

ΜΑΘΗΟΣ. Ἡ μητέρα ἔχει κουβέντες μὲ τὴν Γιούλα.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Κάτσε.

ΜΑΘΗΟΣ. Τί μ' ἔφερες ἀπ' τὸ χτήμα... Ὅτι παιδεύει τὴν σκέψη μου γιατί νὰ τὸ βλέπω καὶ μὲ τὰ μάτια; (Ἀνοίγει τὰ χέρια πρὸς τὰ ἐπάνω). Μιλῶ μὲ τὸν Κύριο, καὶ ζητῶ ἔλεος γιὰ ὄλους μας... (Κάθεται ἀργά, κουρασμένος).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ἄστα τὴν αὐτὰ Μαθηέ! Ἀπόψε θὰ ταχτοποιήσουμε τὸ

ζήτημα μὲ τὸν Περάκη, μὰ ὄχι ὅπως νομίζῃ.

ΜΑΘΗΟΣ. Ὁ Περάκης δὲν φεύγει ἂν δὲν πουληθῇ τὸ χτήμα. (Μὲ ἐκκλησιαστικὸ ὄφρος). «Ἴδου μέλλει βαλεῖν ἐφ' ἡμῶν ὁ διάβολος...» (Ἀλλάζοντας τόνο)... λέει ἡ Ἀποκάλυψις... Καὶ ὁ κόσμος ὅλος σήμερα εἶναι στὰ νύχια τοῦ σατανᾶ!..

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Καὶ τί σχέση ἔχουν ρε Μαθηέ τὰ πουλητήρια καὶ τὰ δάνεια-μὲ τὴν Ἀποκάλυψη;

ΜΑΘΗΟΣ. Πὼς δὲν ἔχουν... Κι' ἐμεῖς μέρος τοῦ κόσμου εἴμαστε...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (κουνάει μὲ οἶκτο τὸ κεφάλι του, καὶ ἀνάβει τσιγάρο). Τότε, μέρος τοῦ κόσμου εἶναι κι' ἐκείνη ἡ γωνιά στὴν στέρνα ποὺ γκρεμίστηκαν οἱ πέτρες... Κύττα αὔριο νὰ τίς χτίσης, γιατί ἐγὼ ἔχω ἄλλες δουλειές.

ΜΑΘΗΟΣ. Μὰ δὲν θὰ πουλήσουμε τὸ χτήμα;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ὅχι.

ΜΑΘΗΟΣ. Ὅχι;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Εἶπα ὄχι. Καὶ πρέπει ὅτι μποροῦμε νὰ κάνουμε, γιὰ ἓνα-δύο χρόνια στὸ χτήμα. Νὰ πάρουμε καὶ κανένα τρακτέρ, καὶ λιπάσματα. Χωρὶς σύγχρονα μέσα τίποτα δὲν γίνεται. Ὑπάρχει συναγωνισμός. Τώρα οἱ μηχανές μιλάνε...

ΜΑΘΗΟΣ. Κι' ὁ Περάκης;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Θὰ τὰ κανονίσω μαζί του.

Ἐμφανίζεται ἡ Ματίνα, μὲ νεῦρα ποὺ προσπαθεῖ νὰ συγκρατῇ.

ΜΑΤΙΝΑ. Καλησπέρα.

ΜΑΘΗΟΣ (ξηρᾶ). Καλησπέρα.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ἐδῶ εἶναι ὁ ἄντρας σου;

ΜΑΤΙΝΑ (κάθεται στὸ ντιβάρι). Ναι. Περιμένει νὰ τὸν φωνάξῃς. Τί τὸν θέλεις;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Νὰ κουβεντιάσουμε.

ΜΑΤΙΝΑ. Βαγγέλη! Σὲ παρακαλῶ. Μὴ νευριάξῃς καὶ μὴ κάνῃς φασαρίες. Εἶναι κι' ἡ μητέρα ἄρρωστη.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Πολὺ ἐνδιαφέρον δείχνετε κι' οἱ δύο δῶ μέσα.

ΜΑΤΙΝΑ. Μὰ γιατί τὰ βάζετε καὶ μαζί μου; Γιατί δὲν θέλετε νὰ καταλάβετε τὴν θέση μου;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Σὲ καταλαβαίνω. Ἄντρας σου εἶναι, τὸν ἀγαπᾶς, ὅπως θὰ ἤθελα νὰ μ' ἀγαπᾶ καὶ μένα ἡ γυναίκα μου... (Ἡ Ματίνα δυσανασχετεῖ).

ΜΑΤΙΝΑ (δειλά, σὲ χαμηλὸ τόνο). Δὲν τὸν ἀγαπῶ... (Αἰσθησις. Μικρὴ σιγή). Ὁ χαρακτήρας του... δὲν μ' ἀφήνει νὰ τὸν ἀγαπήσω... Τώρα ζυγίζω κάτι λόγια τῆς Γιούλας... Πρέπει νὰ ξέρῃς ν' ἀγαπᾶς γιὰ νὰ σ' ἀγαποῦν... (σχεδὸν κλαίει).

ΜΑΘΗΟΣ (μὲ συγκίνηση). Ἀδελφὴ!

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (μὲ κάποια εἰρωνεία). Ἔ, καλὰ! Θὰ φιάξουν ὄλα. Τὰ λε-

φτά αλλάζουν καμμιὰ φορά τὸν χαρακτήρα... Ὅταν ἡσυχάση οικονομικῶς...

ΜΑΤΙΝΑ. Νὰ δώση τῆς Γιούλας τὸ χρέος. Νὰ βγάλη τὴν ἐφημερίδα...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Κι' ὅλα ἐξασφαλίστηκαν μὲ τὴν φυλλάδα πού θὰ κλείση τὴν ἄλλη μέρα. Στὸ ἐπάγγελμά του σὰν δικηγόρος δὲν μπόρεσε νὰ σταθῆ καὶ λὲς τώρα ἐφημερίδα. Στὴν ἐπαρχία μάλιστα... Κοροϊδευόμαστε; Ἀπλούστατα ὅτι πάρει θὰ χαθοῦν ὅπως τ' ἄλλα καὶ θὰ μοῦ γυρεῦθῃ τὸ χαρτζηλίκι. Γιὰ δυὸ - τρεῖς μῆνες θὰ ἡσυχάση οικονομικά, ὥσπου νὰ τὰ φάη...

ΜΑΤΙΝΑ (στενοχωρημένη). Αὐτὴ τὴ φορά θὰ πατήσω πόδι.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Θὰ σπάσης τὸ τακούλι σου.

ΜΑΤΙΝΑ. Μὰ πῶς νὰ γίνῃ; Ὁρες - ὦρες μοῦρχεται νὰ χωρίσω...

ΜΑΘΗΟΣ (ἐπαναστατημένα). Ὁ Κύριος σὲ συνέζευξε!

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ναί, ἀλλὰ ὁ Κύριος ἐχώρισε τὰ πρόβατα ἀπὸ τὰ ἐρίφια Μαθηέ! Οὔτε τὴν ἀγάπη πού μᾶς ἐδίδαξε ὁ Χριστὸς τὴν ἐννοοῦσε σὰν αὐτὴ τοῦ Περάκη. Οὔτε μᾶς εἶπε νὰ τὴν ἀσπαζόμαστε.

ΜΑΤΙΝΑ. Μὰ κι' ἐσὺ Βαγγέλη, μὲ τὴν ζωὴ πού κάνεις...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Μὲ τὴν ζωὴ πού κάνω! Δὲν λέω πὼς εἶναι ἡ σωστή, μὰ τὸ χτήμα δὲν τὸ ἐγκατέλειψα. Τὸ ξέρεις πὼς λείπουν τὰ μέσα, καὶ τὰ χέρια. Οἱ ἄντρες φεύγουνε στὴν Ἀθήνα... Στὸ ἐξωτερικό... Ἄσε κι' ἐσὺ κι' ὁ ἄντρας σου τὴν μεταξωτὴ ἐμφάνιση κι' ἐλάτε νὰ ὀργώσετε μὲ τ' ἄλογο... Ὅπως θέλετε θὰ τὰ λέτε; Γιὰ τὴν ζωὴ μου εἶναι ἄλλος λόγος. Ἄν ἔχω λίγα χρέη θὰ τὰ βγάλω.

ΜΑΤΙΝΑ. Γιὰ νὰ ξανακάνης...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ὅτι κι' ἂν κάνω δὲν θὰ εἶναι εἰς βάρος τῆς προίκας σου. (Πιάνει τὸ δέμα πού εἶναι στὸ τραπέζι). Ὅριστε! Θὰ πάρῃ ἀπόψε ὁ ἄντρας σου, τὶς ὑπόλοιπες τετρακόσιες πενήντα λίρες... (Ὁ Μαθηὸς κι' ἡ Ματίνα τινάζονται).

ΜΑΘΗΟΣ. Βρῆκες δάνειο;

ΜΑΤΙΝΑ. Βρῆκες;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (ξηρὰ). Ναί. (Ὁ Μαθηὸς κάνει τὸν σταυρό του. Ψιθυρίζει προσευχὴς).

ΜΑΤΙΝΑ (σηκώνεται συγκινημένη). Βαγγέλη! Σ' εὐχαριστῶ.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ἄσε τίς εὐχαριστίες.

ΜΑΤΙΝΑ (σφειδὸν μὲ δάκρυα). Ἄν ἤξερες τί βάρος φεύγει ἀπὸ μέσα μου. Τελειώνει τὸ μαρτύριο νὰ μοῦ ζητᾶ διαρκῶς τὴν προίκα... Βαγγέλη... σ' εὐχαριστῶ... ἂν ἤξερες τί μοῦ χαρίζης.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (μὲ μαλακώτερο ὕφος). Καλά, καταλαβαίνω.

ΜΑΤΙΝΑ (σκομπίζει τὰ μάτια της). Ὅχι! Δὲν μπορεῖς νὰ καταλάβῃς τί εἶναι γιὰ μιὰ γυναῖκα ὅταν πρέπει νὰ βρεθῆ ἀντίθετη ἢ μὲ τὸν σύζυγο ἢ μὲ τὸ πατρικό της σπίτι. Κι' ἐγώ... ἀγαπῶ τὸ σπίτι μας... Σὰς ἀγαπῶ... συγχωρήστε με...

ΜΑΘΗΟΣ. Σῶπα ἀδελφή. Ὁ θεὸς βοήθησε νὰ μὴ πουλήσουμε τὸ χτήμα.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (δείχνει τὸ δέμα). Ὅτι θὰ γίνουν φτερωτὲς κι' αὐτὲς οἱ λίρες θὰ γίνουν, ἀλλὰ ἐσὺ πάντα θὰ ἔχῃς ἀπὸ δῶ κάποιο εἰσόδημα.

ΜΑΤΙΝΑ. Εὐχαριστῶ... σὰς εὐχαριστῶ... (Ἀνοίγει ἡ πόρτα καὶ ἐμφανίζεται ὁ Κώστας μὲ ὕφος κακομοιρίστικο, ὑποκριτικό).

Σ Κ Η Ν Η 7η

(Βαγγέλης, Ματίνα, Μαθηὸς, Κώστας).

ΚΩΣΤΑΣ (εἰσερχόμενος). Γειά.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (ψυχρὰ). Γειά σου.

ΜΑΘΗΟΣ. Γειά σου.

ΜΑΤΙΝΑ. Καλῶς τὸν Κώστα (τοῦ δίνει κάθισμα). Κάθησε.

ΚΩΣΤΑΣ. Τί κάνει ἡ μητέρα;

ΜΑΤΙΝΑ. Ἡ καρδιά της τὴν πειράζει πάλι.

ΚΩΣΤΑΣ (κουνώντας τὸ κεφάλι του). Δὲν θέλει νὰ ἡσυχάση! Γρηὰ γυναῖκα ὅλο κάτι βρίσκει γιὰ γκρίνια. (Κάθεται).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ἐμ' ἀφοῦ ὑπάρχει αὐτὸ τὸ κάτι θὰ τὸ βρίσκῃ... Δὲν λέω βέβαια πὼς ἐγὼ εἶμαι τὸ ἀγγελουδι... (Ἡ Ματίνα κάθεται στὸ ντιβάνι).

ΚΩΣΤΑΣ. Ἐγώ, τί τῆς κάνω; Εἴκοσι χρόνια εἶμαι παντρεμμένος, καὶ λείπω ἀπ' τὸ σπίτι.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Λεῖπεις, ὅταν δὲν ἔχεις λόγους νάρθης...

ΚΩΣΤΑΣ. Ἐρχομαι βέβαια κι' ὅταν τὰ πράγματα δὲν πηγαίνουν καλά...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Τί δὲν πηγαίνουν καλά; Ἐπειδὴ βρίσκεται ἀκόμη τὸ χτήμα στὰ χέρια μας;

ΚΩΣΤΑΣ. Καὶ πού βρίσκεται, ποῖδ τὸ κέρδος;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Θὰ προσπαθῆσω νὰ γίνῃ ὅπως πρὶν ἀπ' τὸν πόλεμο. Θὰ καλλιεργήσω.

ΚΩΣΤΑΣ (μὲ εἰρωνεία). Μάλιστα!

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ἄσε τίς εἰρωνείες.

ΚΩΣΤΑΣ. Μὲ ἀέρα δὲν γίνεται τίποτα. Ἐγὼ κι' ἐγὼ νόμιμη μοῖρα πού μένει ἀνεκμετάλλευτη.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Σοῦ εἶχα ζητήσει νὰ πάρῃς ἓνα τρακτέρ καὶ σοῦ τὸ ἐξοφλούσαμε, μὰ δὲν ἔδωσες.

ΚΩΣΤΑΣ. Εἶχα;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (μὲ θυμὸ). Δὲν εἶχες;

ΚΩΣΤΑΣ. Δὲν εἶχα. (Ἐκνευρίζεται). Οὐφ! Πάλι τὰ ἴδια; Αὐτὰ μὲ φώναξες νὰ μοῦ πῆς;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ναί. Καί νά σταθῆς μάρτυρας ποῦ θά δώσω τὰ λεφτά τοῦ γαμπροῦ μας.

ΚΩΣΤΑΣ. Θά τοῦ δώσης τὰ λεφτά;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ναί.

ΚΩΣΤΑΣ. Βρήκες τετρακόσες πενήντα λίρες;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ναί.

ΚΩΣΤΑΣ. Ἐξ ἀπὸ δάνειο;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ναί.

Μικρὴ σιγή.

Ὁ Κώστας σκέπτεται συνοφρομένως.

ΚΩΣΤΑΣ. Καί δηλαδή;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Τί «δηλαδή»;

ΚΩΣΤΑΣ. Δὲν θά πουλήσουμε τὸ χτήμα;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ὅχι.

ΚΩΣΤΑΣ (*κτυπῶν τὸ χέρι του στὸ τραπέζι*). Ἐγὼ θέλω τὰ λεφτά μου! (*Σηκώνεται*). Τὸ μερίδιό μου. Δὲν μπορεῖ νὰ μοῦ κάνη κουμάντο κανένας!

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Θά πάρης τὸ μερίδιό σου, σοῦ δίνω τὸν λόγο μου, σ' ἐνάμισυ - δυὸ χρόνια. Ἄν δὲν ζήσουμε, θά πάρουν τὸ χτήμα τὰ παιδιά σου.

ΚΩΣΤΑΣ (*μὲ ὀργή*). Μωρὲ ἄστ' αὐτά! Τὸ μερίδιό μου θέλω! Τὸ χτήμα θά πουληθῇ!

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (*σηκώνεται ἀγριεμμένος. Τὸν κνιτάζει κατάματα*). Θά πουληθῇ, ἔ; ... (*Τὸν φτύνει*). Φτοῦ! Παληάνθρωπε! (*Ἡ Ματίνα καὶ ὁ Μαθηὸς σηκώνονται θορυβημένοι*).

ΜΑΘΗΟΣ (*ἐπιτιμητικά*). Βαγγέλη!

ΚΩΣΤΑΣ (*ποῦ τὰ χάνει*). Σὲ μένα;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Σὲ σένα! (*Τὸν ξαναφτύνει*). Φτοῦ!

ΚΩΣΤΑΣ (*ἀπειλητικός*). Γιὰ πρόσεξε ρεμπέτη!..

ΜΑΤΙΝΑ (*φοβισμένη*). Σταθῆτε! Τί πάθατε;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ἄτιμε! Ἐβάλατε μαζί μὲ τὸν Περάκη τὸν Ντιγριντῆ, ποῦ θέλεις νὰ τὸν παντρέψης μὲ τὴν κόρη σου, ν' ἀγοράσῃ τὸ χτήμα, μὲ λεφτά δικά σου! ἔ; Μὲ δικά σου λεφτά...

ΚΩΣΤΑΣ. Ἄχρηστε! Ὅτι κι' ἂν κάνω λόγο δὲν θά σοῦ δώσω!

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (*ἐκτός ἑαυτοῦ*). Δὲν θά μοῦ δώσης λόγο; Νά! (*Τοῦ δίνει ἓνα χαστούκι*). Πρόστυχε! (*Πιάνονται στὰ χέρια*).

ΜΑΤΙΝΑ. Θεὲ μου! (*Τρέχει κοντὰ τους*). Βαγγέλη μου! Κώστα μου! (*Ἀπλώνει τὰ χέρια νὰ τοὺς χωρίσῃ*).

ΜΑΘΗΟΣ (*τρέμοντας*). Μὴ χτυπιώσατε ἀδέλφια! (*Προσπαθεῖ νὰ τοὺς χωρίσῃ, ἀλλὰ δέχεται ἓνα κτύπημα καὶ παρασύροντας τὸν Κώστα, πέφτουν μαζί κάτω*).

ΜΑΤΙΝΑ (*τρομαγμένα, πνιχτά*). Ἄ!

Μικρὴ σιγή.

Ὁ Βαγγέλης τρέχει νὰ σηκώσῃ τὸν Μαθηὸ. Ἡ Ματίνα βοηθᾷ τὸν Κώστα νὰ σηκωθῇ. Ταυτόχρονα μισανοίγει ἡ πόρτα καὶ φαίνεται τὸ κεφάλι τῆς Ἀστέρας ποῦ παρατηρεῖ τὴν σκηνὴ τρομαγμένη. Ὁ Κώστας κάθεται σ' ἓνα κάθισμα καὶ μὲ τὸ μαντῆλι σκουπίζει τὰ χεῖλη του ποῦ φαίνεται πὼς ἔχουν αἷμα.

ΜΑΘΗΟΣ (*ὄρθιος μὲ συγκρατημένο κλάμμα*). Δὲν κάνει... Ἀδέλφια εἶμαστε... Ἀδέλφια...

Ὁ Κώστας σηκώνεται νὰ φύγῃ. Τὸν ἐμποδίζει ἡ Ἀστέρα ποῦ ἐμφανίζεται μόνη στηριζομένη στὸ μπαστούνι, καὶ βαδίζοντας μὲ κόπο.

Σ Κ Η Ν Η 8η

(Ἀστέρα, Βαγγέλης, Κώστας, Μαθηὸς, Ματίνα).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (*μὲ τρεμάμενη φωνή*). Ποῦ πᾶς Κώστα;

ΚΩΣΤΑΣ (*προσπαθῶν νὰ φανῇ ἥρεμος*). Σπίτι.

ΜΑΤΙΝΑ (*τρέχει καὶ πιάνει τὴν μητέρα της*). Μητέρα!

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (*πρὸς Κώστα*). Κάθησε λίγο νὰ σὲ δῶ. Τέσσερα παιδιά ἔχω, καὶ πολλὰς φορές αἰσθάνομαι πὼς δὲν ἔχω κανένα... (*Πρὸς Ματίνα*). Κράτα με καλά. (*Ἡ Ματίνα τὴν καθίζει στὸ ντιβάνι, βοηθουμένη ἀπ' τὸν Μαθηὸ. Ἡ Ἀστέρα βάζει τὸ χέρι στὴν καρδιά*).

ΜΑΘΗΟΣ. Τί ἔχεις μητέρα;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (*πλησιάζει σκύβει ἐπάνω της*). Πήγαινε νὰ ξαπλώσης μάννα.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Μὴν ἀνησυχῆτε. Δὲν εἶναι τίποτα. Ἐκανα μιὰ προσπάθεια νάρθω γρήγορα...

ΜΑΤΙΝΑ. Νὰ σοῦ φέρω λίγο νερό... (*Ἀποσύρεται*).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Λὲς καὶ μᾶς κυνηγᾷς μάννα ἀπ' τὴν μιὰ κάμαρα στὴν ἄλλη. Μείνε καὶ ἡσυχῇ.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἡ μάννα ἀκούει τίς φωνὲς τῶν παιδιῶν της, κι' ἂν βρίσκονται στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ κόσμου... (*Πρὸς Κώστα*). Κάθησε Κώστα! Καθῆστε κι' ἐσεῖς! (*Οἱ τρεῖς ἄνδρες κάθονται. Ὁ Βαγγέλης δίπλα της στὸ ντιβάνι. Ἡ Ἀστέρα κνιτάζει τὰ παιδιά της μὲ βαθὺ πόνο. Ὁλοι νοιώθουν ἐπάνω τους τὸ βλέμμα της, καὶ καθένας δέχεται μὲ διαφορετικὸ τρόπο τὴν ἐπίδρασή του*). Χμ! Καλλίτερα νὰ σὲ καταραστῆ ἡ μάννα, παρὰ νὰ σὲ μισήσῃ ὁ ἀδελφός... Στὰ μητρικὰ σπλάχνα δὲν φτάνουνε τὰ λόγια ποῦ λένε τὰ χεῖλη, μὰ τὸ μῖσος τοῦ ἀδελφοῦ... (*Μὲ δέος*). ὦ!.. εἶναι ἡ συμ-

φορά !.. (Ξαναεμφανίζεται ἡ Ματίνα κρατώντας ἕνα ποτήρι νερό ἀκολουθου-
θημένη ἀπὸ τὴν Τασσώ πὸν φαίνεται ταραγμένη).

ΜΑΤΙΝΑ. Πιὲς μητέρα. (Τῆς δίνει τὸ ποτήρι. Ἡ Ἀστέρινα πίνει λίγο).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Εὐχαριστῶ. (Πέρνει τὸ ποτήρι ἡ Τασσώ).

ΤΑΣΣΩ (μὲ ἀγωνία, καὶ σεβασμό). Κυρά...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Πήγγαινε Τασσώ! Μιλῶ μὲ τὰ παιδιά μου! (Ἡ Τασσώ
πέρνει καὶ τὸν δίσκο μὲ τὰ φλυτζάνια τοῦ καφέ πὸν εἶναι στὸ τραπέζι καὶ
ἀποσύρεται ρίχνοντας ματιὲς ἀγωνίας σ' ὄλους. Ἡ Ματίνα κάθεται σ' ἕνα
κάθισμα).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Μάννα πρέπει νὰ ἡρεμήσης. Τὰ χρήματα τοῦ Περάκη,
πὸν σοῦ εἶχα πεῖ, τὰ πῆρα. Θὰ τὰ δώσουμε ἀπόψε. Ἡσύχασε.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Γιὰ τούτη τὴν στιγμή, αὐτὸ εἶναι τὸ λιγώτερο πὸν μ'
ἐνδιαφέρει. Ποιὸς χτύπησε προηγουμένως τὸν ἄλλον πρῶτα ;..

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (ῥοστερα ἀπὸ μικρὴ σιγή). Ἐγὼ μάννα...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἄ! Ἐσύ... ὁ νταῆς... (Ἐπιτακτικά). Σήκω! Φίλησε τὸ
χέρι τοῦ ἀδελφοῦ σου! (Σχεδὸν ἄγρια). Ἀλλοιῶς φῦγε! Κι' ἄλλαξε καὶ
τ' ὄνομά σου ἀπὸ Ἀστέρης!.. (Σιγή. Ὁ Βαγγέλης ἐξακολουθεῖ νὰ κάθε-
ται, μὲ κομικὴ ἀπορία. Ὁ Κώστας δυσφορεῖ). Ἄκουσες; (Ὁ Βαγγέλης
σηκώνεται ἀργά, κομικὰ καὶ μὲ ἀμηχανία. Προχωρεῖ πρὸς τὸν Κώστα ὁ
ὁποῖος κρύβει τὰ χέρια του).

ΚΩΣΤΑΣ (δυσφορῶν). Μὰ τ' εἶν' αὐτὰ μητέρα ;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ Ἐσύ τὸν ἐξόργισες! Μ' αὐτὸς δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ σὲ
χτυπήσῃ! Ἐχει ἐξαχρειωθῆ! Ἐτσι χτύπησε καὶ τὸν Γιώργη μου! Δὲν
μπορεῖ ν' ἀπλώνῃ χέρια στ' ἀδέλφια του! (Ὁ Βαγγέλης στέκει ἀμήχανος
μπροστὰ στὸν Κώστα. Ἐκεῖνος σηκώνει τὰ μάτια του καὶ τὸν κοιτάζει.
Γιὰ μιὰ στιγμή τ' ἀδέλφια κυριεύονται ἀπὸ συγκίνηση. Ὁ Κώστας τοῦ κά-
νει νόημα νὰ φύγῃ. Ὁ Βαγγέλης σὰν γιὰ νὰ τελειώσῃ ἡ ὑπόθεση, σκύβει καὶ
τὸν φιλεῖ στὸ μέτωπο).

ΜΑΘΗΟΣ. Εἰρήνη ὑμῖν...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (πὸν παρακολουθεῖ τὴν σκηνή). Καλά! Ἄς εἶναι καὶ τέ-
τοιο φίλημα! (Πρὸς Κώστα). Ἐσύ ὅταν πέρνης λεφτὰ βγάζεις τὰ χέρια
σου! Κληρονομικὸ κι' αὐτὸ! Τῶχε τὸ ἐλάττωμα ὁ θεῖος μου. Καλὸς ἄν-
θρωπος μὰ παραδόπιτος... Δὲν ἦθελε νὰ πάρω τὸν Ἀστέρη, γιὰτ' ἦτανε
φτωχός. Θεὸς χωρέστους... (Ὁ Βαγγέλης ξανακάθεται. Μικρὴ σιγή). Ἐ-
χω νὰ σᾶς ἀνακοινώσω καὶ κάτι... Δὲν ξέρω τί θὰ κάνετε μὲ τὸ χτήμα.
Μπορεῖ νὰ τὸ μοιράσετε σὲ στρέμματα, μπορεῖ νὰ τὸ πουλήσετε ὀλό-
κληρο. Ἐνα κομμάτι ὅμως θέλω νὰ μείνῃ σὲ κάποιον ἀπὸ μᾶς... Σὲ κά-
ποιον πὸν νὰ τ' ἀγαπάῃ... Ἐκεῖνο τὸ μέρος πὸν εἶχα πρωτοφυντέψει ἐγὼ
κερασιές, θὰ τὸ πάρῃ ἡ Γιούλα... (Οἱ ἄλλοι τὴν κοιτάζουν). Ἄν ζοῦσε ὁ
Γιώργης καὶ τὴν παντρευότανε, θὰ ἦταν σήμερα κι' αὐτὴ (τονίζει) μιὰ
Ἀστέρινα... Ἡ τύχη δὲν τὸ θέλησε... Ξέρω πῶς ἡ Γιούλα θὰ σεβαστῇ
αὐτὸ τὸ κομμάτι τῆς πατρογονικῆς γῆς πὸν τῆς ἐμπιστεύομαι. Τῆς ἔγρα-

ψα ἴσο μερίδιο μὲ σᾶς... καὶ στὸ σπίτι... ἴσο μερίδιο... Δὲν θέλω συμβο-
λαιογράφο... Ἐχω τὸ χαρτί στὸ μεγάλο σεντοῦκι... Ὅποιος Ἀστέρης δὲν
εἶναι τίμιος, θὰ τὸ σκίση... Θέλω ἔσεῖς νὰ τὸ ἀναγνωρίσετε σὰν τελευ-
ταία μου θέληση (ἐντονώτερα). Σὰν τελευταία μου θέληση... (Μικρὴ σιγή).
Μικραίνουν τὰ μερίδια (τονίζει) Κώστα, ἀλλὰ καθένα εἶναι ἀρκετό... Τὸ
ξέρετε ὄλοι, πῶς ἀγαπῶ καὶ ἐκτιμῶ τὴν Γιούλα... (Σχεδὸν μὲ δάκρυα).
Εἶναι ἡ ἀνόμφευτη νυφούλα μου... (Μικρὴ σιγή. Ἡ Ἀστέρινα βγάζει
μαντῆλι ἀπ' τὴν τσέπη της καὶ σκουπίζει τὰ μάτια της). Ἄν παντρευτῆ
κάποιον ἄλλον ὅς εἶναι ἀξιὸς της... σὰν τὸν Γιώργη μου... (Συγκεντρώ-
νουσα τίς δυνάμεις της, καὶ ἀλλάζοντας τόνο). Τὰ εἶπαμε! Ποῦ εἶναι τὰ
χρήματα Βαγγέλη ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (σὰν νὰ ξυπνᾷ ἀπὸ δικές του σκέψεις). Ἐδῶ μάννα.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ὁραῖα! Ὁ γαμπρός μας ποῦ εἶναι ;

ΜΑΤΙΝΑ. Μέσα εἶναι μητέρα.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Νὰ τὸν φωνάξῃς.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Πὲς καὶ τῆς Γιούλας σὲ παρακαλῶ Ματίνα.

ΜΑΤΙΝΑ (μὲ δυσαρέσκεια). Τῆς Γιούλας ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ναί.

ΜΑΤΙΝΑ. Εἶναι ἀνάγκη ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Θὰ ἤθελα νὰ τῆς δώσῃ μπροστὰ μου ὁ πατέρας της ὅσα
τῆς ὀφείλει. (Ἡ Ματίνα ἀποσύρεται δυσανεστημένη).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Βεβαίως νὰ τὰ δώσῃ τοῦ κοριτσιοῦ.

ΚΩΣΤΑΣ (σηκώνεται). Ἐγὼ πηγαίνω.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Κάτσε!

ΚΩΣΤΑΣ. Τί νὰ κάνω ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Σὲ πέντε λεπτά, φεύγεις...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Πῶς τί νὰ κάνῃς ; Εἶσαι ἀδελφὸς τῆς Ματίνας. Νὰ μᾶς
δῆ ὁ Περάκης ὄλους ἀγαπημένους καὶ ἀξιοπρεπεῖς... Νὰ τοῦ δώσουμε
ὑπερήφανοι τὸ χρέος μας.

Ἁ Κώστας ξανακάθεται. Ὁ Βαγγέλης πηγαίνει στὸ παράθυρο
καὶ φωνάζει.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Σαντεκλαίρη !

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗ. Ναί, Βαγγελάκη !

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἐδῶ εἶν' αὐτός ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ναί.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Τί τὸν φωνάζεις ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Πρέπει ὁ Περάκης νὰ ὀπογράψῃ διτὰ πῆρε, μπροστὰ
καὶ σὲ κάποιον ξένο. Οἱ συγγενεῖς δὲν λογαριάζονται.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Δὲν χρειάζεται. Προσβάλλουμε τὴν ἀδελφή σου.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Τυπικὰ εἶναι μάννα.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Καὶ τὸν Σαντεκλαίρη βρῆκες ; Ἄν καὶ τελευταία, κάπως

μαζεύτηκε, απ' τις ροδες... (*Ανοίγει ή πόρτα και εισέρχονται πρώτος ο Περάκης, ακολουθούμενος απ' την Ματίνα και την Γιούλα. Έχει ύφος ψευτοσοβαρό και δήθεν αδιάφορο.*)

Σ Κ Η Ν Η 9η

(*Αστέραινα, Βαγγέλης, Γιούλα, Ματίνα, Μαθηός, Κώστας, Περάκης, ύστερα Σαντεκλαίρης.*)

ΠΕΡΑΚΗΣ (*μόλις μπαίνει*). Μά είναι ανάγκη σε μένα βρέ αδελφέ ; Ό-
ρίστε ή δικαιούχος ! (*Δείχνει την Ματίνα*). Μοῦ εἶπε ή Ματίνα πώς...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Μάλιστα ! Πώς πρόκειται νά ξεοφλήσουμε τὸ χρέος μας
ἀπέναντί σας...

ΠΕΡΑΚΗΣ. Στήν Ματίνα μπορούσατε...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (*διακόπτων*). Κάθησε.

ΠΕΡΑΚΗΣ. Οἰκογενειακή συγκέντρωση γιά ἓνα ἀσήμαντο πρᾶγμα ;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἀσήμαντο ἔγινε τώρα ; (*Ὁ Περάκης σάν νά μὴν ἄκουσε
κάθεται προσέχοντας τὴν τσάκιση τοῦ πανταλονοῦ του καὶ φιάχνοντας
τὴν γραβάτια του. Ὁ Βαγγέλης πηγαίνει στὸ παράθυρο πάλι καὶ φωνάζει.*)

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ρε Σαντεκλαίρη !

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗ. Ἐρχομαι Βαγγελάκη !

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Μπαλαμουφάδα ! Ρίχνεις τὴν ζάχαρη στὸ ζυμάρη ; (*Ὁ
Περάκης σιγέφει καὶ κνιτάζει περιέργως τὸν Βαγγέλη.*)

ΠΕΡΑΚΗΣ. Ἐχετε καλεσμένους ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ὅχι. Ἐνας ἰ-ῤυρας χρειάζεται... (*Ὁ Ματίνα θορυβεῖ-
ται, ὁ Περάκης θυμώνει.*)

ΠΕΡΑΚΗΣ. Τί μάρτυρας ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ὅτι πῆρες τὸ ὑπόλοιπο τῆς προίκας.

ΠΕΡΑΚΗΣ. Μά τὴν πρώτη φορά δώσατε τὰ χρήματα τῆς Ματίνας,
χωρὶς μάρτυρες...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Τότε ὅμως δὲν εἶχαμε γνωρισθῆ τόσο καλά.

ΠΕΡΑΚΗΣ. Τί ἐννοεῖς ; (*Με θυμό*). Ὅχι, καυμένη Βαγγέλη ! Ἀπελλι-
σία κατήντησες ! Ἰδιότροπος ! Νευρικός ! Δὲν κοτάει κανεῖς...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (*μὲ εἰρωνεία*). Ἐγὶνα τζόρας... (*Ὁ Περάκης τὸν στραβο-
κνιτάζει. Ἐμφανίζεται ὁ Σαντεκλαίρης χαρούμενος καὶ εὐτυχισμένος.*)

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (*μόλις μπαίνει*). Βαγγελάκη ! Παντρεύομαι ! (*Στα-
ματᾶ ἀπότομα βλέποντας τοὺς ἄλλους, πὸν τὸν κνιτάζουν ξαφνιασμένοι.
Ὁ Γιούλα πὸν ἔχει καθήσει δίπλα στήν Ἀστέραινα στὸ ντιβάνι, ἀκούοντας
τὰ λόγια του, χαμογελάει μὲ κάποια ἱκανοποίηση.*)

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (*πρὸς Σαντεκλαίρη μὲ μεγάλη ἀπορία*). Παντρεύσαι ;...

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (*μὲ κωμικὲς κινήσεις καὶ σὲ ἀμηχανία*). Κυρά !

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (*μὲ ἐπιμονή*). Παντρεύσαι ;...

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Κυρά ! Ἐτσι τὰ λέω... λέω...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Λές ;

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Ἐ, εἶπα...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Εἶπες ! Εὐχομαι ! Ἄν θέλῃς μπορεῖς νά δουλέψῃ, καὶ
νὰ παντρευτῆς...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (*πρὸς Σαντεκλαίρη*). Κάθησε !

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Ἄσε ! Στὸ παράθυρο, φυσάει...

Πηγαίνει καὶ στέκεται ὄρθιος στὸ παράθυρο.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (*πρὸς Περάκη πὸν μόλις συγκρατεῖ τὰ νεῦρα του*). Πραγ-
ματικά εἶναι μιὰ οἰκογενειακή συγκέντρωση, Στέφανε... (*Κάθεται κοντὰ
στὸν Περάκη*). Ὅλοι εἴμαστε εὐχαριστημένοι πὸν στεκόμαστε ἐν τάξει
ἀπέναντί σου.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Βεβαίως...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ἦθελα κι' ἐγὼ νά πουληθῆ τὸ χτῆμα γιά νά πάρετε τὰ
λεπτά σας ἀφοῦ εἶχατε ἀνάγκη. Τὸ ἔσωσαν ὅμως τὰ ἔργα ἐξηλεκτρισμοῦ
πὸν γίνονται στήν Λυκόβρυση.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (*ἀποροῦσα*). Τὰ ἔργα ἐξηλεκτρισμοῦ ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ναί. Οἱ ἐγκαταστάσεις παραγωγῆς ρεύματος πὸν γίνονται
ἐξὼ ἀπ' τὸ Δίχαλο στήν Λυκόβρυση.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἐ, κι' ἐμεῖς τί δουλειὰ ἔχουμε ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ἐμεῖς ὄχι. Ὁ Σαντεκλαίρης εἶχε ἐκεῖ κάτι κατσάβραχα
πὸν τοῦχουν ἀφήσει οἱ γέροι του. (*Ὁ Σαντεκλαίρης εἶναι ἀφοσιωμένος στήν
σῆλη. Κάνει διάφορα νοήματα*). Ἄγωνα. Δὲν ἄξιζαν δραχμῆ. Ἡ περιφέ-
ρεια τώρα βιομηχανοποιεῖται. Ἐχουν ἀρχίσει νά χτίζονται ἐργοστάσια.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἐ, καί ;...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Πλήρωσαν ἑφτακόσες λίρες στὸν Σαντεκλαίρη γιά νά τοῦς
δώσῃ κεῖνα τὰ στρέμματα...

ΠΕΡΑΚΗΣ (*πὸν ταρασσεται*). Δηλαδή ;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Δὲν καταλαβαίνω...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ἀπὸ τίς ἑφτακόσες λίρες μάννα, πὸν πῆρε ὁ Σαντεκλαί-
ρης, ἀπὸ τὴν πούληση, τοῦ ζήτησα νά μὲ δανείσῃ τετρακόσες πενήντα
λίρες γιά νά δώσουμε τὸ χρέος μας... (*Ὁ Περάκης κάνει κινήσεις νευρι-
κῆς. Ἡ Ματίνα σάν νά ντρέπεται βάζει τὰ χέρια στὸ πρόσωπο*).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ὁ Σαντεκλαίρης μᾶς δανεῖζει ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ναί.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ἀπίστευτο ! Μπᾶ !.. Μπᾶ !

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Σὲ πειράζει μάννα πὸν τὰ πέρνω ἀπ' τὸν Σαντεκλαίρη ;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (*ὕστερ' ἀπὸ σύντομη σκέψη*). Ὅχι. Μπορεῖ νά εἶναι ἀπρό-
κοπο κορμί, ἀλλά δὲν εἶναι σάν τὸν Κουτουφέ, καὶ μερικοὺς ἄλλους...

(σάν να μονολογή). Μπᾶ! 'Ο Σαντεκλαίρης! Γι' αὐτὸ βρῆκε νόφη... 'Απίστευτο!

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (πρὸς Περάκη). Γιατί πήρες κύριε Περάκη αὐτὸ τὸ ὄφος! 'Εγὼ δὲν θὰ χρεωνόμανε ἂν περίμενες κάνα χρόνο. 'Εκεῖ πού θὰ ξαναπέσω σὲ κανέναν Κουτουφὲ (τονίζει) ἢ Ντιγριντῆ, προτιμῶ τὰ λεφτὰ τοῦ φίλου μου. Νὰ ὑπογράψης ὅμως κι' αὐτὸ τὸ χαρτί. (Βγάζει ἀπ' τὴν τσέπη του τὸ χαρτί πού πήρε ἀπ' τὸ γραφεῖο). 'Ακουσε! (Διαβάζει). «'Εγὼ, ὁ ὑπογεγραμμένος Στέφανος Περάκης, τὸ ἐκ τετρακοσίων πενήτηκοντα λιρῶν ὑπόλοιπον ἐκ τῆς προικὸς τῆς συζύγου μου Σταματίνας, τὸ γένος 'Αστέρη, ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου 'Επαμεινώνδα Σαντεκλαίρη. (Ἄσθησις σὲ ὄλους. 'Ο Περάκης καὶ ἡ Ματίνα φαίνονται συντετριμμένοι. 'Ο Βαγγέλης συνεχίζει). 'Ο Εὐάγγελος 'Αστέρης, ἀδελφὸς τῆς συζύγου μου, ἀναγνωρίζει ὡς ἰδικὴν του ὑποχρέωσιν τὸ ποσὸν τοῦτο, καὶ ἀναλαμβάνει τὴν ἐξόφλησίν του. 'Ο λαβῶν...» (Παύει νὰ διαβάξη. Βγάζει ἕνα στυλὸ καὶ τὸν δίνει στὸν Περάκη). Βάλε μιὰ ὑπογραφή! ('Ο Περάκης μένει ἀκίνητος σὲ δεινὴ θέση. 'Ο Βαγγέλης φωνάζει). 'Ελα δῶ Σαντεκλαίρη!

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (πλησιάζει). Τί θέλεις Βαγγέλη;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Νὰ βλέπης! Τί μάρτυρα σ' ἔφερα; (Πρὸς Περάκη). 'Αἶντε νὰ ξεγλυτόνουμε! (Πέρνει τὸ δέμα μὲ τίς λίρες καὶ τὸ βάζει μπροστὰ του). 'Εδῶ εἶναι! Τετρακόσες πενήντα λίρες. Μέτρα τες κι' ὄλας!.. ('Ο Περάκης κνιτάζει τὸ δέμα. Δὲν ἐπιχειρεῖ νὰ ὑπογράψῃ. Σηκώνεται ἀποφασιστικὰ καὶ κάνει νὰ φύγῃ. 'Ο Βαγγέλης τὸν πιάνει ἀπ' τὸ μανίκι). Στάσου! Ποῦ πᾶς;

ΠΕΡΑΚΗΣ. 'Αφησέ με!

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Γιατί δὲν ὑπογράφεις;

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Δὲν ὑπογράφει;...

ΠΕΡΑΚΗΣ (πρὸς Βαγγέλη). 'Αφησέ με!

ΜΑΤΙΝΑ (πηγαίνει κοντὰ τους φοβισμένη). Βαγγέλη!

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (κρατῶντας τὸν Περάκη). Γιατί δὲν ὑπογράφεις; Θὰ ὑπέγραφες δηλαδὴ ἂν μᾶς δάνειζε ὁ Κουτουφὲς κι' ὅποιος ἄλλος ἐκβιαστής καὶ δὲν ὑπογράφεις ἐπειδὴ τὰ δίνει ὁ Σαντεκλαίρης;

ΠΕΡΑΚΗΣ (προσπαθῶν νὰ ξεφύγῃ). Σὲ παρακαλῶ!

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Νὰ σοῦ πῶ ἐγὼ γιατί δὲν ὑπογράφεις... Γιατί ὑπάρχει μιὰ ἄλλη αἰσχροὴ ὑπογραφή σου δταν πήγες καὶ κατηγορήσες τὸν Σαντεκλαίρη γιὰ ἀντιπατριωτικὴ δράση... Μ' αὐτὸν τὸν ἄλλον τὸν Ντιγριντῆ, πού θέλει ὁ ἀδελφός μου νὰ κάνῃ γαμπρό του.

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (μὲ ἀντρίκιο τρόπο). Βαγγέλη! 'Αστα! Τί σοῦρθε; Γιὰ τέτοια μ' ἤθελες; (πρὸς Περάκη). Δὲν θυμᾶμαι τίποτα κύριε Περάκη. Δὲν ἔχω ἔχθρα... ἐγὼ γιὰ τὸ σπίτι σας...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (ἀφήνει τὸ χέρι τοῦ Περάκη καὶ μὲ ὄφος ἠρεμώτερο). Πάρτα χωρίς χαρτί... Σ' ἐμπόδισε τὸ κακὸ πού εἶχες κάνει, γιὰ νὰ ὑπογράψῃς 'Εδείξεις λιγάκι φιλότιμο. (Πέρνει τὸ δέμα καὶ τοῦ τὸ δίνει). Πάρτα! ('Ο

Περάκης δὲν τὰ πέρνει. Στέκει ταπεινωμένος).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (πρὸς Περάκη). Κατηγορήσες γαμπρέ μου; Κατηγορήσες παλληκάρια τοῦ τόπου μας; Τοῦ τόπου πού γεννήθηκες κι' ἐσύ; Δὲν τὸ ἤξερα! 'Α! Στὴν γεννητὰ τῶν 'Αστεραίων δὲν ὑπῆρξαν προδότες.

ΠΕΡΑΚΗΣ (στρεφόμενος στὸν Σαντεκλαίρη, καὶ μὲ συντριβή). Σοῦ ζητῶ συγγνώμην. (Φεύγει μὲ γρήγορο σταθερὸ βῆμα).

Σιγή.

'Ο Βαγγέλης ἀκουμπᾶ τὸ δέμα στὸ τραπέζι.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (πρὸς Ματίαν πού ἔχει μένει ἀναυδῆ). Πήγαινε μαζί μὲ τὸν ἄντρα σου... Κάτι βλέπω κατάλαβε. 'Ισως φουστῆξῃ ἄλλος ἄερας. ('Η Ματίνα φεύγει ταραγμένη).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (σάν νὰ μιλᾶ στὸν Περάκη). 'Ετσι κύριε Περάκη; 'Ετσι;..

ΚΩΣΤΑΣ (σηκώνεται συλλογισμένος). Φεύγω...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (πρὸς Κώσταν). Θὰ περιμένῃς γιὰ τὸ μερίδιό σου, εἶπαμε...

ΚΩΣΤΑΣ (μὲ πολὺ μαλακὸ τόνο). 'Ε, ὅποτε... (Πρὸς 'Αστέραινα). 'Αντίο μάννα.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Στὸ καλὸ.

ΚΩΣΤΑΣ (πρὸς Βαγγέλην). Νὰ σοῦ δώσω καὶ λεπτὰ... νὰ καλλιεργήσης. ('Ο Βαγγέλης δὲν ἀπαντᾷ).

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (ἐνῶ ὁ Κώστας ἐξαφανίζεται). Νὰ δώσης βέβαια! (Φωνάζει τὸν Σαντεκλαίρη, πού ἔχει σταθῆ σὲ μιὰ γωνιὰ σκεπτικῶς). Σαντεκλαίρη! ('Ο Βαγγέλης κι' ὁ Μαθηὸς συνομιλοῦν χαμηλοφώνως).

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (πηγαίνει κοντὰ της). 'Εδῶ 'μαι κυρά!

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (τὸν κνιτάζει ἐξεταστικὰ). Χμ! Σ' εὐχαριστῶ!

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (μὲ πολὺ σεβασμὸ καὶ ἀπλότητα). Κυρά!

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (κινεῖ χαρακτηριστικὰ τὸ κεφάλι). Σάν νὰ μοῦ φαίνεσαι ἀλλοιωτικός! Γιὰ ἄνθρωπο δὲν σὲ ἤξερα!.. Νὰ κάνῃς καὶ καμμιά δουλειὰ μὲ τὰ χρήματά σου...

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (μὲ σεβασμὸ πάντα). Κυρά...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (πρὸς Γιούλαν πού κάθεται δίπλα της βυθισμένη σὲ σκέψεις). Πιάσε με κόρη μου!

ΓΙΟΥΛΑ 'Αμέσως. (Σηκώνεται καὶ τὴν βοηθᾷ). Νὰ ἀναπαυθῆτε γιαγιά.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Ναί. Θέλω νὰ πῶ λίγο τίλλιο καὶ νὰ κοιμηθῶ (πρὸς Σαντεκλαίρη). Δὸς μου τὸ μπαστοῦνι μου. ('Ο Σαντεκλαίρης τῆς δίνει τὸ μπαστοῦνι).

ΜΑΘΗΟΣ (μεγαλοφώνως πρὸς Βαγγέλην κινῶν τὸ δάκτυλό του). Καὶ οἱ πονηρευόμενοι ἐξολοθρευθήσονται... οἱ ἐν τῷ σκότει πορευόμενοι...

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ (ἐνῶ προχωρεῖ μὲ τὴν Γιούλα). Ναί... ναί, παιδιά μου... (Στέκει). Μιὰ ἱστορία θὰ σᾶς πῶ. 'Ητανε, λέει, ἕνας βασιλιάς ποῦδωσε μιὰ γιορτὴ στὸ παλάτι του, νύχτα... Κάλεσε ὄλους τοὺς ὑποτακτικούς

του... Ἀρχόντους, χωρικούς, τσοπαναρέους... Ἐκείνοι μεθύσανε... γη-
τευτήκανε ἀπὸ τὰ φῶτα τοῦ παλατιοῦ... Πέταξαν τὰ φανάρια τους, πού
εἶχαν γιὰ τὸν δρόμο, καὶ τὰ σπάσανε... Σὰν τοὺς βαρέθηκε ὁ βασιληᾶς
καὶ τοὺς ἔδωξε, ἐκείνοι χωρὶς φανάρια πέφτανε στὶς κακοτοπιές... τσα-
κιζόντουσαν στοὺς γκρεμούς. (*Μικρὴ σιγή. Ὁρθοῦται λίγο, καὶ μὲ ἔμφα-
ση*). Ἀγωνίστηκα νὰ κρατήσω ἀναμμένο τὸ φῶς πού μᾶς δείχνει τὸν
δρόμο γιὰ νὰ μὴ τσακιστοῦμε. Σᾶς τὸ παραδίνω ὅπως τὸ παραδώσανε καὶ
σὲ μένα οἱ πατεράδες μου... Φρόνηση κι' ἀγάπη... παιδιά μου... μὴ σβύ-
σετε τὸ φῶς... (*Ξανακαμπουριάζει σὰν νὰ μὴν ἀντέχη περισσότερο*).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ναί, μάννα θὰ τὸ κρατήσουμε ἀναμμένο. Ἀπ' αὐτὸ τὸ
φῶς ἀρχίζει τώρα νὰ ξημερώνη στὶς Κερασιές... (*Τῆς φιλεῖ τὸ χέρι*). Συ-
χώρα μας.

ΑΣΤΕΡΑΙΝΑ. Τὴν εὐχή μου παιδιά μου. (*Ἐξαφανίζονται ἀργὰ μὲ τὴν
Γιούλα πὸν τὴν ὑποβοηθεῖ*).

ΜΑΘΗΣ. Πάω κι' ἐγώ.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Δὲν κάθεσαι νὰ κοιμηθῆς ἔδῳ ;

ΜΑΘΗΣ. Ὅχι ! Νὰ πάω σιγά - σιγά... Ἐτούτη ἡ ὥρα τοῦ δειλινοῦ
ἔχει γαλήνη... Μπορεῖς νὰ μιλάς μὲ τὸν ἑαυτὸ σου... Καληνύχτα...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ }
ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ } Καληνύχτα.

Ὁ Μαθηὸς εξαφανίζεται, μὲ ἤρεμο σὰν ἀγιογραφίας, πρόσωπο.

Σ Κ Η Ν Η 107

(*Βαγγέλης, Σαντεκλαίρης*).

*Ὁ Σαντεκλαίρης, κρατάει τὸ σαγῶνι του καὶ σκέπτεται. Ὁ Βαγγέλης βγά-
ζει τσιγάρα τοῦ προσφέρει.*

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Φχαριστῶ. (*Ἀνάβουν*). Ἡ μάννα σου, εἶναι πολὺ
σπουδαία Βαγγέλη...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (*καθήμενος*). Ναί.

Μικρὴ σιγή.

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (*γελάει*). Ἔ, λοιπὸν ρὲ Βαγγέλη, δὲν τὸ πιστεύα...
(*Κάθεται κοντὰ του*).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Πῶς θὰ σοῦ ζητοῦσε ὁ γαμπρός μου συγγνώμη ;

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Ὅχι μωρὲ ἄστ' αὐτά ! Δὲν πιστεύα πῶς μ' ἀγάπαγε ἡ
Μαρούσα !..

ΒΑΓΓΕΛΗΣ (*μισογελάει*). Ἄ ! Τί γίνηκε ;

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Στραβομουτσούνιασε ἡ θειά της... Δὲν ἔχω βέβαια
καὶ κανένα καλὸ ὄνομα... Ἀλλὰ αὐτὴ μοῦ τὸ ξομολογήθηκε...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Τί ;

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Πῶς μ' ἀγαπάει. Ἀφοῦ δὲν τῆς ἔλεγα λέει σοβαρὸ
λόγο, θάπαιρνε ἄλλον...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Φαίνεται ὅμως πῶς τὴν ἀγαπάει αὐτός...

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Τὸν σκίζω ! Βαγγέλη ! Ἄσε τ' ἄστεϊα ! Ὅσο νὰ τὴν
πάρω ἀρσενικὸ κουνουπι δὲν θὰ πατήση σπῆτι σου...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ἔ, αἴντε χωρὶς χασομέρια. Τώρα ἔχεις λεφτὰ νὰ κάνης
νοικοκυριό.

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (*εὐχαριστημένος*). Ναί !..

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Καὶ κανένα μαγαζὶ στὴν ἀγορά.

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Μαγαζὶ ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ἐμ' κάτι πρέπει νὰ κάνης.

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Κι' ἡ κυρὰ τὸ εἶπε, καὶ μὲ σαστίζετε...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Σὲ σαστίζουμε ;

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Εἰμ' ἐγὼ γιὰ δουλειὲς καὶ γιὰ μαγαζιά ; Τί ξέρω ἀπὸ
τέτοια ; Τώρα ; Σαράντια χρονῶν ἄντρας θὰ τὰ μάθω ; Πᾶρε τὰ λεφτὰ καὶ
ρίχτα ὅλα στὸ χτῆμα ! (*Ὁ Βαγγέλης γυρίζει καὶ τὸν κνττάζει*). Τὶς φω-
νὲς θὰ μπήξης ; (*Ὁ Βαγγέλης μένει συλλογισμένος. Δαγκώνει τὰ χεῖλη
του σὰν νὰ κάνη σκέψεις τολμηρῆς*). Δέκα, εἴκοσι, τριάντα λίρες ; Φτάνου-
νε γιὰ νὰ μὲ κουκουλώσῃ αὐτὴ ἡ γυναίκα πού μὲ παρέσυρε... Τὰ μάτια
της, τ' ἄτιμα !..

Ὁ Βαγγέλης σηκώνεται καὶ βηματίζει σκεπτικός.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Καλά. Ἀπόψε θὰ μάθω ἂν θὰ ρίξω τὰ λεφτὰ σου στὰ
χτῆμα.

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Τί θὰ μάθης ; Ἀπὸ ποιὸν ; Θὰ μᾶς δώσουνε τὴν
ἄδεια ; (*Σηκώνεται*). Τὸ συμφέρο μου εἶναι. Τὰ μαγαζιά εἶναι πλήξη...
Στὸ χτῆμα θὰ δουλεύω ὅποτε θέλω, καὶ θὰ ξαπλώνω ὅποτε θέλω... (*Προ-
χωρεῖ πρὸς τὴν πόρτα*).

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Αὔριο θὰ τὰ ποῦμε.

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ. Καληνύχτα.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Καληνύχτα.

ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡΗΣ (*στὴν μισάνοιχτη πόρτα*). Μὲ περιμένει στὴν αὐλὴ
τώρα ἡ ντιρίμ - ντιρίμ ! Ξέρεις τί τσαλίμια μοῦ κάνει ; (*Ἐξαφανίζεται. Τὸ
σούρουπο προχώρησε. Τὸ δωμάτιο ἔχει σκοτεινιάσει. Ὁ Βαγγέλης ἀνάβει
τὸ φῶς. Πέρνει ἀπ' τὸ τραπέζι τὸ δέμα μὲ τίς λίρες καὶ τὸ βάζει σ' ἕνα
συρτάρι τοῦ γραφείου. Μένει γιὰ λίγο σκεπτικός, καὶ σὰν ν' ἀποφασίξῃ κάτι
διενθύνεται πρὸς τὴν πόρτα. Πρὶν φθάσει ἐμφανίζεται ἡ Γιούλα*).

Σ Κ Η Ν Η 11η

(Βαγγέλης, Γιούλα, ύστερα Μαρούσα).

ΓΙΟΥΛΑ. Μὲ συγχωρῆς. Σ' ἐνοχλῶ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ *(εὐχαριστημένος ἀπ' τὴν παρουσία της)*. Καθόλου. Κάθησε.

Ἡ μητέρα ξάπλωσε στὸ κρεβάτι της;

ΓΙΟΥΛΑ. Ναί. Τὴν περιποιεῖται ἡ Τασσώ. Εἶναι πολὺ ἐξαντλημένη. *(Κάθεται)*.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Μοῦ φαίνεται πὼς δὲν θὰ τὴν ἔχουμε πολὺ ἀκόμη κοντά μας.

ΓΙΟΥΛΑ *(μὲ κάποια λύπη)*. ἴσως. *(Μικρὴ σιγή)*. Καταλαβαίνεις... Δὲν ἤθελα νὰ τὴν στενοχωρήσω... Ἐκανα ὅτι δέχομαι... Ἐχει γράψει δυὸ κόλλες καὶ μ' ἀφήνει...ΒΑΓΓΕΛΗΣ *(διακόπτων)*. Ναί, μᾶς τόπε. Σ' ἀφήνει μερίδιο. *(Κάθεται κοντά της)*.*Μικρὴ σιγή.*

ΓΙΟΥΛΑ. Δὲν τὸ δέχομαι φυσικά. Νὰ τὸ θεωρήσετε ὅλοι ἀνύπαρκτο γεγονός.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Γιατί;

ΓΙΟΥΛΑ. Μά, ρωτᾶς; Εἶναι δυνατόν;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Μὴ μᾶς τὸ στερήσης;

ΓΙΟΥΛΑ. Γιὰ ὅλα. Ἡ μητέρα σου μοῦ ἔχει ἀδυναμία πού μὲ συγκινεῖ. Αὐτὸ δὲν σημαίνει πὼς ὅταν κλείση τὰ μάτια της θὰ καθηλωθοῦμε σ' ὅτι δὲν συμφέρει καὶ δὲν ταίριαζει στὸν καθένα μας.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Μὰ δὲν σοῦ ζήτησε νὰ θυσιάσης τὴν ζωὴ σου γιὰ ἓνα κομμάτι γῆς. Ἄπὸ ρωμαντισμό. Ἐσὺ λέει θὰ τὸ σεβαστῆς ὅπως δὲν τὸ σεβαστήκαμε ἐμεῖς.

ΓΙΟΥΛΑ. Ὅταν ξεκίνοῦσα νᾶρθω δὲν φαντάστηκα τίποτ' ἀπ' αὐτά. Εἶναι ἱστορίες πού δημιούργησε ὁ πατέρας μου.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Μὲ συγχωρῆς, γιατί εἶναι πατέρας σου, ἀλλὰ τὰ ἐπαιξα ὅλα γιὰ ὅλα. Ἄν ἐπαιρνε κι' αὐτὰ τὰ λεπτά, θὰ χανόντουσαν ὅπως τ' ἄλλα. Πιστεύω ὅτι δὲν θὰ σοῦδινε οὔτε κι' αὐτὰ πού σοῦ ὀφείλει. *(Ἐμφανίζεται ἡ Μαρούσα γεμάτη ἐνθουσιασμό καὶ χαρὰ)*.ΜΑΡΟΥΣΑ *(εἰσερχομένη)*. Δεσποινὶς Γιούλα! Κύρ Βαγγέλη!

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Τί εἶναι;

ΜΑΡΟΥΣΑ. Νὰ μὲ συγχωρήτε! *(Πρὸς Γιούλαν)*. Νὰ σᾶς πῶ! *(Σκύβει στὸ αὐτί της καὶ τῆς λέει κάτι)*.ΓΙΟΥΛΑ *(γελῶντας)*. Τὸ ξέρω!

ΜΑΡΟΥΣΑ. Σᾶς τόπε;

ΓΙΟΥΛΑ. Σὲ ὄλους μας!

ΜΑΡΟΥΣΑ. Νὰ ποῦμε τοῦ Κύρ Βαγγέλη κείνο;

ΓΙΟΥΛΑ. Ἄν θέλης.

ΜΑΡΟΥΣΑ *(μὲ σοβαρὸ ὄψος)*. Νὰ μὴ μὲ προδώσετε ὁμῶς κύρ Βαγγέλη! Παρακάλεσα τὴν δεσποινὶς Γιούλα νὰ μοῦ γράψῃ τὸ γράμμα.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Τὸ ξέρω! Ξέρω πὼς γράφει ἡ δεσποινὶς Γιούλα... εἶδα τὸν γραφικὸ χαρακτήρα της.

ΜΑΡΟΥΣΑ *(ποῦ δὲν τὸ περὶμενε)*. Ἄ! *(Ὁ Βαγγέλης καὶ ἡ Γιούλα γελοῦν)*. Μὴ τοῦ τὸ πῆτε κύρ Βαγγέλη! Τοῦ βλάκα! Μπαινόβγαίνε, γλυκοκύτταζε, γλυκογέλαγε!.. Δουλειὰ ἦτανε; Τοῦδῶσα κι' ἐγὼ μὰ καὶ κατάλαβε! Τὸν μπαλαμουφάδα! Καλὰ τὸν λέτε! Φτωχεῖα κοπέλλα εἶμαι! Στὰ κομμάτια! Ἄξιζει δὲν ἀξιζει, θέλω ν' ἀκουμπήσω σὲ ἀντρικὲς πλάτες. Ποιὸς καλλίτερος μὲ πέρνει ἀγράμματη καὶ χωρὶς λεφτά. Ἐδῶ μέσα βαράει διάλυση! Ὅτι βρέξει μαζὺ του! Δὲν εἶναι κακὸς τρομάρα του! Ἄλανιάρης! Μὰ θὰ τὸν συμμαζέσω! *(Φεύγοντας)*. Πάω νὰ ἐτοιμάσω τὸ τραπέζι. Ἡ κυρία Ματίνα μοῦ εἶπε στὴν καλὴ τραπεζαρία. Κράτησε καὶ τὸν κύρ Μαθηό.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Δὲν ἔφυγε ὁ Μαθηός;

ΜΑΡΟΥΣΑ. Ὅχι. Κάθεται μὲ τὸν κύριο Στέφανο στὸ χαγιάτι. *(Ἐξαφανίζεται)*.

Σ Κ Η Ν Η 12η

*(Βαγγέλης, Γιούλα).*ΓΙΟΥΛΑ *(γελῶντας)*. Δυὸ ἄντρες μῆκανε σὲ λογαριασμό σήμερα. Ὁ πατέρας μου κι' ὁ Σαντεκλαίρης! *(Ὁ Βαγγέλης δὲν ἀπαντᾷ. Φαίνεται ἀπορροφημένος σὲ σκέψεις)*. Μελαγχόλησες... Θὰ ξεκουραστῆς τώρα. Ἐτσι εἶναι... *(ἤρεμα καὶ μὲ ἐσωτερικότητα)*. Στὴν κατοχὴ, ὅλοι οἱ φοιτηταὶ πολεμοῦσαμε τὸν κατακτητὴ. Μ' ἔπιασε μιὰ φορὰ μὲ παράνομο τῆλο στὴν τσάντα μου ἡ Γκεσταπό. *(Ὁ Βαγγέλης γυρίζει καὶ τὴν κυττάζει)*. Μ' ἔπιασε μὲ κάποιον νέο πού ἦταν ἐραστὴς μου... *(Ὁ Βαγγέλης ταράσσεται)*. Ἄπὸ τίς κοντακιὲς καὶ τὸ ξύλο φτύσαμε αἷμα... Ἐκεῖνος πέθανε... Ξενόχρησε στὰ χέρια μου... Γνώρισα τὴν κτηνώδη βία. Τὴν ἀνήθικη σκοπιμότητα. Τὴν ἐκμετάλλευση... Πρέπει ὅσο ζεῖ νὰ παλεῖθῃ κανεὶς...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Εἶχες ἐραστή;

ΓΙΟΥΛΑ. Ναί.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Τώρα;

ΓΙΟΥΛΑ. Ὅχι.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Γυρίζοντας στὴν Ἀθήνα δὲν θὰ βρῆς κανέναν ἄντρα νὰ σὲ περιμένῃ;

ΓΙΟΥΛΑ *(γελῶντας)*. Τὸ γυιὸ τοῦ Ἀναγνωστοπούλου!.. Θέλει ν' ἀγοράσῃ γυναίκα μὲ τὰ λεπτά τοῦ πατέρα του...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Δὲν ἀγαπᾶς κανέναν ;

ΓΙΟΥΛΑ. Ὅχι.

Μικρὴ σιγή.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Μᾶλλον ἔτσι εἶναι... Γιατὶ δὲν θὰ εἶχες ὄρεξη προχτὲς στὸ χτήμα, νὰ πᾶς τόση ἀπόσταση, νὰ βρῆς τὴν ἴδια ἐλῆ, τὴν ἴδια ρίζα, ποῦ σὲ φιλοῦσα ὅταν ἦρθε καὶ μὲ χτύπησε ὁ Γιώργης...

ΓΙΟΥΛΑ *(σηκώνεται)*. Τί ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ἐψαξες νὰ βρῆς τὸν τόπο...

ΓΙΟΥΛΑ. Μπορεῖ νὰ πῆγα μὰ, εἶναι ἀστεῖο νὰ λὲς πὼς ἔψαξα...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Κάθησες κάτω κι' ἐκλαιγες... *(Σηκώνεται)*. Πρῶτη φορὰ σὲ εἶδα νὰ κλαῖς... *(Τὴν πιάνει ἀπὸ τὸ χέρι)*. Μίλησέ μου !..

ΓΙΟΥΛΑ. Βαγγέλη !

ΒΑΓΓΕΛΗΣ *(τῆς τινάζει τὸ χέρι)*. Μίλα ! Τόσα χρόνια ζῶ μὲ τὸν ἐφιάλτη... μὲ τὸ ἐρώτημα... Σὲ εἶχε κι' ὁ ἀδελφός μου ἐρωμένη ; *(Ἡ Γιούλα τὸν κοιτάζει μὲ κατάπληξη. Μικρὴ σιγή)*. Λέγε ! Μιὰ ποῦ ἦρθες ! Ἦ θὰ ξαναναστήσης τὴν ψυχὴ μου ἢ θὰ μείνω ζωντανὸς νεκρός. Αὐτὸ μὲ συντριβεῖ τόσα χρόνια καὶ δὲν μπορῶ νὰ ξαναβρῶ τὸν ἐαυτό μου... *(Σιγή)*. Πὼς εἶμαι ὁ πρῶτος ἄντρας ποῦ γνώρισες, τὸ ξέρω καλά. Ὁ ἀδελφός μου τί ἦταν...

ΓΙΟΥΛΑ *(κατεβάζει τὸ κεφάλι, καὶ σὰν νὰ μονολογῇ)*. Μ' ἀγαπᾶς ἀκόμα...

ΒΑΓΓΕΛΗΣ *(τὴν τινάζει ἀπ' τὸ χέρι)*. Λέγε μου !

ΓΙΟΥΛΑ *(διαμαρτυρομένη)*. Βαγγέλη ! *(Ἀποσπᾶ τὸ χέρι της ἀπ' τὸ δικό του)*. Ὁ Γιώργης μ' ἀγαποῦσε σὰν ἀδελφὴ του.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Ὡς τὴν στιγμή ποῦ ἔφυγε γιὰ τὸ μέτωπο ;

ΓΙΟΥΛΑ. Ναί. Καὶ μὴ προσβάλλης τὴν μνήμη του. *(Μὲ θυμὸ)*. Κι' ἐμένα ! Μὲ θεωροῦσες ἰκανὴ γιὰ τέτοια χυδαιότητα ;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Αὐτὸ εἶναι Γιούλα στὸν ἔρωτα. Ὑποψιάζεσαι τὸ χειρότερο καὶ δραματίζεσαι τὸ καλλίτερο, ὥσπου κάποιο ἀπὸ τὰ δύο νὰ σὲ διαψεύσει. *(Μικρὴ σιγή)* : Ἐννοοῦσε πὼς θὰ γινόσουν δική μου γυναίκα ὅταν εἶπε στὴν μητέρα νὰ σὲ προσέχη γιατί θὰ σ' ἔκανε νύφη της ;

ΓΙΟΥΛΑ. Δὲν ξέρω γιατί τὸ εἶπε.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ *(βηματίζει λίγο μὲ κάποια νευρικότητα)*. Ὑστερα τὴν πλησιάζει καὶ μὲ πολὺ σοβαρὸ τόνο). Ἄν θέλεις μπορεῖς νὰ γίνης νύφη τῆς μητέρας..

ΓΙΟΥΛΑ *(μὲ συγκίνηση ποῦ προσπαθεῖ νὰ δαμάση)*. Μὴν ἐπιχειρῆς Βαγγέλη. Δὲν σ' ἀγαπῶ.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ. Σοῦ εἶπα ἂν θέλεις. Δὲν σὲ ρώτησα τίποτ' ἄλλο... Ἐδῶ μᾶς χρειάζεται μιὰ καινούργια Ἀστέραινα, καὶ θέλουμε νὰ καλύψουμε τὴν ἔλλειψη... *(Προχωρεῖ πρὸς τὴν πόρτα)*. Ἄν πάλι θέλεις νὰ φύγης αὔριο ποῦ λὲς, φύγε. Ἄν δὲν προλάβης τὸ τραῖνο, θὰ εἶναι ἀπὸ τὸ ψέμ-

μα ποῦ εἶπες, πὼς δὲν μ' ἀγαπᾶς... *(Φεύγει πολὺ σοβαρός, χωρὶς νὰ τὴν ξανακοιτάξῃ. Ἡ Γιούλα παρατηρεῖ πρὸς τὴν πόρτα. Τὸ πρόσωπό της φωτίζεται. Χαμογελᾷ. Προσπαθεῖ κἀτι νὰ θυμηθῇ. Μονολογεῖ)*.

ΓΙΟΥΛΑ. Ποῦ τὸ ἔχω διαβάσει ;... «Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ξαναγυρίσῃ στὸ παρελθόν, ἂν τὸ παρελθόν, δὲν καλέσῃ...» *(Ἐμφανίζεται πάλι σοβαρός, μ' ἓνα ἀδιόρατο χαμόγελο ἱκανοποιήσεως ὁ Βαγγέλης. Στέκει στὴν πόρτα περιμένοντάς τιν. Ἡ Γιούλα προχωρεῖ, μὲ γρήγορο κάπως βῆμα πρὸς αὐτόν, ἐνῶ κλείνει ἡ*

ΑΥΛΑΙΑ